

Carlo Collodi

Pinokkió

A mű eredeti címe: Le avventure di Pinocchio
Fordította és átdolgozta Rónay György

TARTALOM

Hogyan talált Rézorr mester egy darab fát, amelyik sír is, nevet is, akár egy kisgyerek?

Rézorr mester a tuskót barátjának, Dzsepettónak ajándékozza; az pedig elhatározza, hogy olyan csodálatos bábut farag belőle, amelyik tud táncolni is, meg bucskázni is a levegőben

Dzsepettó otthon nyomban munkához lát. Kifaragja a bábut, és elnevezi Pinokkiónak. A bábu első csínytevései

Pinokkió esete a Szóló Tücsökkel. Kiderül belőle, hogy a rossz gyerekek nem szívelik a bölcsék oktatását

Pinokkió éhes. Tojást keres, rántottát akar sütni magának. A rántotta azonban kirepül az ablakon

Pinokkió úgy próbál megmelegedni, hogy a parázs fölé teszi a lábát. Elalszik; reggelre elszenesedik a lába

Dzsepettó hazatér, és saját reggelijét a bábunak adja

Dzsepettó új lábat farag Pinokkiónak. Eladja a zekéjét, ábécéskönyvet vásárol az árán

Pinokkió eladja az ábécéskönyvet, hogy elmehessen a bábszínházba

A bábuk testvérükre ismernek Pinokkióban. pompás ünnepséget rendeznek a tiszteletére; de egyszer csak előjön a bábos, Tüznyelő mester, és Pinokkió majdnem ebek harmincadjára jut

Tüznyelő mester tüsszent egyet, és megbocsát Pinokkiónak. utána Pinokkió menti meg Arlekinó életét

Tüznyelő öt aranyat ad Pinokkiónak, papája, Dzsepettó részére; de Pinokkió, ahelyett hogy hazavinné a pénzt, hallgat a Róka meg a Kandúr csábítására, és velük megy

A Vörös Rák fogadóban

Pinokkió, mert nem hallgatott a Szóló Tücsökre, gyilkosok kezére jut

A gyilkosok utolérik Pinokkiót, és fölkötik az óriástölgy egyik ágára

A kék hajú lányka házába viteti Pinokkiót. Ágyba fekteti, és három orvost hívat hozzá,
hogymegtudja, él-e, hal-e

A cukrot lenyeli Pinokkió, az orvosságot nem. Kosárba akarják rakni; erre beveszi az
orvosságot is.

Utána nagyot füllent, mire büntetésből megnő az orra

Pinokkió újra találkozik a Rókával meg a Kandúrral. Elmegy velük aranyat ültetni a csodák
mezejére

Pinokkiótól ellopják a négy aranyát. Kap helyette négyhavi börtönt

Pinokkió kiszabadul. Haza akar menni a Tündérhez. Előbb óriáskígyó állja útját, aztán
csapdába esik

Kutyasorba kerül, és baromfiudvart őriz

Elfogja a tolvajokat. Hűséges szolgálata fejében visszakapja a szabadságát

Pinokkió elsiratja a kék hajú lányt. Galambháton a tengerpartra jut.
Ott a vízbe ugrik, hogy segítségére siessen apjának, Dzsepettónak

Pinokkió a Munkás Méhek szigetére ér. Viszontlátja a Tündért

Megígéri a Tündérnek, hogy jó lesz, és tanulni fog. Elege van már a bábusorsból,
szeretne végre olyan gyerek lenni, mint a többi

Pinokkió iskolatársaival kimegy a tengerpartra, megnézi a rettentő cápát

Nagy csata Pinokkió és pajtásai közt. Egyikük megsebesül. Pinokkiót letartóztatják

Pinokkió újabb veszedelme: hálnak nézik, és majdnem megsütik

Visszatér a Tündérhez. Megígéri, hogy másnaptól fogva igazi kisfiú lesz.
Habos kávéval akarják megünnepelni a nagy eseményt

Pinokkió, ahelyett hogy igazi kisfiúvá változnék, barátjával, Kanóccal titokban útra kel
játékországba

Pinokkió öt hónapig gyöngyéletet él. Az ötödik hónap végén kínos meglepetés éri

Szamárfüle nő, majd hamarosan igazi számárrá változik

Pinokkiót vásárra viszik, eladják. Egy cirkuszigazgató veszi meg; megtanítja táncolni, karikát
ugrani.

Egy este megsántul; erre továbbadják. Új gazdája dobra akarja húzni a bőrét

Pinokkiót megeszik a halak. Visszaváltozik fabábuvá. Menekülés közben elnyeli a cápa

Örvendetes találkozás a cápa bendőjében

Pinokkió partra úszik, kenyeret keres, és bábuból végre igazi kisfiúvá változik

Hogyan talált Rézorr mester egy darab fát, amelyik sír is, nevet is, akár egy kisgyerek?

Kezdődik a mese:

- Volt egyszer egy...

- Király! - szóltok közbe tüstént, kis olvasóim.

Csakhogy, barátocskáim, ezúttal tévedtek. Nem királyról szól a mese. Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy darab fa.

Mégpedig nem is valami pompás, hanem csak egy közönséges tuskó. Olyan, amelyet telente a tűzre raknak, kályhába, kandallóba, hogy a szobát fűtse.

Hogyan, hogyan nem, ez a tuskó egy szép napon egy öreg asztalosmester műhelyébe került. Az öregnek Antonió volt a tisztességes neve, de mindenki csak Rézorr mesternek hívta az orráról, mert annak a hegye rezesebben fénylett a legszebb vörösréznél.

Rézorr mester nagyon megörült, mikor meglátta azt a fahasábot. Elégedetten dörzsölte a kezét, s azt dünnyögte hozzá:

- No, ez kapóra jött; éppen jó lesz asztallábnak.

Azzal már nyúlt is a fejszéért, hogy lehántsa a kérgét, lenyesse róla, ami fölösleg. Emelte a szerszámot, készült lecsapni, de a karja hirtelen megállt a levegőben. Vékonyka hangot hallott; azt mondta siránkozva az a cérnaszál kis hang:

- Ne csapj túl nagyot rám!

Képzeltetni, hogy meghökkent az öreg Rézorr mester. Elképedve nézett körül a műhelyben, jobbra kémlelt, balra kémlelt, mégse látott senkit. Belesett a pad alá: senki. Volt egy szekrénye, zárva tartotta mindig, abba is benézett: senki. Alaposan megvizsgálta a fűrészporos kosarat: senki. Kinyitotta az ajtót, kikukkantott az utcára: senki.

Tanácsalanul vakargatta a parókáját, aztán elmosolyodott.

- Ha itt sincs senki, ott sincs senki, akkor nyilván képzelődtem - dohogta. - Annyi baj legyen; folytassuk a munkát.

Fogta megint a fejszét, és istenesen rácsapott a fahasábra.

- Hujujuj! Hát ez bizony fáj! - jajdult föl az előbbi kis hang.

De erre már Rézorr mester maga is majdhogy tuskóvá nem vált az ijedtségtől. Szeme kimeredt, álla leesett, még a nyelve is kilógott félelmében.

Mikor aztán nagy nehezen visszanyerte a szavát, jó, hogy el nem harapta a nyelvét a nagy reszketésben.

- Honnan jöhetett ez a jajveszékélés, ez a *hujujuj*? - dadogta. - Hiszen kívülem teremtett lélek sincs a szobában. Csak nem ez a buta tuskó sír-rí, mint egy kisgyerek? Nem, nem, az lehetetlen is, hihetetlen is. Akárhogy nézem, közönséges tuskó, olyan, mint a többi, kandallóba való meg tűzhelyen fazék alá, babot főzni. Vagy talán belebújt volna valaki? No, ha belebújt, maga lássa kárát! Majd én móresra tanítom.

Azzal megragadta két kézzel a tuskót, és irgalmatlanul a falhoz vágta.

Odavágta, aztán fülelni kezdett, nem hallja-e megint a hangot. Várt két percet: semmi. Várt öt percet: semmi. Várt tíz percet: semmi.

- Tiszta sor - mondta erre, és beletúrt nevetve a parókájába.

- Képzlődés volt az egész *hujujuj*. Lássunk dologhoz, nem nyikkant itt senki a világon.

De mert még mindig erősen motozott benne a félsz, úgy próbált bátorságot önteni magába, hogy elkezdett dudorászni.

Közben eltette a fejszét, és elővette a gyalut; gondolta, legyalulja szépen azt a tuskót. Hát ahogy gyalulja, föl-le, föl-le, megszólal újra a cingár hang, csakhogy most nem sírva, hanem vihorászva:

- Hagyd már abba, ne csiklandozz!

Szegény Rézorr mester úgy huppant a földre, mint akibe villám vágott. Ott ült iszonyú félelemben, és jókora idő eltelt, míg magához tért, és ki merte nyitni végre a szemét.

Arca egészen elváltozott a megrökönyödéstől, s orra hegye se piroslott, mint a réz, hanem szederjesen kéklott, mint az ócska bádóg.

Rézorr mester a tuskót barátjának, Dzsepettónak ajándékozza; az pedig elhatározza, hogy olyan csodálatos bábút farag belőle, amelyik tud táncolni is, meg bucskázni is a levegőben

Abban a pillanatban kopogtattak.

- Kerülj beljebb! - dünnyögte az asztalosmester, de föllátni még mindig nem volt ereje.

Fürge kis öregember lépett a műhelybe: Dzsepettó, azaz Málé, mert a gyerekek így csúfolták a málésárga parókája miatt.

Heves kis ember volt ez a Dzsepettó; kivált akkor gurult méregbe, ha valaki a csúfnevéen hívta. Olyankor aztán se látott, se hallott, míg kellőképpen igazságot nem vett magának.

- Jó napot, Antonió mester! - köszönt Dzsepettó szép illendően. - Ha szabad érdeklődnöm, mit művel kelmed ott a földön?

- Számolni tanítom a hangyákat.

- Sok sikert hozzá, tiszta szívből!

- S kelmedet ugyan mi szél hozta hozzám, Dzsepettó koma?

- Nem szél, csak a lábam, Antonió mester, mégpedig azért, hogy szívességet kérjek kelmedtől.

- Állok elébe, ki vele gyorsan! - mondta az asztalos, és föltérdelt.

- Képzelve, mi jutott eszembe ma reggel!

- Képzelem, ha mondja.

- Azt gondoltam, fáragok egy bábut. Persze nem akármilyet, hanem egy csodabábut. Olyat, amelyik tud táncolni, vívni, bucskázni a levegőben. Ha én azzal elindulok világot járni, nemcsak a mindennapi kenyeremet keresem meg, hanem a mindennapi boromat is. Mit szól hozzá?

- Micsoda ötlet, Málé! - vihogott föl hirtelen a cingár hangocska, de nem lehetett tudni, honnét.

Erre a *Máléra* Dzsepettó koma pirosabb lett a piros paprikánál.

- Hogy mer sértegetni kelmed?! - ripakodott rá az asztalosra.

- Már hogyan sértegetném? - tiltakozott Rézorr mester.

- Azt mondta, hogy Málé!

- Én ugyan nem mondtam!

- Hát talán én mondtam? Mondom, hogy kelmed mondta!

- Nem!

- De!

- Nem!

- De!

Addig-addig vitatkoztak, míg veszekedni nem kezdtek, s addig veszekedtek, míg verekedés nem lett belőle. Hajba kaptak, és alaposan elagyabugyálták egymást.

Mikor aztán vége lett a viadalnak, Dzsepettó málészinű parókáját Antonió mester szorongatta, Antonió mester ezüstszinű parókáját meg Dzsepettó.

- Add vissza a parókámat! - mondta Antonió.

- Te is az enyémet, aztán kössünk békét.

Az öregek kölcsönösen parókát cseréltek, kezet nyújtottak egymásnak, és megfogadták, hogy most már örök életükre jó barátok maradnak.

- Hát akkor hadd hallom, Dzsepettó koma, mi járatban van - mondta az asztalosmester, hogy ezzel is megpecsételje a békességet.

- Szeretnék egy darabka fát, amiből kifaraghatnám a bábumat.

- No, ha csak az kell... - mondta Antonió mester vidáman, és már ment is a tuskóért. "Te se fogsz rám ijeszteni többet" - gondolta magában; azzal fogta, és nyújtotta a barátjának. A fadarab azonban hirtelen ugrott egyet, ki a kezéből, neki a szegény Dzsepettó sovány lábszárának, de olyan erővel, hogy majd levverte a lábáról az öreget.

- Ejnye, ejnye, Antonió mester - dohogott Dzsepettó -, hát így szokás ajándékot adni? Jó, hogy bele nem sántultam.

- Szavamra, nem tehetek róla - mentegetődzött elképedve az asztalos.

- Talán én tehetek? - vágott vissza Dzsepettó.

- Ez a tuskó, ez tehet róla.

- Igen, csakhogy kelmed vágta hozzám.

- Én ugyan nem, az egyszer biztos!

- Hazugság!

- Hallod-e, ne sértegezz, te Málé!

- Te számár!

- Te Málé!

- Te ökör!

- Te Málé!

- Te csimpánz!

- Te Málé!

Dzsepettót elöntötte a méreg, rávetette magát az asztalosra, és kezdődött megint a haddelhadd.

Mikor a csata véget ért, Antonió mesternek két karmolással több volt az orrán, Dzsepettónak két gombbal kevesebb a mellényén.

Miután így annak rendje és módja szerint elintézték a vitát, ismét kezeltek egymással, és ismét megfogadták, hogy holtukig jó barátok maradnak.

Dzsepettő szépen megköszönte Antonió mesternek az ajándékot, fogta a tuskót, és ha kicsit tépetten is, de azért elégedetten sántikált haza vele.

Dzsepettő otthon nyomban munkához lát. Kifaragja a bábút, és elnevezi Pinokkiónak. A bábú első csínytevései

Dzsepettő amolyan odúféle földszinti szobácskában lakott, a lépcső alatt. A kis zug csak a lépcsőház felől kapott némi napvilágot, berendezése pedig már nem is lehetett volna szerényebb: egy ócska szék, egy sánta asztal, egy gidres-gödrös, hitvány ág - ez volt minden. A hátsó falnál tűzhely látszott, vígan lobogott benne a láng, rajta fazék, a fazékból gőz bodrozódott; csak egy hiba volt, az, hogy az egészből semmi nem volt igaz: tűzhelyet, tüzet, fazekat, gőzbodrot, mindent csak úgy ráfestették a falra.

Ahogy hazaért, Dzsepettő rögtön előszedte a szerszámait, és nekiült, hogy kifaragja a tuskóból a bábút.

"De milyen nevet adjak neki? - mormolta magában. - Tudom már: Pinokkió lesz, így fogják hívni, Pinokkiónak. Szerencsés név; ismertem egy családot, abban mindenkit Pinokkiónak hívtak: volt Pinokkió papa, Pinokkió mama, Pinokkió gyerekek, és mindnek jól ment a sora, akadt köztük, aki néha-néha egy egész hatost összekoldult egyetlen napon!"

Ha már megvan a név, legyen meg mielőbb a gazdája is. Az öreg hát alaposan nekilátott, és csakhamar elkészült előbb a haj, aztán a homlok, aztán a két szem.

Csak azt találta Dzsepettő fölöttébb furcsának, hogy ez a két szem, mihelyt elkészült, nyomban meg is mozdult. Megmozdult, rászégeződött, és elkezdte mereven bámulni.

Sehogy se tetszett neki a fából faragott szempárnak ez a nagy figyelme.

- Hát te meg mit báméskodol így, ha egyszer fából vagy?! - dohogta.

Semmi válasz.

Erre folytatta a munkát, a szemek után kifaragta az orrot. Amint kifaragta, az orr egyszeriben nőni kezdett, nőttön-nőtt, akkorára, mintha abba se akarná hagyni a növekedését.

"No, majd segítünk rajta" - gondolta Dzsepettó, és lefaragott belőle egy darabkát. De az orr nyomban tovább nőtt, mindig valamicskével nagyobbra, mint amekkorát Dzsepettó leszelt belőle.

Látva, hogy nem bír vele, letett róla, hogy megrendszabályozza, és faragni kezdte a bábu száját.

Még el se készült egészen, a szemtelen száj máris elkezdett vigyorogni meg fintorogni Dzsepettóra.

- Ne röhögj! - szólt rá bosszúsan Dzsepettó.

De mintha csak a falnak beszélt volna.

- Nem érted, hogy ne röhögj?! - förmedt rá vészjóslóan. A száj abbahagyta a vigyorgást. Kiöltötte helyette a nyelvét. Dzsepettó úgy tett, mintha nem vette volna észre. Tovább dolgozott.

A száj után kifaragta az állat, utána a nyakat, a vállat, a mellet és a hasat, végül a karokat és kezeket.

Alighogy a kézzel elkészült, érzi, hogy lekapják a fejről a parókát. Fölnéz, s mit lát? Sárga parókáját a bábu kezében.

- Pinokkió! Add vissza tüstént a parókámat!

Pinokkió ehelyett a saját fejébe nyomta a parókát; majdhogy el nem veszett alatta.

Dzsepettó elszomorodott erre a szemtelenségre, talán soha életében nem volt még ilyen szomorú. Pinokkióhoz fordult, azt mondta neki:

- Ebadta komisz kölyke! Még el se készültél egészen, és máris csúfot üzöl szegény apádból? Ej, ej, fiam, nem jól van ez így!

Még egy könny is kibuggyant a szegény öregnek a szeméből.

De azért kifaragta szépen a bábu combját és lábát is.

Mikor a lábbal is végzett, érzi hirtelen, hogy orrhegyen rúgják.

"Úgy kell nekem! - mondta magában. - Most már késő. Korábban kellett volna meggondolnom."

Fogta hát a bábút, letette a földre, hadd járjon.

De Pinokkiónak még egy kicsit merev volt a lába, nem nagyon bírta mozgatni. Dzsepettó kézen fogta, lépésről lépésre taníttatta járni.

Pinokkió lábából lassan kiállt a zsibbadtság. Kezdt magától lépegetni, majd föl-alá futkosni a szobáskában. Addig-addig, míg az ajtóhoz nem oldalgott; akkor aztán kiugrott az utcára, és - uzsgyi! - neki a világnak.

Szegény Dzsepettó meg utána, de persze nem bírta utolérni. Az a mihaszna Pinokkió úgy futott, ide-oda ugrálva, akár a nyúl. Falába közben akkora zajt ütött a kövezeten, mintha legalább húsz facipős atyafi kopogott volna el az utcán.

- Fogják meg! Fogják meg! - ordította Dzsepettó.

Dehogy fogták! Ahány járókelő az utcán volt, az mind megállt és bámult; még az álluk is leesett ennek a sebesen iszkoló bábnak a láttára; álltak, álltak és nevettek, csak úgy rázta őket a nevetés.

Szerencse, hogy végre előkerült valahonnét egy rendőr. Hallotta a lármát meg a szapora klipp-klappot az utcán, és azt hitte, egy csikó szökött meg a gazdájától, az vágtat ilyen zenebonával. Kiállt hát az út közepére, keményen megvetette a lábát, és erősen eltökélte magát, hogy ő bizony megfékezi ezt az elvadult jószágot, nehogy még valami nagyobb bajt csináljon.

Állt, mondom, mint a cövek, és Pinokkió már messziről meglátta. Még jobban nekiiramodott; az volt a szándéka, hogy becsapja egy csellel, és a szétvetett két lába közt szalad át.

Csak hogy pórul járt ökelme! Mert a rendőr szinte meg se mozdult, és máris orron kapta (annál a hosszú orránál fogva, mely mintha egyenest arra termett volna, hogy a rendőrök elkapják); aztán kiszolgáltatta Dzsepettónak. Az öreg, fenyítés céljából, ott helyben jól meg akarta húzni a rakoncátlan bábu fület. Képzeljétek, hogy elképedt! Kereste a fület, de hiába, sehol sem találta: elfelejtett fület faragni Pinokkiónak!

Mi mást tehetett, nyakon ragadta, úgy cipelte hazafelé.

- Gyerünk csak, gyerünk! - dohogta közben komoran. - Otthon majd ellátom a bajodat, ne félj!

Pinokkió erre a biztatásra levetette magát a földre, és látszott, hogy ő innét egy tapodtat sem megy tovább. Közben pedig kezdett körülöttük egész kis kör formálódni mindenféle kíváncsiakból meg naplopókból.

Vitatták a dolgot, ki így, ki úgy.

- Szegény bábu! - mondta az egyik. - Igaza van, ha nem akar hazamenni. Még utóbb félholtra náspángolná ez a goromba vénember.

A másik így rosszmájúskodott:

- Lám, a mézesmázos Dzsepettó! Hanem a gyerekekkel nagy legény ám! Ha a keze közt hagyják ezt a szerencsétlen bábút, még képes ízekre tépni.

Szó szót követett, a lárma nőttön-nőtt, úgyhogy megint előkerült a rendőr, szabadon engedte Pinokkiót, a boldogtalan Dzsepettót meg fogta, és bevitte a dutyiba. Az öreg úgy

megrökönyödött ettől a fordulattól, hogy először védekezni sem tudott; csak bögött bánatában, mint a zálogos borjú.

- Szerencsétlen kölyök! - hüppögte a börtön felé menet. - Ha meggondolom, mennyit fáradoztam, hogy tisztességes bábút faragjak belőle! De úgy kell nekem! Korábban kellett volna meggondolnom.

Hanem ez még semmi, történtek ennél sokkal hihetlenebb dolgok is. Azt is mind elmondom majd a következőkben.

Pinokkió esete a Szóló Tücsökkel. Kiderül belőle, hogy a rossz gyerekek nem szívelik a bölcsek oktatását

Láttuk, barátocskáim, hogy a szegény Dzsepettót, noha ártatlan volt, bedutyizták. Pinokkiónak viszont, aki az egész bajt keverte, sikerült kerekre oldania. Kicsúszott a rendőr kezéből, és futott, ahogy csak bírt, árkon-bokron keresztül, hogy mielőbb hazaérjen. Futtában úgy ugrálta át a sövényeket, kerítéseket, pocsolyákat, hogy nyúl vagy zerge se különben, ha vadászt érez a nyomában.

Az ajtót nyitva találta. Beugrott, rátolta a zárra a reteszt, lehevert a földre, és megkönnyebbülten sóhajtott egyet. Határozottan elégedett volt.

Elégedettsége azonban nem tartott sokáig.

Mert egyszer csak hallja, hogy szól valaki a szobában. Azt mondja:

- Cip-cirip.

- Ki az? - kérdezte ijedten Pinokkió.

- Én.

Pinokkió fölnézett. Látja, hogy a falon egy természetes tücsök mászik lassan fölfelé.

- Hát te ki vagy, tücsök?

- Én a Szóló Tücsök vagyok, és több mint száz éve lakom itt a szobában.

- Csakhogy mától fogva ez a szoba az enyém - mondta a bábu. - Rendkívül örülnék neki, ha tüstént elkotródnál innét, és a színedet se látnám többet.

- Nem megyek el addig - felelte a Tücsök -, amíg a tudomásodra nem hoztam egy nagy igazságot.

- Ki vele, aztán tágíts innét!

- Jaj azoknak a gyerekeknek, akik föllázadnak a szüleik ellen, és oktanul elhagyják a szülői házat! Sosem lesz igazán jó soruk a földön, s előbb-utóbb keservesen megbűnhődnek.

- Csicsogj csak, Tücsök koma, amennyit akarsz; mert én tudom, amit tudok. Mégpedig azt, hogy holnap hajnalban elszelelek innét, mert ha itt maradok, ugyanúgy járok, mint a többi gyerek: ha tetszik, ha nem, iskolába visznek, tanulásra fognak; nekem viszont, megmondom őszintén, nem fűlik a fogam hozzá. Ezerszer jobb annál lepkét kergetni, fára mászni, madárfészket kiszedni.

- Ó, te tökfilkó! Tudod, mi lesz így belőled? Hatalmas nagy számár, egész világ csúfja.

Pinokkió rákiáltott:

- Hallgass, te vészmadár!

A Tücsök azonban bölcs volt és türelmes; föl se vette a szemtelen hangot, higgadtan folytatta:

- Jól van, nincs kedved iskolába járni. De akkor miért nem tanulsz valami mesterséget, hogy legyen mivel megkeresni a kenyeredet?

- Megmondjam? - Pinokkió kezdett kijönni a sodrából. - Mert csak egyetlenegy igazán ínyemre való mesterség van a világon.

- Mi az a mesterség?

- Enni, inni, aludni, mulatni és csavarogni reggeltől estig.

- Ha nem tudnád - mondta rendíthetetlen nyugalommal a Szóló Tücsök -, akik erre a mesterségre adják magukat, azoknak többnyire fölkapik az álluk, és börtön a szállásuk.

- Vigyázz magadra, ebadta tücske! Jaj neked, ha megharagszom!

- Szegény Pinokkió! Szívemből szánlak.

- Ugyan miért szánsz?

- Mert nemcsak fabábu vagy, hanem fajankó is, ráadásul fafejű.

Erre aztán Pinokkiót előntötte a méreg, a gyalupadhoz ugrott, fölkapott egy fakalapácsot, és a Szóló Tücsök felé vágta.

Lehet, hogy nem is akarta eltalálni; lehet, hogy csak rá akart ijeszteni egy kicsit. Akár akarta, akár nem, a kalapács bizony fejen találta a szegény tücsköt. Nem is szólt az többet egy utolsó cip-ciripnél, azt is halkán mondta, és lefordult a falról.

Pinokkió éhes. Tojást keres, rántottát akar sütni magának. A rántotta azonban kirepül az ablakon

Közben beesteledett. Pinokkiónak eszébe jutott, hogy aznap még egy falatot sem evett. Valami kapirgálást érzett a gyomrában, és ez a kapirgálás erősen hasonlított az éhséghez.

Tudjuk, hogy van ez a gyerekeknél. Kezdődik ezzel a csiklandó kapirgálással, s egy perc múlva valóságos mardosás lesz belőle: az éhségből egykettőre farkaséhség lesz, s akár a vasszőget is megennénk.

Szegény Pinokkió először a hátsó falhoz szaladt, le akarta emelni a tűzhelyen gőzölgő fazékról a fődöt, megnézni, mi van benne. No de mi már tudjuk, nincs benne semmi, sőt még fazék sincs, festve van az egész, gőzöstül, tűzhelyestül. Megtudta most Pinokkió is, és igencsak elnyúlt az orra bánatában, pedig elég hosszú volt eddig is.

Kezdett erre ide-oda futkosni a szobában, húzogatta a fiókokat, fölforgatta a kamrát, föltúrt minden polcot, hátha talál egy darab kenyeret, akármilyen szárazát, jó a haja is, egy kutya hagyta csont is jó, egy falásnyi penészes málé is, egy szikkadt halgerinc, egy redves cseresznyemag, akármí, csak rágni lehessen! De a semmi nem sok, annyit se talált.

Az éhség pedig egyre nőtt, növekedett. Szegény Pinokkió úgy próbálta elverni a mardosását, hogy nagyokat ásított, akkorákat, hogy fülig szaladt a szája; aztán minden ásítás után pökött egy keserveset, és minden pökésnél úgy érezte, most rögtön kiszakad a gyomra.

Végül is kétségbeesetten siránkozva így szólt:

- Igaza volt a Szóló Tücsöknek. Rosszul tettem, hogy föllázdattam a papám ellen, és megszöktem hazulról. Ha a papám itt volna, most nem kellene halálra ásitóznom magamat. Jaj, de keserves betegség is az éhség!

Ebben a pillanatban meglátott valamit a szeméten. Valami gömbölydedet és fehérét, olyasmit, mint egy tyúktojás. Már ugrott is a szeméthez, már rá is vetette magát a zsákmányra. Egy igazi tojásra.

Hogy milyen határtalan öröm fogta el, azt le sem lehet írni, próbáljátok meg elképzelni. Először azt hitte, álom játszik vele; csak forgatta-forgatta a tojást, tapogatta, csókolgatta, csókolgatva becézgette:

- Mit csináljak veled, édes-kedves tojás? Süsselek meg rántottának? Csináljak tükörtojást belőled? Habarjalak meg lepénynek? Vagy szeretnél inkább lágy tojás lenni? De nem, nem, leggyorsabban mégis a rántotta készül el, és én már olyan rettentően ehethném!

Gyorsan rátette a serpenyőt a parázsra, egy kis vizet öntött bele vaj vagy olaj helyett, s mikor a víz gőzölni kezdett - kopp! -, fölütötte a tojást, hogy belecsorgassa a serpenyőbe.

De csak csorgatta volna. Mert a sárgája meg a fehérje helyett mi szökkent ki a tojásból? Egy vidám kiscsirke. Bókolt egyet szép illedelmesen, és így szólt:

- Hálásan köszönöm, Pinokkió úr, hogy megkímélt a fáradságtól, és föltörte helyettem a héjat. A viszontlátásra, minden jót uraságodnak s mind az egész háznak!

Széttárta a szárnyát, kirepült a nyitott ablakon, és eltűnt Pinokkió szeme elől.

A szegény bábu meg ott maradt magában, mintha csak elvarázsolták volna, meredt szemmel, tátott szájjal, kezében a tojáshéjjal.

Aztán mikor föleszmélt megrökönyödéséből, elkezdett sírni, jajveszékelní, kétségbeesetten toporzékolni.

- Mégiscsak igaza volt a Szóló Tücsöknek! Ha nem szököm meg, és ha most itt van a papám, nem halok éhen. Jaj, de keserves betegség is az éhség!

És mert a gyomra még jobban korgott, mint eddig, és sehogyan sem bírta elhallgattatni, azt gondolta, elmegy hazulról, benéz a szomszéd faluba, hátha belebotlik egy irgalmas lélekbe, aki megszanja, és ad neki egy falat kenyeret.

Pinokkió úgy próbál megmelegedni, hogy a parázs fölé teszi a lábát. Elalszik; reggelre elszenesedik a lába

Téli éjszaka volt. Mennydörgött, villámlott, mintha tüzet fogott volna az ég. Süvített a szél, nyögtek, csikorogtak a fák.

Pinokkió rettentően félt, de félelménél is nagyobb volt az éhsége, az éhségnél pedig nincs meggyőzőbb érv; így aztán fogta magát, kilépett az ajtón, útnak eredt, hatalmas ugrásokkal haladt, és lihegve, nyelvét lógatva hamarosan elérte a falut.

Ott azonban sötét és kihalt volt minden. A boltok csukva, a kapuk zárva, az ablakok feketék; még egy árva kutya se kószált az utcán. Sehol semmi nyoma életnek.

Pinokkió kétségbeesésében és éhségében végül is elkezdte rángatni az egyik háznak a kapucsengőjét.

"Majd csak előjön valaki" - gondolta.

Mutatkozott is csakhamar egy hálósipkás kis öreg odafönt az ablakban.

- Mit akarsz ilyen késő éjjel?! - kiáltott le dühösen.

- Csak egy darabka kenyeret - mondta rimánkodva Pinokkió.

- Várj egy pillanatig! - mondta az öreg. Azt hitte, Pinokkió is azok közül a mihaszna lurkók közül való, akik éjente azzal szórakoznak, hogy becsöngetnek a házakba, és megzavarják álmukban a békés polgárokat.

Nem telt bele egy perc sem, újra nyílt fönt az ablak.

- Gyere idebb, és tartsd a sapkádat! - kiabált le az öreg.

Sapkája ugyan még nem volt Pinokkiónak, de mindenesetre közelebb lépett, az ablak alá. Abban a pillanatban egy hatalmas korszóból jéghideg zápor zúdult a nyakába. Csuromvizes lett; alaposan megöntözték a mákvirágot.

Úgy ért haza, mint az ázott veréb, ráadásul fáradtságtól, éhségtől szédelegve. Áltányi ereje se volt már, leült hát, és átázott, sáros lábát a parazsas serpenyő fölé tette, hogy egy kicsit átmelegedjék.

Szép lassacskán el is aludt; és alvás közben a parázs fölött a lába, mivel fából volt, fokozatosan átparázslott, aztán elszenesedett, aztán elhamvadt.

Pinokkió meg csak aludt és horkolt, olyan békességgel, mintha nem is az övé lett volna a lába. Virradatkor arra ébredt, hogy zörögnek az ajtón.

- Ki az? - kérdezte, és megdörgölte a szemét.

- Én vagyok - felelte odakint egy hang.

Az öreg Dzsepettó hangja.

Dzsepettó hazatér, és saját reggelijét a bábunak adja

Szegény Pinokkió szeme még tele volt álommal; még nem vette észre, hogy megégett a lába. Ahogy apja hangját meghallotta, ugrott volna máris a székről, hogy elhúzza a reteszt az ajtón; futni akart, de csak támolygott, kettőt-hármat botlott, és teljes hosszában elhasalt a földön. Akkora zajt csapott estében, akár egy zsák fakanál, ha lehajítják az ötödik emeletről.

- Nyiss ki már! - kiabálta Dzsepettó az utcán.

- Nem bírom, apám! - felelte sírva a bábu, és ide-oda hengergett a földön.

- Miért nem bírod?

- Mert megették a lábamat.

- Ki ette meg a lábadat?

- A macska - mondta Pinokkió, mert látta, hogy a macska unalmában éppen fadarabkákat pofozgat a padlón.

- Majd adok én neked macskát! - mérgelődött odakint Dzsepettó. - Egy-kettő, nyiss ki, mert megjáród!

- De ha mondom, hogy nem bírok talpra állni! Jaj nekem, jaj nekem, csúszhatom a térdemen életem fogytáig!

Dzsepettó azt hitte, ez a sok siránkozás megint csak valami turpisság, amivel a bábu föl akarja ültetni. Úgy gondolta, legjobb lesz, ha véget vet a tréfának; nagy nehezen fölhúzódkodott, és az ablakon át lépett a szobába.

Nem is akarta sokat fecsérelni a szót, egyenesen a tetteges érveket akarta alkalmazni, de egyszeriben ellágyult a szíve, amint meglátta Pinokkiót lábatlanul, a földön hasalva. Őlbe

vette, csókolgatta, simogatta, és nagy sóhajtozva kérdezte, miközben könnyek csorogtak az arcán:

- Pinokkió, lelkem, hát hogyan égett meg a lábad?

- Nem tudom, papa, de hidd el, pokolra való éjszaka volt, el nem felejttem, míg csak élek. Mennydörgött, villámlott, éhség is csikarta a gyomromat, a Szóló Tücsök pedig azt mondta: "Úgy kell neked, komisz kölyök, megérdemelted!" - és azt is mondta: "Nemcsak fabábu vagy, hanem fajankó is, ráadásul fafejű!" Erre én fogtam a fakalapácsot, mire ő meghalt, de ő volt a hibás, mert szavamra, nem akartam megölni, ami abból is nyilvánvaló, hogy rátettem a serpenyőt a parázsra, de egyszer csak kiugrott a csirke, és azt mondta: "A viszontlátásra, minden jót uraságodnak s mind az egész háznak!" - az éhség pedig nőttön-nőtt a gyomromban, és ennek lett a következménye, hogy a hálósipkás kis öreg leszólt az ablakból, hogy: "Gyere idebb, és tartsd a sapkád!" - én pedig, nyakamban azzal a kancsó vízzel - mert egy darabka kenyeret kérni mégse szégyen, nem igaz? -, iszkoltam egyenest haza, és mert egyre marta a gyomromat az éhség, meg akartam egy kicsit melegedni, föltettem a lábamat a parázs fölé, mire te hazajöttél, én meg így találtam magamat, megégve, oda van a lábam, megmaradt az éhem, jaj, jaj, jaj!

És szegény Pinokkió olyan jajveszékélésben tört ki, hogy hét határba elhallatszott.

Dzsepettó az egész zagyva előadásból csak egyet értett: azt, hogy a bábu majd meghal éhen. Gyorsan előszedett három körtét a zsebéből.

- Ezt a három körtét szántam reggelimnek, de szívesen neked adom őket. Egyél csak, fiam, és váljék egészségedre!

- Ha azt akarod, hogy megegyem, előbb légy szíves, hámozd meg.

- Meghámozni? - ámuldozott Dzsepettó. - No, édes fiam, sose hittem volna, hogy ilyen finnyás vagy. Aki válogat, annak előbb-utóbb fölkapik az álla. Már gyerekkorában tanulja meg az ember, hogy mindent meg kell enni. Sose tudjuk, mi lesz; annyi baj érhet, annyi gond eshet ránk a világon.

- Szép, szép - bólogatott Pinokkió -, de én soha nem eszem hámozatlan gyümölcsöt. Nem állom a héját.

A jámbor Dzsepettó előhalászta a bicskáját, bámulatos béketűréssel meghámozta a három körtét, s a héját az asztal sarkára tette.

Pinokkió két falásra bekapta az első körtét. A csutkát el akarta hajítani. Dzsepettó azonban megfogta a karját.

- Ne dobd el! - mondta. - Hátha jó lesz még valamire.

- No, a csutkát aztán igazán nem eszem meg! - csattant föl Pinokkió.

- Nem lehessen tudni - felelte Dzsepettó nagy nyugalommal. - Sok minden megeshetik a világon.

Így aztán a három csutka se repült ki az ablakon. Odakerült mind a három az asztal sarkára, a héjkupac mellé.

Pinokkió megette, jobban mondva fölfalta a három körtét. Utána nagyot ásított.

- Még mindig éhes vagyok - mondta siránkozva.

- Mit adhatnék neked? - felelte az öreg. - Nincs már semmim.

- Semmid sincs? Igazán semmid sincs már?

- Semmi egyebem, mint ez a héj meg ez a három csutka.

- Sebaj! - mondta Pinokkió. - Ha nincs más, jó lesz a héj is.

Azzal majszolni kezdte, amit az előbb látni sem akart. Az első falathoz még fintorgott egy kicsit, a másodikhoz nem, a többit meg már olyan szaporán nyelte, hogy rövidesen mind megette, csutkástul. Akkor a hasára csapott, és elégedetten kijelentette:

- No, végre jóllaktam.

- Ugye, hogy igazam volt? - jegyezte meg Dzsepettó. - Ne legyen az ember se finnyás, se válogató. Sose tudjuk, mi lesz; annyi baj érhet, annyi gond eshet ránk a világon.

Dzsepettó új lábat farag Pinokkiónak. Eladja a zekéjét, ábécéskönyvet vásárol az árán

Alig verte el az éhét, Pinokkió máris morogni és nyafogni kezdett. Új lábat akart magának.

Dzsepettó azonban megbüntette a komizságaiért: fél napon át hagyta, hadd siránkozzék, hadd jajgasson.

- Minek csinálnék új lábat neked? - mondta. - Hogy megint elszökjél hazulról?

- Dehogyszököm! - szipogta Pinokkió. - Ígérem, hogy mától fogva jó leszek.

- Minden gyerek ezt mondja, ha akar valamit - mondta Dzsepettó.

- Ígérem, hogy iskolába fogok járni, és tisztességesen viselkedem.

- Minden gyerek ezt hajtogatja, ha akar valamit.

- De én nem vagyok olyan, mint a többiek. Én valamennyinél jobb vagyok, és mindig csak a színtiszta igazságot mondom, ígérem, papa, hogy tanulok valami mesterséget; támaszod és vigaszod leszek öreg napjaidra.

Dzsepettó fölöttébb zord képet vágott, de közben csupa könny volt a szeme, és sajgott a szíve a fájdalomtól, amiért ilyen szármalmas állapotban látja kedves csemetéjét. Nem is szólt többet; fogta a szerszámait, keresett két száraz ágat, és szorgosan munkához látott.

Egy óra sem telt bele, kész volt a két láb: két karcsú, nyurga, csupa ideg láb; nincs az a művész, aki szebbet bírt volna faragni. Akkor aztán így szólt:

- Csukd be a szemedet, és aludjál szépen.

Pinokkió lehunyta a szemét, és úgy tett, mintha aludnék. Dzsepettó egy kis enyvet olvasztott egy tojáshejben, azzal ragasztotta oda a két lábat a helyére. Mégpedig olyan ügyesen, hogy halvány vonalka se látszott a ragasztásnál.

A bábu, mihelyt észrevette, hogy új lába van, leugrott az asztalról, ahová Dzsepettó fektette, és elkezdett táncolni, bucskázni, cigánykerekeezni, mintha megbolondult volna örömeiben.

- Hogy megháláljam a hozzám való jószágodat - mondta az öregnek -, most mindjárt iskolába akarok menni.

- Derék gyerek vagy!

- Hanem ahhoz valami ruha kellene.

Csakhogy Dzsepettó szegény volt, mint a templom egere, nem volt egy árva fityingje sem, amiből ruhát vehetett volna a bábunak. Csinált hát neki ruhát tarka papirosból, cipőt fakéregből, sapkát kenyérbélelől.

Pinokkió nyomban odaszaladt a mosdótálhoz, annak a vizében nézegette magát. Tetszett neki a tükörképe, mert páváskodva kijelentette:

- Meg kell adni, úribb képem már nem is lehetne.

- Nem a ruha teszi ám az embert - mondta Dzsepettó -, hanem a *tiszta* ruha.

- Az lehet - felelte Pinokkió. - De valami még hiányzik hozzá, hogy iskolába mehessek. Mégpedig a legfontosabb.

- Ugyan mi?

- Hát az ábécéskönyv.

- Igazad van. De hogyan szerezzük?

- Mi sem egyszerűbb. Az ember bemegy a könyvesboltba, és vesz.

- És a pénzt honnét veszi hozzá?

- Nekem nincs.

- Nekem sincs - mondta a jó öreg szomorúan. Erre elszomorodott Pinokkió is, bármilyen vidám fickó volt egyébként; mert az ínséget, ha igazi ínség, a gyerek is megérti.

- Várjunk csak! - kiáltott föl hirtelen Dzsepettó, és talpra ugrott. Belebújt az ócska pargetzekéjébe, és kiszaladt a házból.

Nemsokára visszajött; hozta nagy örömmel csemetéjének az ábécéskönyvet, a zekéje azonban nem volt sehol. Úgy jött meg, ingujjban, pedig odakint szitált a hó.

- Hol a zekéd, papa? - kérdezte Pinokkió.

- Eladtam.

- Miért?

- Nagyon melegem volt benne.

Pinokkió nyomban megértette a dolgot. Hálásan az öreg nyakába ugrott, és összevissza csókolta.

Pinokkió eladja az ábécéskönyvet, hogy elmehessen a bábszínházba

Mihelyt elállt a havazás, Pinokkió hóna alá vágta a vadonatúj ábécéskönyvét, és útnak indult az iskolába. Útközben ábrándozni kezdett, csak úgy kergették egymást a szebbnél szebb káprázatok a fejében.

Azt mondta magában:

"Ma megtanulok olvasni az iskolában. Holnap megtanulok írni, holnapután számolni. Amilyen elmés vagyok, egykettőre sok pénzt fogok keresni; mindjárt az első keresetemből gyönyörű posztózekét csináltatok a papámnak. Dehogyan posztót! Aranyból, ezüstből lesz, gyémántgombokkal. Ennyit igazán megérdemel tőlem; ingre vetkezett a rút hidegben, csak hogy nekem könyvet vehessen és taníttathasson. Milyen áldozatot meg nem hoz egy apa a gyerekéért!"

Így tűnődött, így elmélkedett; de egyszerre mit hallott? Sípszót, dobszót, dudaszót a messzeségben. Ti-ti-ti, tu-tu-tu, zum-zum-zum...

Megállt, fülelni kezdett. Hosszú keresztút nyílt a közelben, annak a végéből hallatszott a muzsika. Az út a tengerpartra vezetett, egy kis faluba.

"Miféle zenebona lehet ez? Kár, hogy iskolába kell mennem, különben..."

Csak állt ott habozva, zavartan; pedig hát mindenképpen dönteni kellett, mitévő legyen: az iskolába menjen-e, vagy amoda, a dudaszóhoz?

"Ma inkább dudát hallgatok, iskolába majd holnap megyek - gondolta. - Nem szalad el az az iskola."

Nekivágott a keresztútnak, és futásnak eredt. Minél tovább futott, annál tisztábban hallotta a sípszót, dobszót, dudaszót: ti-ti-tu-tu-zum-zum-zum.

Csakhamar egy térre ért. Tele volt néppel a tér; közepén bódé, fából, ponyvából, tarkára festve. Abba tolongott befelé a rengeteg nép.

- Miféle bódé ez? - kérdezte Pinokkió egy falubéli fiútól.

- Olvasd el a plakátot, abból megtudod - felelte a fiú.

- Elolvasnám, ha tudnám, csak az a baj, hogy nem tudok olvasni.

- Szép kis tinó vagy, mondhatom! Hát akkor elolvasom neked én. Azon a plakáton tűzvörös betűkkel ez áll: Nagy Bábszínház.

- És régen megkezdték már?

- Most kezdik.

- Mennyi a bemenet?

- Négy krajcár.

- Nem adnál kölcsön négy krajcárt holnapig?

- Adni adnék - felelte a fiú -, csak hogy nem éppen ma.

- Eladom neked négy krajcárért a kiskabátomat.

- Sokra megyek egy tarka papírkabáttal! Ha megázom benne, le se kaparom többet a hátamról.

- Akarod inkább a cipőmet?

- Hogy begyújtsak vele?

- Hát a sapkámért mit adnál?

- Egy kenyérbél sapka! Még lerágnák a fejemről az egerek!

Pinokkió topogott, feszengett; már-már kibökte a végső ajánlatot, aztán mégse merte, aztán mégis kibökte:

- Az ábécéskönyvemért se adnál négy krajcárt?

Hanem annak a fiúnak jóval több esze volt, mint Pinokkiónak.

- Gyerek gyerektől nem vásárol - mondta, és hátat fordított.

De volt ott a közelükben egy ószeres, az nyomban jelentkezett.

- Négy krajcárért megveszem! - kiáltotta.

Máris számolta a pénzt, máris vitte a könyvet. Szegény Dzszepttó közben ingujjban didergett, csak azért, hogy ábécéskönyve legyen a csemetéjének!

A bábuk testvérükre ismernek Pinokkióban. Pompás ünnepséget rendeznek a tiszteletére; de egyszer csak előjön a bábos, Tűznyelő mester, és Pinokkió majdnem ebek harmincadjára jut

Mikor Pinokkió belépett a bábszínházba, olyan zendülés támadt, hogy kisebbfajta forradalomnak is beillett.

A függőnyt már fölhúzták, már folyt az előadás.

Arlekinó és Pulcsinella javában veszekedtek a színpadon, és szokás szerint hajcibálással meg náspángolással fenyegették egymást.

A nézők a hasukat fogták neveltükben; tetszett nekik a derék házaspár pörlekedése, kéztárogatása, handabandázása. Mintha nem is bábok lennének, hanem igazi emberek.

Arlekinó egyszerre csak abbahagyta a szócsatát. A közönség felé fordult, fölemelte a karját, valahová a nézőtér vége felé mutatott, és fölindultán így kiáltott:

- Egek ereje! Álmodom, vagy ébren vagyok? Ne legyen Arlekinó a nevem, ha az ott nem Pinokkió!

- De bizony hogy Pinokkió! - sikoltotta Pulcsinella. Rozaura asszony is kikukkantott a színpad mögül.

- Ő az! Ő az! - visította.

Erre a bábok mind előrohantak, és teli torokból ordították:

- Pinokkió! Pinokkió! Ott a mi testvérünk, Pinokkió! Éljen Pinokkió!

- Ide hozzám, Pinokkió! - üvöltötte túl valamennyit Arlekinó. - Fatestvéreid várnak, gyere gyorsan, borulj a karunkba!

A barátságos hívogatóra Pinokkió fölpattant, zártszékektől zsöllyékig ugrott, zsöllyékből föl a karmester fejére, onnét pedig a színpadra.

Elképzelni is nehéz, hogy erre mi történt. Azt az ölekezést, azt a barátkozást! Hátba verték egymást, összecsimpaszkodtak, ugrabugráltak, kezet rázogattak; a bábszínház művészei és művésznői valósággal elárasztották Pinokkiót testvéri érzelmeik számtalan jelével.

Kétségkívül megható jelenet volt; a közönség azonban, látva, hogy a játék sehogy sem akaródzik folytatódni, végül is elunta a dolgot, és kiabálni kezdett:

- Elég volt! Elég volt! Lássuk a darabot!

Hiába; a bábuk, ahelyett hogy tovább játszottak volna, csak annál hangosabban ujjongtak, zsvajogtak. Végül is a vállukra kapták Pinokkiót, s úgy vitték diadalmenetben előre, a rivaldafénybe.

Hanem akkor megjelent a bábos. Nagy darab ember, iszonyú képpel; csak rá kellett nézni, máris végigfutott az ember hátán a hideg. Hosszú szakálla volt, majd a földet söpörte, és ráadásul olyan fekete volt, mintha tintába mártották volna. Szája kemence, szeme két röt lámpa. Kígyóbőrből, róka farkból fonott ostor a kezében.

Most aztán egy püss se hallatszott többet. A légydongást is meg lehetett volna hallani. Szegény bábuk reszkettek, mint a nyárfalevél.

- Hogy mertél ide jönni és ilyen zűrzavart csinálni a színházamban?! - dördült rá Pinokkióra rekedt sárkányhangon a bábos.

- Higgye meg uraságod, igazán nem tehetek róla...

- Egy szót se! Majd este számot vetünk egymással!

Amint véget ért az előadás, a bábosmester ment egyenest a konyhába. Ott forgott a nyárson a vacsorája, egy hízott ürü. De még kellett volna alá egy kis fa a tűzre, hogy szép ropogósra piruljon. Hívta hát a mester Arlekinót meg Pulcsinellát.

- Ott lóg kint a szögön az a bábu, hozzátok ide gyorsan! Egy szót se halljak! Jó száraz fából van, ha a tűzre vetem, pompás lángot ad majd.

Arlekinó és Pulcsinella egy percre haboztak.

De a gazda olyan sötéten nézett rájuk, hogy megijedtek és engedelmeskedtek.

Kerültek-fordultak, hozták a karjukban máris szegény Pinokkiót. Ficánkolt a jámbor, akár a partra vetett hal, és keservesen így óbégatott:

- Ments meg, papám, ments meg! Nem akarok meghalni, nyárs tűzében megégni!

Tűznyelő mester tüsszent egyet, és megbocsát Pinokkiónak. Utána Pinokkió menti meg Arlekinó életét

A bábosmestert Tűznyelőnek hívták, és félelmetes embernek látszott, kivált a szakálla miatt. Olyan volt ez a szakáll, mint egy nagy, fekete kötény, mellét is, hasát is, combját is eltakarta, majdhogy a bokájáig le nem ért. Alapjában véve azonban nem volt rossz ember a bábos. Mi sem bizonyítja ezt ékebben, mint az, hogy amikor elébe cipelték a boldogtalan Pinokkiót, aki kétségbeesetten rúgkapált, és egyre azt üvöltötte, hogy: "Nem akarok meghalni!" - Tűznyelő mesternek, ha akarta, ha nem, megesett rajta a szíve. Keményen küzdött ugyan érzékenysége ellen, de végül is nem bírta tovább, és egy hatalmasat tüsszentett.

Arlekinó olyan búbanatoson kornyadozott ott mellettük, akár a szomorúfűz; de erre a tüsszentésre egyszeriben földerült, Pinokkióhoz hajolt, és a fülébe súgta:

- Sose búsulj, testvér! A mester tüsszentett, ez annak a jele, hogy megszánt, és megmenekültél.

Tudni kell ugyanis, hogy míg a többi ember meghatottságában sírni kezd, vagy legalábbis úgy tesz, mintha sírna, és a szemét törülgeti, Tűznyelő mesternek a tüsszentés kezdte facsarni az orrát. Az ő szíve jósága így nyilatkozott meg.

Tüsszentett tehát egy nagyot, de azért továbbra is úgy mutatta, hogy iszonyúan haragszik, és ráreccsent Pinokkióra:

- Ne visíts! Máris fáj a gyomrom a jajongásodtól, beleállt a görcs, mintha... mintha... *hapci, hapci!* - És megint tüsszentett két dörgedelmeset.

- Egészségére! - mondta Pinokkió.

- Köszönöm. Apád-anyád él-e még? - kérdezte Tűznyelő mester.

- A papám él, de a mamámat sosem ismertem.

- Hogy fájna szegény apádnak, ha most tűzre vettetnék! Derék öreg! Mennyire sajnálom! *Hapci, hapci, hapci!*

- Kedves egészségére! - nyájaskodott Pinokkió.

- Köszönöm. Egyébként én is elég sajnálatraméltó vagyok. Magad is láthatod, nincs több fám, amin szép pirosra süljön az ürüpecsenyém. Megvallom, éppen kapóra jöttél, remek tüzelő lett volna belőled. De ha egyszer úgy a szívemre vettem a sorsodat... No mindegy, majd a társulatom valamelyik bábuja kerül a nyárs alá tehelyetted. - Körülnézett, és nagyot kiáltott: - Hé, zsandárok!

Nyomban megjelent két fazsandár, két hosszú, szikár bábu, fejükön csákó, kezükben kard.

Tűznyelő mester rájuk hörrent:

- Fogjátok meg Arlekinót, kötözzétek meg, és hajítsátok tűzre! Hadd süljön szép pirosra a pecsenyém!

Szegény Arlekinó, ahogy ezt meghallotta, úgy elrémült, hogy egyszeriben összezsugorlott, és arca bukott a földön.

Pinokkió szíve majd meghasadt a keserves látványra. Tűznyelő mester elé térdelt, hosszú szakállát lucskosra áztatta keserves könnyeivel, és esengve rimánkodni kezdett:

- Kegyelem, jó uram!

- Nem vagyok úr! - mondta zordan Tűznyelő mester.

- Kegyelem, tekintetes lovag!

- Nem vagyok lovag!

- Kegyelem, méltóságos uram!

- Nem vagyok méltóságos!

- Kegyelem, kegyelem, fölséges mesterem! No, már erre a *fölséges* címzésre fűlig szaladt a haragos Tűznyelő mester szája. Egyszeriben emberségesebb lett, és kezdett már szót érteni.

- Mit akarsz hát? - kérdezte Pinokkiótól.

- Kegyelmet kérek fölségedtől a szerencsétlen Arlekinónak.

- Itt nincs helye semmiféle kegyelemnek. Ha már téged megkíméltelek, ezt a pernahajdert kell tűzre vetnem, különben nem sül át a pecsenyém.

- Hát akkor - kiáltotta Pinokkió büszkén, és elhajította a kenyérbél sapkáját - tudom, mi a kötelességem! Gyertek, zsandárok! Kötözzetek meg, dobjatok a tűzbe! Mert nem igazság, hogy Arlekinó, az én szívbeli barátom haljon meg helyettem!

Erre a bátor kijelentésre, erre a hősies hangra ahány bábu csak ott volt, egytől egyig sírva fakadt. Sírt a két fazsandár is, akár a szopós bárány.

Egyedül Tűznyelő mester maradt fagyos és rideg, mint a jég.

De csak egy ideig. Mert lassacskán ő is elérzékenyült. Kezdte facsarni a tüszentés az orrát. Harcolt vele vitézül, de végül is alul maradt, és őt dübörgő *hapci!*-val megadta magát.

- Derék gyerek vagy! - mondta, és karját tárta Pinokkió felé. - Gyere ide és csókolj meg!

Pinokkió mókus módjára kúszott föl a mester bozontos szakállán, és cuppanós csókot nyomott az orra hegyére.

- Kegyelmet kaptam? - szólalt meg a szegény Arlekinó olyan cingár hangon, hogy alig lehetett hallani.

- Kegyelmet kaptál - felelte Tűznyelő mester. Fejét csóválva nagyot sóhajtott. - Hiába, ma este bele kell törődnöm, hogy sületlen pecsenyét vacsorázzam. De ha még egyszer megharagít valaki...

Mihelyt híre futott a megkegyelmezésnek, az egész társulat a színpadra tódult. Mintha csak díszelőadás volna, meggyújtottak minden lámpát, minden fényszórót, és kezdődött a hejehuja, tánc. Hajnalig állt a bál.

Tűznyelő öt aranyat ad Pinokkiónak, papája, Dzsepettó részére; de Pinokkió, ahelyett hogy hazavinné a pénzt, hallgat a Róka meg a Kandúr csábítására, és velük megy

Másnap reggel Tűznyelő mester félrehívta Pinokkiót.

- Hogy hívják a papádat? - kérdezte tőle.

- Dzsepettónak.

- Mi a foglalkozása?

- A szegénység.

- Sokat keres?

- Éppen annyit, amennyi ahhoz kell, hogy soha egy huncut fillér se legyen a zsebemben. Tessék elgondolni, ábécéskönyvet is csak úgy bírt venni nekem, hogy az egyetlen zekéjét eladta. Pedig milyen agyonfoltozott, ócska rongy volt!

- Szegény ördög! Megesik rajta a szívem. Nesze, itt van öt arany, gyorsan vidd haza, mondd meg neki, hogy én küldöm, és hogy tiszteltetem.

Pinokkió nem győzte köszönni Tűznyelő mesternek a jóságát. Megölelte, megcsókolta a társulat valamennyi tagját, még a két zsandárt is, és nagy örvendezéssel hazafelé indult.

Fél kilométert se ment, találkozott az úton egy fél lábára sánta Rókával meg egy mindkét szemére vak Kandúrral: lassan bandukoltak, egymást segítve, egymást támogatva, ahogyan kenyeres pajtásokhoz illik. A sánta Róka járás közben a vak Kandúrra támaszkodott, a vak Kandúr meg a sánta Rókával vezettette magát.

- Jó napot kívánok, Pinokkió! - köszönt nagy udvariasan Róka koma.

- Honnan tudod a nevemet? - kérdezte csodálkozva a bábu.

- Jól ismerem apádat.

- Hol láttad?

- Tegnap este a kapujában.

- Mit csinált?

- Ingujjban didergett.

- Szegény papám! No de mától fogva nem didereg többet.

- Miért nem didereg mától fogva?

- Mert nagy úr lett belőlem.

- Belőled? - kérdezte gúnyosan vihogva a Róka. Vigyorgott a Kandúr is, de hogy ne vegyék észre, a bajuszát pödörgette.

- Ez nem nevetséges! - kiáltotta Pinokkió bosszúsan. - Nem bánom, ha összefut is a szájakban a nyál, de ide süssetek!

Azzal megmutatta nekik az öt aranyat, amit Tűznyelő mestertől kapott.

A gyönyörűséges pénzcsergésre a Róka önkéntelenül kinyújtotta a sánta lábát, a Kandúrnak meg fölfénylett a vak szeme, mint valami zöld lámpás, hanem aztán nyomban be is csukódott, olyan gyorsan, hogy Pinokkió semmit sem vett észre.

- És mi a szándékod az öt arannyal? - kérdezte a Róka.

- Először is veszek a papámnak egy vadonatúj zekét, aranyból, ezüsből, gyémántgombokkal; aztán pedig veszek magamnak egy ábécéskönyvet.

- Magadnak?

- Magamnak hát. Mert ha nem tudnád, iskolába akarok járni, és tanulni akarok.

- Valamikor rajtam is erőt vett a tanulás ostoba szenvedélye - mondta gyászosan a Róka. - Meg is sántultam belé!

- Ez az ostoba szenvedély rajtam is kitört egyszer - siránkozott a Kandúr. - Bele is vakultam!

Megszólalt erre egy Rigó, ott gubbasztott az út menti sövényen, azt mondta:

- Pinokkió, ne hallgass a rossz barátok tanácsára, mert megbánod!

De egyelőre csak a szegény Rigó bánta meg: a Kandúr ugrott egyet, rávetette magát, és tollastul-csőröstül lenyelte, még csak meg se nyikkanhatott a boldogtalan madár. Utána megtörülte a száját, s újra lecsukta a szemét, adta tovább a vakot.

- Szegény Rigó! - mondta Pinokkió. - Miért bántál el így velem?

- Hogy móresra tanítsam. Legközelebb majd nem üti bele a csőrét a mások dolgába. Túl voltak már a fele úton, mikor a Róka hirtelen megállt.

- Nem akarsz megszorítani a pénzedet? - kérdezte a bábutól.

- Tessék?

- Nem akarsz abból a hitvány öt aranyból százat, ezret, kétezret csinálni?

- Hát azt meg hogyan?

- Egyszerűen. Ahelyett, hogy hazamennél, gyere velünk!

- Hová?

- Kuvikországba.

Pinokkió töprengett egy ideig, aztán határozottan kijelentette:

- Nem megyek. Mindjárt hazaérek, és haza is akarok menni, vár otthon a papám. Mennyit sóhajtozhatott szegény öreg, hogy így elmaradtam! Ráadásul komisz kölyök voltam, igaza volt a Szóló Tücsöknek, amikor azt mondta: "Az engedetlen gyerekeknek sosem lesz igazán jó soruk a földön." Ezt én a magam kárán tapasztaltam, baj baj után szakadt a nyakamba. Tegnap este is Tűznyelő mesternél olyan veszélyben forogtam, hogy jobb nem is gondolni rá. Brrr! Még most is borsószik bele a hátam.

- Szóval haza akarsz menni - mondta a Róka. - Hát csak menj, te látod kárát.

- De mekkora kárát! - toldotta meg a Kandúr.

- Gondold meg, Pinokkió, elszalasztod a szerencsédet.

- De mekkora szerencsét! - mondta megint a Kandúr.

- Máról holnapra kétezret hozna az öt aranyad.

- Kétezret bizony - visszhangozta a Kandúr.

- De hát hogyan? - kérdezte Pinokkió, és tátva maradt a szája.

- Mindjárt megmagyarázom - mondta a Róka. - Tudnod kell, hogy Kuvikországban van egy varázslatos mező, úgy hívják, a Csodák Mezeje. Ott kis lyukat ásol, beleteszel, mondjuk, egy aranypengőt, aztán betemeted, megöntözd két vödör tiszta vízzel, kevéske sót hintesz rá, és szépen hazamegy lefeküdni. Míg te alszol, azalatt az arany éjszaka kihajt, kivirágzik, s ha másnap reggel kimegy a mezőre, mit gondolsz, mi vár ott? Egy egész bokor arany!

Pinokkió nem győzött hova lenni ámulatában.

- És ha mind az öt aranyamat elültetem, mennyit találok másnap reggel? - kérdezte.

- Egyszerű szorzás kérdése az egész - felelte fölényesen a Róka. - Akár az ujjadon is kiszámíthatod. Tegyük föl, hogy minden aranyad egy-egy ötszáz fűrtöt terem: ötször öt az huszonöt, tehát másnapra ötször ötszáz, vagyis kétezer-ötszáz aranyad lesz.

- Ez aztán a jó dolog! - rikkantott Pinokkió, és bokázni kezdett örömeiben. - Ha leszüreteltem, kétezret megtartok magamnak, a többi ötszáz a tiétek.

- Csak nem akarsz borraivalót adni nekünk? - méltatlankodott nagy sértetten a Róka.

- Borraivalót, nekünk! - ismételte a Kandúr.

- Mi nem piszkos haszonra dolgozunk - mondta a Róka. - Mi csak másokat akarunk gazdaggá tenni.

- Másokat, bizony - mondta rá a Kandúr.

"Milyen nemes lelkek!" - gondolta Pinokkió, és esze ágában sem volt már hazamenni, magának ábécét, a papájának új zekét venni.

- Rajta, induljunk, veletek tartok! - mondta a Rókának meg a Kandúrnak.

A Vörös Rák fogadóban

Mentek, mendegéltek, estefelé holtfáradtan a Vörös Rák fogadóhoz értek.

- Térjünk be ide - ajánlotta a Róka. - Harapunk valamit, és pihenünk egy órácskát. Éjfélkor majd továbbindulunk, hogy hajnalra ott legyünk a Csodák Mezején.

Beléptek a kocsmába, és asztalhoz ültek, de étvágya egyiküknek se volt.

Szegény Kandúrnak fájt a gyomra, nem bírt egyebet enni, csak harmincöt paradicsomos halat és négy adag sajtos pacalt, de ezt nem elég fűszeresen készítették, hát kért hozzá külön vaját és reszelt parmezán sajtot, mégpedig háromszor.

Szívesen falatozott volna egyet-mást a Róka is, de mert az orvosa szigorú diétára fogta, be kellett érnie egy tál kakukkfűves nyúllal és körítésül hozzá egy kis zsenge jércével és fiatal kakassal. Utána változatosság kedvéért becsináltat rendelt fűrből, fogolyból, üreginyúlból, békacombból, gyikból, s egyebet aztán már nem is kívánt. Úgy utálkozik minden ételtől - mondta -, hogy egy falatot se bírna lenyelni.

Pinokkió evett közülük a legkevesebbet. Nem kért, csak egy gerezd diót meg egy morzsácska kenyeret, aztán azt is otthagya a tányérján. - Szegény gyerek gondolatban már a Csodák Mezején járt, és előre megnyomta a sok arany a gyomrát.

Vacsora után azt mondta a Róka a fogadósnek:

- Nyiss két rendes szobát, egyet Pinokkió úrnak, egyet nekem meg a barátomnak. Szundítunk egyet, mielőtt továbbmegyünk. Éjfélkor indulunk, el ne felejts fölkelteni minket!

- Kérem, kérem - mondta szolgálatkészen a fogadós, de közben rákacsintott a Rókára, meg a Kandúrra, mintha azt mondaná: "Jó, jó, tudom én, honnét fúj a szél; nem lesz semmi hiba."

Pinokkió, alighogy lefeküdt, nyomban mély álomba merült. Azt álmodta, szépséges mező kellős közepén van, a mező telis-tele fával, a fák fűrtökkel, a fűrtök meg csupa aranypénzből vannak, ide-oda hajlongnak, lengedeznek a fuvalomban, *cinn-cinn-cinn*, mintha kínálnák magukat: "Tessék, tessék, vegyen, aki akar, amennyit akar." Hanem amikor álma legszebb pillanatához érkezett, vagyis amikor szüretelni kezdte a csengő-bongó fűrtöket, három kemény koppantás hallatszott az ajtón, és fölébresztette.

A fogadós zörgetett, jelentette, hogy az óra éjfelet ver.

- Készen vannak már az útitársaim? - kérdezte Pinokkió.

- Hogy készen vannak-e? Már el is mentek vagy két órája.

- De sürgős lett nekik egyszerre!

- A Kandúr üzenetet kapott, hogy az egyik cicájának lefagyott a lába; szegény jószág a végét járja.

- Kifizették a vacsorát?

- Csak nem képzeli uraságod? Finom úri személyek azok, nem sértik meg ilyen otrombasággal a vendéglátójukat.

- Pedig ezt a sértést kibírtam volna - mondta Pinokkió a fejét vakarva. - És mit mondtak, hol találkozunk?

- Virradatkor a Csodák Mezején.

Pinokkió kifizette mindhármuk vacsoráját, kerek egy aranyba került. Miután így megkönnyebbítették, útnak indult.

Ha ugyan útnak indulás, ha valaki ide-oda tapogatózik. Mert odakint olyan sűrű sötétség volt, hogy az orra hegyéig se látott. Sehol még egy levél se rezdült. Csak egy-egy kuvik rebbent el mellette, keresztül az úton, és megsuhintotta szárnyával az arcát. "Ki az?!" - kiáltott ilyenkor Pinokkió, és ijedten hőkölt hátra. Körös-körül a dombok hideglelősen visszhangozták: Ki az? Ki az? Ki az?

De azért mégiscsak ment, mendegélt valahogyan. Egy tuskón egyszer csak egy apró állatkát pillantott meg: fakó fénnel világított, mint mécses a bura alatt.

- Hát te ki vagy? - kérdezte tőle.

- A Szóló Tücsök árnyéka - felelte a parányi kis lény olyan vékonyka hangon, mintha egy másik világból szólt volna.

- Mit akarsz tőlem? - kérdezte a bábu.

- Szeretnék egy tanácsot adni neked. Fordulj vissza, vidd haza a megmaradt négy aranyadat szegény apádnak. Egyre sír-rí a jámbor, elemészti utánad a bánat.

- Holnap úgyis gazdag uraság lesz a papámból, mert ez a négy arany kétezerre fog szaporodni.

- Sose higgy te azoknak, édes fiam, akik azt ígérik, hogy egy nap alatt meggazdagítanak! Az ilyenek többnyire vagy bolondok, vagy csirkefogók. Fogadd meg a szavamat, és menj haza szépen!

- Márpedig én továbbmegyek.

- Késő van már.

- Mondom, hogy továbbmegyek.

- Sötét az éjszaka.

- Azért is továbbmegyek!
- Veszedelmes az út erre felé.
- Annál inkább továbbmegyek!
- Gondold meg, ha egy gyerek mindig a saját feje után megy, előbb-utóbb pórul jár.
- Megint a régi nóta. Jó éjszakát, Tücsök!
- Jó éjszakát, Pinokkió! Óvakodjál a gyilkosoktól, rablóktól, útonállóktól!

Azzal a Szóló Tücsök eltűnt, mint mikor elfűjják a mécsest. Az útra ismét sötétség borult, még sűrűbb, mint az előbb.

Pinokkió, mert nem hallgatott a Szóló Tücsökre, gyilkosok kezére jut

"Hogy egy magamfajta szegény gyereknek milyen nehéz a sorsa! - mondta magában Pinokkió, ahogy folytatta útját. - Mindenki szid, mindenki kárpál, mindenki tanácsot ad. Ha hagynánk, mind rajtunk apáskodnának, minket reguláznának, még ez a Szóló Tücsök is. Ebadta Tücske, hogy miféle bajokat nem jósolt, csak azért, mert füttyültem rá! Útonálló, rablók, gyilkosok! Mintha nem tudnám, hogy nincsenek is gyilkosok. Az egészet csak a papák találták ki, hogy megijessék azokat a gyerekeket, akik ki akarnak menni éjjel a házból. Egyébként ha találkoznék velük itt az úton, talán megijednék? Nem én! Bátran elébük állnék, és rájuk kiáltanék: »Hé, gyilkos uraim, mit akartok tőlem? Ne bolondozzatok velem, hanem szedjétek a sátorfátokat, egy-kettő!« Szinte látom, ahogy erre a szigorú hangra egyszerűen elpárolognak. Ha pedig olyan nevetlenek lennének, hogy ilyen barátságos fölszólításra se tágítanának előlem? Egyszerű: akkor én tágítanék ölőlük. Így is, úgy is megoldódnék..."

Nem fejezhette be elmélgését: mintha haraszt zördült volna a háta mögött.

Megfordult, és a sötétben két fekete alakot látott. Szeneszsákba bújva, lábujjhegyen ugrádozva szaladtak utána, akár a kísértetek.

"Hát nem itt vannak!" - mondta magában Pinokkió, és mert nem tudta hirtelenében, hova rejtse az aranyait, gyorsan a szájába vette, és a nyelve alá dugta őket.

Aztán megpróbált elszelelni. De alig tett egy lépést, karon ragadták, és két rettentő hang hördült rá:

- Pénzt vagy életet!

Pinokkió nem bírt beszélni, nyelve alatt az aranyaival; megpróbálta hát kézzel-lábbal megmagyarázni a két álarcosnak, akinek csak a szeme látszott ki a zsákból, hogy egy magamfajta szegény bábunak nemhogy pénze, de egy árva fabatkája sincs.

- Gyerünk, gyerünk, elő azzal a pénzzel! - ordította fenyegetően a két útonálló.

A bábu a fejét ingatta és hadonászott, mintha azt mondaná: "Egy huncut vasam sincs."

- Add elő a pénzt, vagy véged! - mondta a magasabbik rabló.

- Véged! - ismételte a másik.

- Előbb neked, aztán az apádnak!

- Az apádnak!

- Nem, nem, szegény apámat hagyjátok! - jajdult föl Pinokkió; és ahogy a száját kinyitotta, megcsendültek benne az aranyak.

- Furfangos fickó! Hát a nyelved alá dugtad a pénzedet? Köpd ki gyorsan! Pinokkió mintha meg se hallotta volna.

- Mi az, megsüketültél? No, majd mi kiköpetjük veled!

Valóban, az egyik megragadta a bábu orrát, a másik elkapta az állát, úgy próbálták szétfeszíteni a száját. Hiába: azt a száját mintha beszögezték vagy lelakatolták volna.

A kisebbik rabló erre kést rántott, és azzal próbálkozott: Pinokkió ajkai közé akarta nyomni. Pinokkió azonban villámgyorsan a támadó kezébe harapott, úgyhogy az elejtette a kését. Hanem az a kéz furcsa kéz volt: egyszeriben tele lett tőle szőrrel a szája, nem győzte köpködni.

Ez az első győzelem mindenesetre fölbátorította a bábút. Összeszedte minden erejét, kitepte magát a rablók kezéből, átugrott az út menti sövényen, és neki hanyatt-homlok a mezőnek! A két útonálló meg utána, mint agarak a nyúl után. Az, amelyiknek Pinokkió a kezébe harapott, hogyan, hogyan nem, fél lábon szaladt.

Loholhattak így vagy tizenöt kilométert, és Pinokkió érezte, hogy nem bírja tovább. Már-már azt hitte, elveszett; hanem akkor megpillantott egy rettentően magas fenyőfát, fölkapaszkodott rá, föl a tetejébe, s ott letelepedett az egyik ágra. A rablók megpróbáltak utána mászni, de nem jutottak tovább a fa sudarának közepénél; onnét visszacsúsztak, lehuppantak a földre, kezükről-lábukról alaposan lehorzolták a bőrt.

De azért nem adták föl a harcot. Nagy halom száraz gallyat hordtak a fenyő alá, és meggyújtották. A fa nyomban tüzet fogott; lobogva égett, mint gyertya a szélben. Pinokkió látta, hogy a lángok mind följebb és följebb kúsznak. Semmi kedve nem volt hozzá, hogy sült galamb módjára végezze be pályafutását. Fogta magát, nagyot ugrott, le a fenyő hegyéből, s aztán árkon-bokron át neki megint a nagyvilágnak. A gyilkosok meg a nyomában, fáradhatatlanul.

Közben kezdett pitymallani. Még mindig loholtak, mintha meg se akarnának állni többet. Pinokkiónak azonban egyszer csak útját állta valami: egy széles és mély árok, színing tele kávébarna, mocsos vízzel. Mitévő legyen? Nagyot rikkantott: "Egy, kettő, három!" - azzal nekifutott, és átugrott az árkon. A rablók utána; csakhogy nem jól számították ki a dolgot, és - *locsi-pocsi-poccs!* - belepottyantak az árokba, épp a kellős közepébe.

Pinokkió hallotta a pottyánást is, loccsanást is.

- Jó fürdőzést, gyilkos urak! - kiáltott vissza nevetve. Már-már azt remélte, annak rendje és módja szerint az árokba fulladnak. Hátranézett; hát - uramfia! - mit lát? Ott ügetnek a nyomában mind a ketten; zsákjukból, mint a lyukas hordóból, csorog a víz.

A gyilkosok utolérik Pinokkiót, és fölkötik az óriástölgy egyik ágára

Szegény bábu végképp kétségbeesett. Már-már azon volt, hogy elnyúlik a földön, és megadja magát. De ekkor a lombok zöldjében valami fehérséget vett észre. Hófehér kis ház volt a fák közt a messzeségben.

"Ha még bírnám addig a házig, megmenekülnék" - mondta magában.

És habozás nélkül továbbrohant.

A gyilkosok meg váltig a nyomában.

Futott vagy két kerek órát, míg végre kifulladásra a kis házhoz ért és bezörgetett.

Nem felelt senki.

Még jobban dörömbölni kezdett, mert már hallotta az üldözők lépteit, már hallotta a lihegésüket.

De most sem válaszoltak.

Látta, hogy hiába zörget, hiába dörömböl; nekiesett hát az ajtónak, és nagyokat rúgott bele. Erre aztán megjelent fönt az ablakban egy szépséges leányka. Arca viaszfehér volt, haja égszínkék, szeme hunyva, keze keresztbe téve a mellén. Mozdulatlan szájjal beszélt, és a hangja mintha véghetetlen messzeségből szólna.

- Ebben a házban nem él senki - mondta.

- Legalább te nyiss ajtót! - rimánkodott Pinokkió.

- Én sem élek - felelte a lányka.

- Hát ha nem élsz, mit csinálsz ott az ablakban?

- Várom, hogy értem jöjjenek és elvigyenek.

Azzal a lányka eltűnt, és az ablak nesztelenül becsukódott.

- Ó, jaj, kék hajú lányka, könyörülj rajtam, nyisd ki az ajtót! - siránkozott Pinokkió. - Irgalmazz szegény fiúnak, akit halálra üldöznek a gyil...

De a - *kosokat* már nem bírta hozzátenni, mert egyszeriben elkapták a nyakát, és a két jól ismert hang fenyegetően rámordult:

- Most aztán megvagy!

"Halál fia lettem!" - gondolta Pinokkió, és ijedtében úgy elkezdett reszketni, hogy nemcsak a fából való keze-lába zörgött nagy kopogással, hanem még a négy arany is csirgett-csörgött a nyelve alatt.

- Kinyitod-e végre a szádat? - reccsentek rá a rablók. - Nem felelsz, ebugatta? Jó, majd mi kinyitjuk!

Két nagy-nagy kést rántottak elő, két borotvaéles kést, és - *zutti!* - beledöfték Pinokkió vékonyába.

Azaz csak döfték volna. Mert Pinokkiót kemény fából faragták. A késpengék ezer darabra törtek, és csak a nyelvük maradt a gyilkosok kezében.

A két rabló megrökönyödve nézett egymásra.

- Nincs más hátra - mondta végül az egyik -, föl kell akasztani. Rajta, kössük föl!

- Kössük föl! - hagyta rá a másik.

Hátrakötötték Pinokkió kezét, nyakába hurkot vetettek, és fölhúzták egy tölgyfának az ágára.

Aztán letelepedtek az Óriástölgy alá, mert így hívták azt a hatalmas tölgyet, és várták, mikor rúgja az utolsót Pinokkió az ágon.

Hanem a bábunak még három óra múlva is nyitva volt a szeme, a szája viszont változatlanul csukva. És nagyban kalimpált a lábával.

A rablók végül is elunták a várakozást.

- A viszontlátásra! - mondták gúnyosan Pinokkiónak. - Mire holnap visszajövünk, remélhetőleg leszel szíves kimúlni a világból, és kitítani végre a szádat.

Azzal elmentek.

Közben dühös szél kerekedett, és kezdte ide-oda lóbálni a bábút az ágon. Lengett Pinokkió, mint a harang nyelve, és lengés közben mindjobban szorult a hurok a nyakán.

Addig-addig szorult, míg utóbb úgy megszorult, hogy Pinokkiónak elállt a lélegzete, és kezdett elhomályosulni szeme előtt a világ.

Megint csak azt gondolta: "Halál fia vagyok." De azért váltig remélte, hogy az utolsó pillanatban mégis megszabadul, megmenti valami jótét lélek. Várt, várt, de hiába: nem mutatkozott senki.

Akkor, ebben a végveszedelemben eszébe jutott szegény jó apja.

- Ó, drága papám! Ha most itt lennél...

Többet aztán nem is nyikkant. Szemét lecsukta, száját ellátottá, lábát kinyújtotta, rúgott még egyet-kettőt, aztán csak ott maradt, ernyedten fityegett az ágon.

A kék hajú lányka házába viteti Pinokkiót. Ágyba fekteti, és három orvost hívat hozzá, hogy megtudja, él-e, hal-e

Lógott hát szegény Pinokkió a tölgyfán, s inkább látszott már holtnak, mint elevennek. Akkor a kék hajú lányka megint kinézett az ablakán, és meglátta a szélben kalimpáló bábút. Megeesett rajta a szíve, és hármat tapsolt.

Erre a jelre nagy szárnyzuhogás támadt, megjelent egy hatalmas Sólyom, és az ablakpárkányra ült.

- Mit parancsolsz, kedves Tündér? - kérdezte, és mély hódolattal bókkolt a csőrével. Tudni kell ugyanis, hogy a kék hajú lányka voltaképpen jóságos Tündér volt, és már vagy ezer esztendeje lakott annak az erdőnek a szélén.

- Látod ott az Óriástölgy ágán azt az ide-oda himbálódzó bábút? Röpülj oda, vágd el csőröddel a kötelét, és fektesd le szépen a fa alá.

A Sólyom elszállt; két perc múlva vissza is tért. Azt mondta:

- Megtettem, amit parancsoltál.

- És mi van vele? Holt-e vagy eleven?

- Inkább holtnak tetszik, de még nem egészen, mert amikor kioldottam a nyakán a hurkot, nagyot sóhajtott, és azt rebegte: "Így már jobb."

A Tündér most kettőt tapsolt. A jelre előjött egy pompás Uszkár, két lábon, akár egy ember.

Egyenruhát viselt, fején aranyzsinóros, háromszögletű kalap, bodrosan folytak ki alóla parókájának fehér fürtjei. Kabátja csokoládészínű, gyémántgombokkal és két nagy zsebbel a csontnak, amit ebédnél szokott kapni úrnőjétől. Kurta nadrágja karmazsin bársonyból; harisnyája selyem, lábán lakkcipő. Hátul a kabátján világoskék atlaszból olyasmi, mint az esernyő tokja; abba dugta a farkát, ha esett az eső. Kivéve ezt a tokot, szakasztott olyan volt, mint régi képeken az urasági kocsisok.

- Ide figyelj, Pajti! - mondta neki a Tündér. - Fogj be gyorsan a legszebb hintómba, és hajts az erdőnek. Az Óriástölgy alatt találsz egy szegény, félhalott bábút. Emeld föl szépen, fektesd a hintó párnájára, és hozd ide hozzám. Megértetted?

Az Uszkár kétszer-háromszor megcsóválta a kék atlasztokját, így mutatta, hogy mindent ért. Azzal már ment is.

Csakhamar szép, halványkék hintócska gördült ki a színből. Párnáit kanáritollal töltötték, bélése habtejszín, kárpitja tojásfab. Száz pár fehér egér húzta; bakján az Uszkár ült, pattogtatta ostorát, ahogy a postakocsisok szokták, ha sietős az útjuk.

Nem telt bele negyedóra, a hintó visszatért. A Tündér nagy aggodalmában odakint várta a küszöbön. Karjába vette a szegény bábút, bevitte egy gyöngyház falú kis szobába, és elszalajtott a környék leghíresebb orvosaiért.

Egykettőre ott is voltak, egyik a másik után: egy Holló, egy Bagoly meg egy Tücsök. Pinokkió ágya köré gyűltek, a Tündér pedig így szólt hozzájuk:

- Uraim, azt szeretném tudni az uraktól, vajon ez a szerencsétlen bábu holt-e vagy eleven.

Először a Holló lépett elő, megtapogatta Pinokkió pulzusát, aztán megtapogatta az orrát meg a lába kisujját; majd miután mindezt alaposan megtapogatta, ünnepélyes képpel kijelentette:

- Szerintem halott; de ha netán mégse halt meg, akkor kétségkívül él.

- Nem szívesen mondok ellent kiváló Holló kartársamnak és barátomnak - szólt másodikul a Bagoly -, de szerintem éppen ellenkezőleg, a bábu igenis él, de ha netán mégsem élne, akkor kétségkívül meghalt.

- Kegyelmed nem mond semmit? - fordult a Tündér a Tücsökhöz.

- Nekem az a véleményem - felelte a Tücsök -, hogy az okos orvos, ha nem tud mit mondani, inkább hallgat. Ennek a bábunak egyébként fölöttébb ismerős a képe, ezzel én már találkoztam.

Pinokkió eddig mozdulatlanul feküdt, akár a tuskó, de most mintha megrándult volna, úgyhogy még az ágy is belenyekkent.

- Ez a bábu - folytatta a Tücsök - cégéres gazember...

Pinokkió kinyitotta, de tüstént le is hunyta a szemét.

- Közönséges himpellér, dologtalan naplopó, megrögzött csavargó, elvetemült pernahajder.

Pinokkió a paplan alá bújt.

- Engedetlen lurkó, javíthatatlan gazfickó! Szegény apjának a szíve szakad miatta bánatában.

Erre hirtelen keserves sírás-jajgatás hallatszott a szobában. Az orvosok azt sem tudták, hová legyenek az ámulattól, amikor fölhajtották a paplant, és látták, hogy Pinokkió sír, Pinokkió jajgat.

- Ha a halott elkezdi jajveszékelní, nyilvánvaló, hogy a gyógyulás útjára tért - jegyezte meg a Holló.

- Nem szívesen mondok ellent kiváló kartársamnak és barátomnak - mondta a Bagoly -, de szerintem inkább annak a nyilvánvaló jele, hogy esze ágában sincs holtak lenni.

A cukrot lenyeli Pinokkió, az orvosságot nem. Kosárba akarják rakni; erre beveszi az orvosságot is. Utána nagyot füllent, mire büntetésből megnő az orra

Alighogy a három orvos elment, a Tündér Pinokkióhoz lépett, megtapintotta a homlokát, és nyomban érezte, hogy rettentően lázas.

Erre hozott valami fehér port, föloldotta fél pohár vízben, és így szólt szíves szeretettel:

- Idd meg ezt, és egykettőre meggyógyulsz.

Pinokkió a pohárra sandított, elhúzta a száját, és sírós hangon azt kérdezte:

- Édes vagy keserű?

- Keserű, de jót fog tenni.

- Ha keserű, akkor nem kell.

- Fogadj szépen szót, és idd meg!

- Utálom a keserűt!

- Idd meg szépen! Ha megittad, kapsz egy darab cukrot, attól helyrejön a szájad íze.

- Hol a cukor?

- Itt - mondta a Tündér, és elővett egy szemet egy arany cukortartóból.

- Előbb kérem a cukrot, utána majd megiszom azt a keserűséget.

- Megígéred?

- Meg, meg.

A Tündér odaadta neki a cukrot. Pinokkió egyetlen szempillantás alatt szétharapta és lenyelte.

- Kár, hogy a cukor nem gyógyszer - mondta a szája szélét nyalogatva. - Ilyen orvosságot mindennap bevennék.

- Most aztán álld az ígéretedet, és idd meg szépen ezt a pár kortyot; meglátod, meggyógyulsz tőle.

Pinokkió nagy utálkozással kezébe vette a poharat, beledugta az orra hegyét, a szájához emelte, megint beledugta az orrát, végül pedig így szólt:

- Nem bírom meginni. Nagyon keserű.

- De hiszen még nem is kóstoltad!

- A nélkül is el tudom képzelni. Érzem a szagáról. Kérek még egy szem cukrot, és utána megiszom.

A Tündér csodálatos türelemmel még egy cukrot a szájába dugott, s utána kínálta megint a poharat.

- Így nem bírok inni - nyafogta fintorogva Pinokkió.

- Mért nem?

- Nyomja a lábamat az a párna.

A Tündér elvette a párnát.

- Hiába, így se bírom meginni.

- Hát most meg miért nem?

- Mert félig nyitva az ajtó.

A Tündér odament és becsukta.

- Akkor se! - kiáltott föl Pinokkió. - Nem és nem! - sírta. - Sose fogom meginni ezt a keserű vizet!

- Megbánod, fiacskám.

- Nem érdekel!

- Súlyos beteg vagy.

- Az se érdekel!

- Hamarosan elvisz a láz.

- Bánom is én.

- Nem félsz tőle, hogy belepusztulsz?

- Inkább elpusztulok, mint hogy megigyam azt a szörnyűséget.

- Hát jó - mondta a Tündér, és otthagya.

Alig tette be maga után, máris újra kinyílt az ajtó. Pinokkió azt hitte, a Tündér jön vissza az orvossággal; gyorsan úgy tett, mintha aludnék.

De nem a Tündér volt, hanem négy szénfekete nyúl. Kosarat hoztak, olyasfajta, csak éppen kicsiben, aminőben a tüzelőt szokták hordani. Letették a szoba közepére, odamentek Pinokkióhoz, tetőtől talpig végigtapogatták.

- No, ennek kampec - mondta az egyik.

- Vihetjük is - mondta a másik.

Pinokkió erre már fölnézett, sőt föl is ült ijedtében.

- Hová akartok vinni? - kérdezte rémulten.

- Ki a fáskamrába a többi tüzelőhöz.

- De hiszen én nem vagyok tűzifa!

- Még nem, de mert nem ittrad meg az orvosságot, mindjárt az leszel.

Pinokkiónak eszébe jutott, mennyi baja volt már a tűzzel. Egyszer megégett a lába, másodszor Tűznyelő mester akart pecsenyét sütni a lángján, harmadszor a fenyőfa gyulladt ki alatta. Most meg kosárba akarják rakni, a végén még fölhasogatják gyújtósnak. Úgy megrémült, hogy elkezdett jajgatni, ahogy csak a torkán kifért:

- Jaj, jaj, jaj, drága jó Tündér! Gyere vissza, kérlek, szabadíts ki ezeknek a fekete hóhéroknek a markából; megiszom az orvosságot, akármilyen keserű is!

És amikor a Tündér megjelent az ágya mellett, mohón kikapta a poharat a kezéből, és egy hajtásra kiitta.

- Most az egyszer még megúszta a dolgot - mormogták a nyulak, fogták a kosarukat, és elmentek.

Pinokkió pedig úgy kipattant az ágyból, mintha soha semmi baja se lett volna. Tudni való ugyanis, hogy a fabábuk nagyon ritkán betegszenek meg, és még annál is hamarabb meggyógyulnak.

Kiugrott hát az ágyból, és elkezdett föl-alá szaladgálni a szobában, azt se tudta, hová legyen jókedvében.

- Nem megmondtam, hogy az orvosság jót fog tenni? - kérdezte tőle a Tündér.

- Az nem szó, hogy jót tett! Egyenesen újjászülettem tőle!

- És látod, mégse akartad meginni! De legközelebb már nem fogod kéretni magad, igaz? Most pedig gyere ide szépen, és mondd el, hogyan kerültél a gyilkosok kezébe.

- Az úgy volt, hogy Tűznyelő mester a kezembe nyomott pár aranyat, és azt mondta: "Fogd, és vidd haza a papádnak!" - de én útközben találkoztam a Rókával meg a Kandúrral, két, fölöttébb tisztességes személlyel, és ők azt mondták nekem: "Akarod, hogy ezret meg kétezret fiaddzék az aranyad? Gyere velünk, elvezetünk a Csodák Mezejére." Én erre azt feleltem: "Mehetünk." Ők pedig azt mondták: "Meggpihenünk a Vörös Rák fogadóban, és majd éjjélkor továbbmegyünk." Mikor aztán fölkeltem, nem leltem, csak hült helyüket. Nekivágtam hát az éjszakának, de azt el se lehet mondani, hogy mekkora sötétségben, s akkor jött két útonálló rablógyilkos, fekete szeneszsákban mind a kettő, és rám rivalltak, hogy elő a pénzzel, én

pedig azt mondtam, egy huncut vasam sincs, mivel a négy aranyat a nyelvem alá dugtam. Akkor az egyik rabló bele akart nyúlni a számba, én meg alaposan beleharaptam a kezébe, de közben a szám fura módon tele lett szőrrel, nem győztem köpködni. A gyilkosok mögöttem futottak, én a gyilkosok előtt, és addig szaladtunk, míg el nem csíptek, és amikor elcsíptek, fölköttök egy fára, aztán azt mondták, csak lógnak nyugodtan, holnap majd visszajönnek, akkor úgyis végem, és úgy ellátom a számat, hogy könnyen kiszedik belőle a négy aranyat, amit a nyelvem alá dugtam.

- És most? - kérdezte a Tündér. - Most hova tetted a négy aranyadat?

- Elvesztettem - füllentette Pinokkió; a négy arany ugyanis ott lapult a zsebében.

Abban a minutában kéthüvelyknyit nőtt az orra, pedig épp elég hosszú volt eddig is.

- Hol vesztetted el?

- Az erdőben.

Erre a második hazugságra megint nőtt egyet az orra.

- No, ha itt vesztetted el az erdőben, akkor se baj! - mondta a Tündér. - Ez olyan erdő, hogy akármit veszítenek el benne, minden megkerül.

- Most jut eszembe, nem is vesztettem el - hebegte Pinokkió zavartan. - Észre se vettem, és lenyeltem az előbb az orvossággal.

A harmadik hazugságra hirtelen akkorára nyúlt az orra, hogy már nem bírta tőle se jobbra fordulni, se balra. Ha erre fordult, beleverte az ablakba vagy az ágyba, ha meg amarra, akkor a falba vagy az ajtóba. Amikor pedig megpróbálta egy kicsit följebb emelni a fejét, majdhogy ki nem bökte a Tündér szemét.

A Tündér meg csak nézte és nevetett.

- Mit nevetsz? - kérdezte a bábu.

Nagy zavarba jött, és erősen gondolkodóba esett orrának ettől a mérhetetlen növekedésétől.

- A hazugságaidon - felelte a Tündér. - Azokon mulatok.

- Honnan tudod, hogy hazudtam?

- Semmit nem lehet olyan könnyen fölfedezni, mint a hazugságot - felelte a Tündér. - Jegyezd meg, fiacskám: kétfajta hazugság van. Az egyik sántít, a másiknak az orra hosszú. A tied hosszú orrú hazugság.

Pinokkió legszívesebben világgá szaladt volna szégyenletében. De nemhogy világgá, hanem még csak a szobából se tudott kiszaladni: akkora volt az orra, hogy nem fért ki vele az ajtón.

Pinokkió újra találkozik a Rókával meg a Kandúrral. Elmegy velük aranyat ültetni a Csodák Mezejére

A Tündér meg akarta leckéztetni Pinokkiót, és le akarta szoktatni a hazudozásról, aminél csúnyább szokása nem is lehet gyerekeknek; ezért jó félórán át hagyta, hadd bömbölgjön Pinokkió az éktelenül hosszúra nőtt orra miatt. Hanem amikor látta, milyen rettentően elkeseredett, és még a szeme is kigúvad bánatában, megesett rajta a szíve. Tapsolt egyet, mire egy csapat harkály repült be az ablakon. Rátelepedtek Pinokkió orrára, és ahogy a fát szokták, elkezdtek kopácsolni a csőrükkel. Addig kopácsolták, míg a fölösleget le nem faragták róla, és az orr vissza nem nyerte természetes nagyságát.

- Milyen jó vagy, kedves Tündér, és mennyire szeretlek - mondta Pinokkió a szemét törülgetve.

- Én is szeretlek téged - mondta a Tündér. - Ha nálam maradsz, testvéremmé fogadlak, szerető nénéd leszek, te meg az én öcsém.

- Maradok, hogyan maradnék... De mi lesz szegény papámmal?

- Arra is gondoltam. Üzentem neki, és itt is lesz, még mielőtt leszáll az éjszaka.

- Igazán? - rikkantott Pinokkió egy nagyot örömeiben. - Akkor, ha megengeded, elébe mennék; már alig várom, hogy megcsókolhassam szegény jó öreget; annyit szenvedett miattam!

- Eredj csak, de vigyázz, el ne tévedj! Ha az erdőn át mégy, biztosan találkozol vele.

Pinokkió nyomban útnak indult. Ahogy beért az erdőbe, futni kezdett, mint a nyúl. Futott egy darabig, aztán mikor az Óriástölgy környékére ért, hirtelen megtorpant: neszt hallott a sűrűből. A következő percben megjelent az úton - mit gondoltok, ki? A Róka meg a Kandúr: két cimborája, akivel együtt vacsorázott a Vörös Rákban.

- Nicsak, ami kedves Pinokkió barátunk! - kiáltott föl a Róka, és megölelte, megcsókolta. - Hogy kerülsz te ide?

- Hajaj! - mondta a bábu. - Nagy sora van annak, majd rendre elmesélem. Azzal kezdődik, hogy a múlt éjszaka, mikor ott hagytatok a fogadóban, rablógyilkosokba botlottam az úton.

- Gyilkosokba? Ó, te szegény! És mit akartak?

- El akarták rabolni az aranyaimat.

- Gazemberek! - mondta a Róka.

- Cégéres gazemberek! - lódította meg a Kandúr.

- Persze futásnak eredtem, ők meg mindenütt a nyomomban. Amíg csak utol nem értek, és föl nem akasztottak ennek a fának az ágára.

És Pinokkió az Óriástölgyre mutatott: ott állt kétlépésnyire tőlük.

- Hát ez borzasztó! - sópáncodott a Róka. - Ilyen elvetemült világban élünk! Maholnap már nincs is hol meghúzza magát a magunkfajta tisztességes ember.

Ahogy így beszélgettek, Pinokkiónak föltűnt, hogy a Kandúr sántít a jobb mellső lábára; be is van bugyolálva a lába, mint a sebesülteké.

- Mi történt a lábaddal? - kérdezte tőle nagy részvétellel.

A Kandúr felelni akart valamit, de csak zavaros dadogás lett belőle.

- Túlságosan szerény a barátom, azért nem felel a kérdésre - vágott közbe gyorsan a Róka. - Majd én elmondom helyette a dolgot. Az történt, hogy egy órája egy vén farkassal találkoztunk az úton; majd éhen veszett szegény pára, és valami kis alamizsnát koldult tőlünk. Csakhogy nekünk egy halszálka nem sok, annyi ennivalónk sem volt. Mit tett erre az én hős lelkű barátom? Odaadta a farkasnak a fél mancsát, hogy el ne pusztuljon ínségében!

És a Róka egy könnycseppet törült ki a szeméből.

Pinokkió is erősen meghatódott. A Kandúrhoz lépett, és a fülébe súgta:

- Ha minden macska olyan volna, mint te, ugyancsak cincoghatnának az egerek.

- És most mit keresel errefelé? - kérdezte a bábutól a Róka.

- Várom a papámat. Minden pillanatban itt lehet.

- Hát az aranyad?

- Itt van a zsebemben. Illetve csak négy van itt, az ötödik ott maradt a Vörös Rákban.

- Ha az ember meggondolja, hogy a négyből ezer meg kétezer lehetne! Miért nem fogadod meg a tanácsomat? Miért nem veted el a pénzedet a Csodák Mezején?

- Majd legközelebb. Most sajnos lehetetlen.

- Legközelebb már késő lesz - mondta szomorúan a Róka.

- Miért?

- Mert a mezőt megvette valami nagy úr, és holnaptól fogva tilos pénzt ültetni rajta.

- Milyen messze van innét az a mező?

- Legföljebb két kilométer. Velünk jössz? Fél óra alatt odaérünk; mindjárt el is veted a négy aranyat, pár percre rá leszüreteled a termést, és estére dagadt zsebbel térhetsz vissza. Jössz hát?

Pinokkió először habozott, mert eszébe jutott a Tündér, az öreg Dzsepettó, meg amit a Tücsök mondott; aztán végül is úgy tett, ahogy az oktan gyerekek szoktak ilyen helyzetben: bólintott a csábító ajánlatra, és kijelentette:

- Mehetünk.

Mentek, mendégéltek, fél napi vándorlás után egy városba értek, úgy hívták, hogy Csilicsalavár. Attól fogva, hogy kapuján beléptek, Pinokkió nem győzte a fejét kapkodni ámulatában. Az utcákon kopasz kutyák ásítottak éhükben, pőrére nyírott juhok dideregtek, pucér kakasok koldultak, a nyomorultaknak mintha a tarajukat is leborotválták volna; lepkéket lehetett látni, ide-oda csúszkáltak a földön, nem tudtak repülni, mert eladták aranyporos szárnyukat; pávák kuporogtak a sarkokban, és nyoma sem volt legyezős farkuknak, mert ők is eladogatták a szivárványszínű farktollaikat; mindenütt lúdbőrös ebek, tollukfosztott madarak: egy sereg pórul járt, éhes koldus. Időnként szemérmesen félrehúzódtak, és utat engedtek egy-egy pompás hintónak. Az egyikben egy ravasz róka pöffeszkedett, a másikban egy tolvaj szarka parádézott, a harmadikban egy kihízott keselyű kevélykedett.

Pinokkió megrökönyödve nézte ezt a riasztó látványt, és kezdte magát rosszul érezni; hirtelen arra gondolt, talán mégis jobb lenne visszafordulni. De a Róka megsejthette a gondolatát, mert erélyesen belékarolt, s ugyanakkor belékarolt a másik oldalon a Kandúr is.

- Nem kell annyit bámészkodni! - mondta szigorúan a Róka.

- Nem azért jöttünk, hogy a szájunkat tátsuk, hanem azért, hogy megfiadztassuk a pénzedet.

Így vezették, jobban mondva vonszolták át Pinokkiót a városon, míg a túlsó kapun túl egy mezőre nem értek.

- Megérkeztünk - mondta a Róka. - Ez a Csodák Mezeje.

Igaz, hogy semmi csodálatos nem látszott rajta, olyan volt, mint minden más kopár mező; Pinokkió mégis megkönnyebbült, hogy végre céljuknál vannak.

- Hajolj le, kaparj lyukat a földbe, és tedd bele az aranyaidat! - rendelkezett a Róka.

Pinokkió szó nélkül engedelmeskedett. Megásta a lyukat, beletette a négy aranyát, és szépen rájuk húzta a kiásott földet.

- Meg is kell ám öntözni! - mondta a Róka. - Ott a kút, abból hozhatsz vizet. Egy vödör elég lesz.

Pinokkiónak nem volt vödre; lehúzta hát a cipőjét, abban hordta a vizet az öntözéshez.

- Kell még valamit csinálni? - kérdezte végül.

- Semmit - mondta a Róka. - Elmehetünk. Te húsz-huszonöt perc múlva visszajössz. Akkorra már kihajtott a fácska a földből; ágai tele lesznek arannyal.

Szegény bábu csak úgy repesett a reménységtől. Nem győzött hálálkodni a Rókának meg a Kandúrnak.

- Hol találkozunk utána? - kérdezte tőlük. - Szeretném, ha illő jutalmat adhatnék nektek a jószágokért.

- Jutalmat? - kérdezte sértetten a Róka.

- Jutalmat? - dörögte utána a Kandúr.

- Vedd tudomásul végre - mondta a Róka -, hogy amit teszünk, nem jutalomért tesszük. Éppen elég jutalom nekünk az öröm, ha megtaníthatunk arra, hogyan lehet meggazdagodni munka és fáradtság nélkül.

- Munka és fáradtság nélkül - ismételte a Kandúr.

Azzal elbúcsúztak Pinokkiótól, szerencsés szüretet kívántak neki, és elballagtak.

Pinokkiótól ellopják a négy aranyát. Kap helyette négyhavi börtönt

Pinokkió visszament a városba, de szinte magánkívül volt a türelmetlenségtől, egyre csak a perceket számlálta, alig várta, hogy indulhasson újra a Csodák Mezejére. Kívarta a húsz percet, de többet egy minutával se bírt.

Szíve erősen dobogott, akkora lármával, mint egy falióra; és minden erejét össze kellett szednie, hogy annak rendje és módja szerint lépegessen, ne pedig rohanjon, mert a legszivesebben repült volna. Lépkedett hát a Csodák Mezeje felé, és közben így töprengett magában:

"És ha ezer helyett történetesen kétezer aranyat találok az ágakon? Vagy kétezer helyett ötezeret? Vagy netán ötezer helyett százezret? Akkor lenne csak igazi uraság belőlem! Gyönyörű palotát vennék magamnak; ezer falovam lesz benne, hogy kedvemre kijátszhattam magam végre, pincében hordókban áll majd az alkörmös meg a rozsólis meg a többi finom ital; könyvtáram is lesz, végtelen polcokon könyvek helyett csupa cukrozott gyümölcs, torta, sütemény, mandula, dió, mogyoró, miegymás..."

Ahogy így ábrándozott, kiért a mezőre; megállt a szélén, és körülnézett, merre lehet az aranytól roskadozó fa. De hiába meresztette a szemét: nem volt sehol. Talán beljebb - gondolta. Tett száz lépést: semmi. Ment tovább: semmi. Most már szaladt, oda, ahol a gödröt ásta, ahová az aranyait ültette. Ott se volt semmi.

Erre már gondolkodóba esett, és - illik, nem illik - elkezdte a fejét vakarni.

Hirtelen harsány nevetést hallott. Megfordult: az egyik fán egy nagy papagájt látott, amint éppen tollászzkodott. Illetve inkább csak kapirgálta magát a csőrével, mert tolla alig volt.

- Hát te meg mit vihogsz? - förmedt rá Pinokkió.

- Nevetnem kell, mert megcsiklandoztam magam a szárnyam alatt.

A bábu lenyelte a választ. Odament a kúthoz, vizet mert a cipőjébe, és megint öntözgetni kezdte az elásott aranyait.

Ekkor újabb nevetés harsant, éles hangja belehasított a puszta mező csöndjébe.

- Hallod-e, te nevetlen Papagáj! - kiáltott föl dühösen Pinokkió. - Megmondod végre, min nevensz?

- Azokon a fajankókon, akik minden ostobaságot készpénznek vesznek, és hagyják, hogy minden ravaszabb fickó túljárjon az eszközön.

- Csak nem rólam beszélsz?

- De bizony rólad, szegény Pinokkió. Mert amilyen tökkelütött vagy, azt képzeled, a pénzt is csak úgy el lehet ültetni, mint a paszulyt, aztán kerülsz- fordulsz, és máris terem. Valamikor én is azt hittem, de meg is adtam az árát. Ma már tudom - sajnos, túl későn! -, hogy a tisztességes pénzszerzéshez munka kell, akár a kezünké, akár az eszünké, de mindenképpen munka.

- Nem értem - dadogta Pinokkió, és ijedtében reszketni kezdett.

- Várj, majd megmagyarázom - folytatta a Papagáj. - Mialatt te bent jártál a városban, a Róka meg a Kandúr visszajött ide a mezőre. Kiszedték az elásott pénzedet, azzal - uzsgyi! - elszeleltek. Űtheted bottal a nyomukat.

Pinokkiónak leesett az álla. Nem akarta elhinni, amit a Papagáj mondott; nekiesett a frissen öntözött földnek, és a tíz körmével kaparta, ásta; már olyan mély gödröt ásott, hogy egy szénaboglya is belefért volna, de a pénzének még mindig nem akadt nyomára.

Akkor aztán elfogta a kétségbeesés; visszaszaladt a városba, rohant egyenest a bíróságra.

Egy tiszteletre méltó öreg majom volt a bíró, egy Gorilla. Nagyon tekintélyesen hatott a fehér szakállával meg a szemüvegével; igaz, hogy nem volt benne üveg, viszont aranyból volt a kerete.

Pinokkió részletesen előadta, hogy járt, mint járt, miként esett áldozatul a két furfangos gonosztevőnek; megmondta a nevüket, sőt még azt is, miről lehet rájuk ismerni.

A bíró nagy jóindulattal végighallgatta a panaszt, időnként élénk részvétet mutatott a pórul járt bábu iránt, és néha méltatlankodva a fejét csóválta.

- Értem, érteni - dünnyögte végül. - Most már csak egy jelentéktelen kis apróságot kell tisztázni: annak a négy aranynak az eredetét. Nem mondanád meg, fiacskám - kérdezte nyájasan -, miféle munkával kerested a pénzedet?

- Hogy mi-mi-miféle mu-mu-munkával? - hebegte Pinokkió.

Kezdett volna ötolni-hatolni, magyarázkodni Tűznyelő mesterről; de akkor azt is el kellett volna mondania, hogyan került a bábszínházba; és mivel a bábszínházba úgy került, hogy iskola helyett elcsavargott, jobbnak látta, ha erről nem beszél, így hát csak nyögött, dadogott, míg a bíró hirtelen meg nem rázott egy csöngőt.

Nyomban megjelent két hatalmas bulldog, rendőrruhában.

A bíró rámutatott Pinokkióra, és így szólt hozzájuk:

- Ettől a szegény ördögtől ellopták a négy aranyát, ami nagy baj; de még nagyobb baj, hogy nem tudja megmondani, honnét szerezte a négy aranyát. Vigyétek gyorsan a dutyiba, hadd gondolkozzék rajta, hátha ott majd eszébe jut.

Pinokkió tiltakozni akart, fellebbezni az ítélet ellen, de nyikkannia sem lehetett: a két bulldog rendőr megragadta és elvonszolta. Még a száját is befogták, nehogy fölösleges lármát üssön.

Négy kerek hónapig kuksolt a tömlőben a szerencsétlen, ennyit termett neki a négy arany, amit a Csodák Mezején elvetett.

Pinokkió kiszabadul. Haza akar menni a Tündérhez. Előbb óriáskígyó állja útját, aztán csapdába esik

Végül is letelt a fogság, Pinokkiót szabadon engedték. Nyakába kapta a lábát, vissza se nézett többé Csilicsalavárra, ahol annyi baj és viszontagság érte, és megkönnyebbülten vágott neki az útnak, amelyik a Tündér háza felé vezetett.

Térdig gázolt a sárban, mert szakadt az eső, csupa locspocs volt az út, ő azonban nem törődött vele, csak úgy röpítette az öröm, hogy végre viszontláthatja szegény öreg papáját meg kedves nénjét, a Tündért.

"Mennyi baj szakadt a nyakamba - gondolta közben -, és egytől egyig mind megérdemeltem. Haszontalan, makacs bábu vagyok, mindig a magam feje után megyek, elengedem a fülem mellett azoknak a szavát, akik a javamat akarják, és sokkal okosabbak nálam. No de mostantól fogva megváltozom, és olyan rendes, engedelmes gyerek leszek, hogy rám se lehet majd ismerni. Aki engedetlen, többnyire pórul jár, ezt most már alaposan megtanultam... Vajon megvárt-e a papám? Vajon ott találom-e a Tündér házában? Szegény öreg, milyen régen láttam utoljára! Alig várom, hogy megölelhessem, megcsókolhassam... És a Tündér vajon megbocsátja-e a komiszágomat? Olyan jó szívvel volt hozzám... neki köszönhetem, hogy egyáltalán élek még... én meg: én csak hálátlansággal és elvetemültséggel fizettem a jószágáért..."

Ahogy így elmélkedett, egyszer csak megtorpant, aztán nagyot ugrott hátrafelé rémületében.

Keresztbe az úton hatalmas Kígyó hevert. Bőre zöld, szeméből tűz lövellt, farka füstölt, akár a kémény.

El se lehet mondani, hogy megijedt a boldogtalan bábu. Hátrált vagy jó fél kilométert, s ott leült egy kőrakásra; várta, várta, hogy a Kígyó elmenjen a dolgára, és szabadon hagyja végre az utat.

Várt egy órát, kettőt, hármát, de a Kígyó nem tágitott. Messzünnen is jól látszott szemében a tűz meg a farkából fölszálló sűrű füst.

"No, azért mégse vagyok én anyámasszony katonája" - gondolta Pinokkió.

Fogta magát, fölállt, odament a Kígyó közelébe, megállt pár lépésre tőle, és a lehető legszelidebb, legkedvesebb hangon így szólt hozzá:

- Bocsánat, Kígyó úr, nem lenne szíves egy kicsit odébb húzódni, éppen csak annyira, hogy elmehessek?

Mintha a falnak beszélne, a kígyó meg se moccant.

Pinokkió újra megpróbálkozott, még mézesmázosabb hangon mondta:

- Szeretném a tudomására hozni, Kígyó úr, hogy hazafelé igyekszem, otthon vár a papám, nagyon-nagyon régen nem láttuk már egymást! Kegyeskednék beleegyezni, hogy folytassam utamat?

Választ várt a kérésére; de válasz nem jött. Sőt mi több: a Kígyó, noha eddig szemlátomást csupa élet volt, most egyszeriben mozdulatlaná dermedt. Szeme lecsukódott, és a farka is abbahagyta a füstölgést.

"No, ennek alighanem kampec" - gondolta Pinokkió, és a kezét dörzsölte örömeiben.

Nem is tétovázott tovább, hanem nekirugaszkodott, hogy átugorjon a hüllő tetemén. Már emelte is a lábát, amikor a Kígyó fölpattant, olyan hirtelen, mint egy rugó. Pinokkiónak a vére is megfagyott; szinte röptében hőkölt hátra, és a földre bukfencezett.

Szerencsétlenebbül nem is bukfencezhetett volna. Fejjel előre pottyant, bele nyakig a sárba, két lába meg fõnn kalimpált a levegõben. Mégpedig olyan észvesztõ sebességgel, hogy a Kígyó, amint meglátta, ahelyett, hogy bekapta volna, elkezdett hahotázva nevetni. Nevetett, nevetett, abba se bírta hagyni, vonaglott tõle a teste, rángatódzott bele fejétõl a farkáig; addig nevetett, míg egyszer csak föl nem pukkadt a bőre, és a résen sívítva ki nem szállt belõle a szusz.

Akkor Pinokkió újra nekieredt, és szaladt, szaladt, hogy még mielőtt besötétedik, a Tündér házához érjen. De olyan hevesen marta az éhség a gyomrát, hogy nem bírta tovább, beugrott az egyik út menti szőlőbe, gondolta, eszik pár szem szőlőt. Bár ne tette volna!

Alighogy a tőkék közé ért - *csatt!* -, két éles vas csappant a lábára. Olyan keményen, hogy csillagokat látott fájdalmában.

Nyestek garázdálkodtak a környéken a tyúkólak körül, és a gazdák csapdákat állítottak ellenük. Egy ilyen csapdába esett bele a szerencsétlen bábu.

Kutyasorba kerül, és baromfiudvart őriz

Képzelfhetni, hogy sírt, jajgatott, óbégatott a boldogtalan Pinokkió a csapdában. Hiába: lakóház nem volt a közelben, és az úton se járt senki.

Közben leszállt az éjszaka.

Már-már eszét vesztette, egyrészt mert nagyon fáj a lába a vaskampók szorításában, másrészt mert nagyon félt egyedül az elhagyatott vidéken a vaksötétben.

Egyszer csak látja, hogy valami fényes pontocska száll el a feje fölött: egy Világító Bogárka.

- Jaj, Bogárka! - kiáltott utána. - Szánj meg, kérlek, szabadíts meg ettől a gyötrelemtől!

- Ó, te szegény! - szólt a Bogárka. - Hogyan akadtál abba a csúnya vasba?

- Pár szem szőlőt akartam enni...

- Tiéd ez a szőlő?

- Nem.

- A másét akartad megdézsmálni?

- Éhes voltam.

- Ha valaki éhes, azért még nem kell a máséból csennie.

- Igaz, igaz - siránkozott Pinokkió. - Nem is teszem többet...

Itt aztán meg is szakadt a párbeszéd. Nesz hallatszott, halk léptek közeledtek: a szőlő gazdája jött megnézni, nem fogott-e nyestet a csapda; mert ez a torkos kis fenevad éjszaka szokta a tyúkokat elragadni.

Elővette a lámpáját, s alaposan elcsodálkozott, mikor nyest helyett egy fiúcskát talált a csapdában.

- Hohó, gézengúz tolvaja! - kiáltotta haragosan. - Hát te lopkodod a tyúkjaimat?!

- Nem, nem! - jajgatta Pinokkió. - Én csak egy pár szem szőlőt akartam szedni magamnak.

- Aki szőlőt lop, nem ijed meg egy kis tyúklópástól sem. No, majd ellátom én a bajodat!

Azzal kinyitotta a csapdát, kiszedte belőle Pinokkiót, nyakon ragadta, s úgy vitte haza, lógatva, mint a lőtt nyulat. Az udvaron aztán ledobta a földre, és egyszerűen rálépett, nehogy megszökhessen.

- Majd holnap számolunk, most már késő van, le akarok feküdni. Addig is te leszel a *házórző* kutyám. Az eddigi, a szegény öreg Bundás épp ma múlt ki a világból, mindjárt be is állhatsz helyette.

Fogott egy jókora, rézveretes örvet, rácsatolta a bábu nyakára, és jól megszorította.

- Úgy - mondta elégedetten. - Hogy a fejedet ki ne rángathasd belőle...

Az örv hosszú láncon függött; a lánc végén karika; a karika meg a falba erősítve.

- Ha netán esni kezdene éjjel - mondta a gazda -, ott az ól, behúzódhatsz, még benne van a szalma, amin szegény Bundás aludt. Ha pedig tolvajok jönnének, tartsd nyitva a füledet, és ugass, ahogy a torkodon kifér!

Miután így kioktatta, a gazda bement a házba, és bereteszte maga után az ajtót.

Pinokkió kint maradt az udvaron, félholtan a hidegtől, az éhségtől és a félelemtől. Időnként mind a tíz körmével nekiesett a nyakörvének, tépte, marcangolta, de hiába, minél jobban rángatta, az örv annál jobban szorította a nyakát.

- Úgy kell nekem! - jajongta. - Most aztán megkaptam, amit érdemeltem. Naplopó lettem, csavargásra adtam a fejemet... Rossz barátok tanácsára hallgattam, ezért üldöz lépten-nyomon a balszerencse. Ha jó gyerek maradok, tisztességesen tanulok, becsülettel dolgozom, otthon maradok szegény jó papámmal, most nem kellene házőrző kutyának lennem egy parasztgazda tanyáján. Ó, ha újra születhetnék! Ó, ha mindent előlről kezdhetnék! Csakhogy most már késő; rajtam már csak a türelem segíthet.

Miután így elsírta a bánatát, bekullogott az ólba, lehevert a szalmára, és elaludt.

Elfogja a tolvajokat. Hűséges szolgálata fejében visszacapja a szabadságát

Jó két órája alhatott már, mint a bunda, mikor éjfél tájban hirtelen fölébredt valami furcsa suttogás-butogásra. Kidugta az orrát az ólból. Négy sötét bundás állatot látott az udvaron, ott tanácskoztak nem messze tőle. Az első pillanatban azt hitte, macskák. De nem macskák voltak, hanem nyestek, ezekről a pákosztos kis vadakról pedig tudni való, hogy semmit sem szeretnek úgy, mint a friss tojást meg a zsenge jércehúst.

Egy ideig tanakodtak, aztán az egyik nyest kivált a csoportból, odament a kutyaólhöz, és halkán beköszönt:

- Jó estét, Bundás!

- Nem vagyok Bundás - felelte a bábu.

- Hát ki vagy?

- Pinokkió.

- Mit keresel itt?

- Én vagyok a házőrző kutya.

- Hát a Bundás? Az az öreg kutya, aki itt lakott az ólban?

- Még reggel kimúlt.

- Kimúlt? Szegény jószág! Derék teremtés volt, de ahogy a fizimiskádat nézem, te se lehetsz rosszabb kutya nála.

- Bocsánat, én nem vagyok kutya!

- Hát mi vagy?

- Bábu.

- És te vagy a házőrző?

- Sajnos! Büntetésből...

- No mindegy. Figyelj ide! Szerződést ajánlok neked. Ugyanolyat, amelyet annak idején szegény jó Bundással kötöttünk. Te se fogod kárát látni.

- És ha szabad tudnom, mi az a szerződés?

- Ahogy eddig, úgy ezután is hetente egyszer ellátogatunk a baromfiudvarba, természetesen éjnek idején, és minden alkalommal nyolc csirkét zsákmányolunk. A nyolcból hét a miénk, egyet pedig neked adunk, amennyiben hajlandó vagy úgy tenni közben, mintha mélyen aludnál, és nem jut eszedbe holmi ostoba csaholással fölverni a gazdát.

- A Bundás is így csinálta?

- Így bizony. Nem is volt köztünk soha semmi súrlódás. Te is csak aludj nyugodtan; biztos lehetsz felőle, hogy mielőtt elmegyünk, itt hagyunk neked az ólban egy szép, kopasztott jércét, legalább lesz mit reggelizned. Nos, szót értettünk?

- Jobban már nem is érthetnének! - felelte Pinokkió, de úgy, mintha azt mondaná: "És vissza is térünk rá rövidesen!"

Ezt azonban a nyest nem vette észre: sietett vissza a társaihoz.

Miután biztonságban érezték magukat, a tyúkólhoz osontak; ott volt a kutyaház mellett. Fogukkal-körmükkel fölfeszítették a kis deszkaajtót, és szép sorjában behuppantak, egyik a másik után. Alighogy bent voltak, hallják, hogy rájuk csapódik az ajtó.

Pinokkió csapta rájuk. S nem volt elég, hogy rájuk csapta: odahengergetett még egy jókora követ is, nehogy belülről kinyomhassák. Aztán ugatni kezdett - *vau-vau-vau!* - olyan buzgón, hogy egy igazi kutya se csinálhatta volna különül.

A gazda fölriadt a lárma, kiugrott az ágyból, kapta a puskáját, rohant az ablakhoz, kikiabált:

- Mi az ott?

- Itt vannak a tolvajok! - kiabált vissza Pinokkió.

- Hol?

- A tyúkólban.

- Akkor megyek!

Rohant le lélekszakadva, be egyenest a csirkeházba; nyakon csípte a négy nyestet, és behajigálta őket egy nagy zsákba.

- Végre megvagytok, jómadarak! - mondta elégedetten, miközben jó erősen elkötötte a zsák száját. - Reggelig ellesztek ebben a szütyőben is; s akkor aztán majd elrántom a nótátokat!

Ledobta a zsákot a fal tövébe, aztán Pinokkióhoz lépett, elkezdte simogatni, becézgetni.

- Hogyan sikerült elcsípned ezt a négy akasztófára való gazfickót? Ha meggondolom, hogy az a hűséges öreg Bundás soha nem vett észre semmit...

A bábu már-már kibökte a szomorú igazságot: hogy az öreg Bundás bizony összejátszott a zsványokkal, és szégyellni való egyezségre lépett az ellenséggel, hanem aztán mégis meggondolta magát, és inkább nem szólt egy szót sem. Minek mondjon rosszat a vén huncutról, ha már úgyis eltemették?

- Ébren voltál, mikor megjöttek? - faggatta tovább a gazda.

- Aludtam - felelte Pinokkió -, de a nyestek fölébresztettek a suttogásukkal. Az egyik odajött az ólamhoz, és azt mondta: "Ha megígéred, hogy nem ugatsz, és nem kelted föl a *gazdát*, kapsz tőlünk egy szép, kövér, kopasztott jércét." Volt képe ilyesmit ajánlani, éppen nekem! Mert én ugyan csak egy mihaszna bábu vagyok, és se szeri, se száma a hibáimnak, de hogy tisztességtelen zsványokkal cimboráljak, azt már nem!

- Derék gyerek vagy! - mondta a gazda, és vállon veregette - Becsületedre válik, hogy így gondolkodol. Jutalmul visszaadom a szabadságodat. Tessék - mondta, és lecsatolta róla az örvét -, most aztán mehetsz haza.

Pinokkió elsiratja a kék hajú lányt. Galambháton a tengerpartra jut. Ott a vízbe ugrik, hogy segítségére siessen apjának, Dzsepettónak

Pinokkió, mihelyt megszűnt nyakán az örv keserves szorítása, nekivágott a mezőnek, és szaladt, míg az országútra nem ért, mely a Tündér háza felé vitt.

Ott aztán megállt és körülnézett. Szabad szemmel is kivehette az erdőt, ahol balszerencséjére ismét találkozott a Rókával meg a Kandúrral, és látta a lombok közt az Óriástölgy hatalmas koronáját is, melynek egyik ágán fölakasztva lógott, de hiába meresztette a szemét, a kék hajú lányka kis fehér házát nem látta sehol.

Hirtelen valami szorongás támadt a szívében. Összeszedte maradék erejét, és újra futásnak eredt. Pár perc alatt oda is ért a tisztásra, ahol annak idején a fehér házacska állt. Most nyoma sem volt; hajdani helyén kis márványtábla fehérlett, s rajta nagy betűkkel a következő szomorú fölírás:

ITT NYUGSZIK
A KÉK HAJÚ LÁNYKA.
ELVITTE A BÁNAT,
MERT ÖCCSE, PINOKKIÓ
HÜTTLENÜL ELHAGYTA

Pinokkió nagy nehezen kibetűzte a föliratot. Kétségbeesetten roskadt a földre, és keservesen sírni kezdett.

- Jaj, kedves Tündér, miért is nem inkább én haltam meg helyetted - zokogta -, hiszen te csupa jószág voltál, én meg elvetemült, komisz kölyök vagyok! És vajon hova lett szegény papácskám? Legalább azt mondd meg, drága Tündér, hol-merre találok, hogy most már mindig vele maradjak, és ne hagyjam el soha, soha többé! Ugye, nem igaz, hogy meghaltál? Ha szeretsz... ha szereted még az öcsédet, ébredj föl... gyere vissza... Nem fáj a szíved, ha látod, milyen magamra maradtam? Ha visszajönnek a gyilkosok, megint fölakasztanak, és akkor aztán végleg végem. De mit is csináljak így, egyedül a világon? Ki ad ennem, ha mindkettőtököt elvesztettelek, téged is, apácskámát is? Hol hajtom le a fejemet éjszakára? Ki varr új ruhát nekem? Jobb lett volna, ezerszer jobb lett volna, ha én is elköltözöm ebből a világból. Igen, inkább én is meghalok... Inkább én is... - hüppögte, és kétségbeesésében legszívesebben a haját tépte volna, de hiába, fából volt a haja is, még csak bele se túrhatott.

Közben egy nagy Galamb szállt arra, kiterjesztett szárnyal megállt a levegőben, és lekiáltott a magasból:

- Mit csinálsz ott, te gyerek?

- Nem látod? Sírok! - felelte Pinokkió. Fölnézett a madárra, és kabátja ujjával a szemét törülgette.

- Mondd csak - folytatta a Galamb -, nincs véletlenül a barátaid közt egy Pinokkió nevű bábu?

- Pinokkió? - pattant föl a bábu. - De hiszen Pinokkió én vagyok!

Erre a Galamb gyorsan leereszkedett a földre. Nagyobb volt egy természetes libánál.

- Akkor Dzsepettót is ismered? - kérdezte.

- Hogy ismerem-e? Az én drága apácskámát! Talán beszélt neked rólam? Él még? Elvinnél hozzám? Felelj már, kérlek szépen: él még?

- Három nappal ezelőtt hagytam ott a tengerparton.

- Mit csinált a parton?

- Csónakot ácsolt magának, hogy átkeljen az óceánon. Szegény ember, negyedik hónapja járja utánad a világot; és mert sehol sem talált, a fejébe vette, hogy megpróbál a tenger túlsó felén a nyomodra akadni.

- Mennyire van ide a tenger? - kérdezte Pinokkió izgatottan.

- Több mint ezer kilométerre.

- Ezer kilométer! Ó, ha nekem is galambszárnyam lenne!

- Ha velem jössz, elviszlek.

- Hogyan?

- Úgy, hogy a hátamra veszek. Nehéz vagy?

- Könnyebb a falevélnél!

Azzal már ugrott is, meglovagolta a Galambot, és nagyot kiáltott örömeiben.

- Vágtass, vágtass, paripám, széleseben, szaporán!

A Galamb nagy suhogással fölszállt, és pár perc múlva már olyan magasan jártak, hogy majd beleütötték a fejüket a felhőkbe. A bábút elfogta a kíváncsiság: le akart nézni. De ahogy meglátta maga alatt az irdatlan mélységet, kis híja, hogy ijedtében le nem fordult a Galamb hátáról. Nem is mocorgott többet, hanem átkulcsolta paripája nyakát, és kapaszkodott, ahogy csak bírt.

Egész álló nap röpültek; estefelé azt mondta a Galamb:

- Nagyon szomjas vagyok.

- Én meg nagyon éhes - mondta rá Pinokkió.

- Pihenjünk meg egy kicsit annál a galambdúcnál. Aztán majd megyünk tovább hamarosan, hogy holnap hajnalra a tengerparton legyünk.

Betértek hát egy elhagyott galambdúcba. Nem volt benne más, mint egy tálacska víz meg egy kosárka bükköny.

A bábu örök életében utálta a bükkönnyt, azt mondta, már a szagára is fölfordul a gyomra; de ma este alaposan belakmározott belőle. Amikor a végére ért, a Galambhoz fordult.

- Sose hittem volna, hogy a bükköny ilyen pompás étel!

- Nincs jobb szakács az éhségnél - jegyezte meg bölcsen a Galamb.

Azzal már mentek is tovább, és másnap reggelre valóban odaértek a tengerpartra. A Galamb szépen letette Pinokkiót a földre, és meg se várva jótettéért a köszönetet, sebesen elszállt.

Nagy tömeg tolongott a parton. Üvöltöztek, hadonásztak, integettek, s mind a tengert bámulták.

- Mi van itt? - kérdezte Pinokkió egy nénikétől.

- Nagy veszedelem - felelte a néniké. - Egy szegény öregember elvesztette a kisfiát, és most csónakba szállt, hogy megkeresse valahol a nagy vízen túl. Csakhogy ma nagyon haragos a tenger, egykettőre elnyeli a csónakot.

- Hol az a csónak?

- Ott, az ujjam irányában.

Az anyóka a messzeségbe mutatott. Parányi csónak látszott arrafelé, akkorka, mint egy dióhéj, és benne egy aprócska utas.

Pinokkió összehúzta a szemét, erősen figyelte azt a kis dióhéjat és benne a csöppnyi emberkét. S egyszer csak fölsikoltott:

- Az az én papám! Az én apácskám!

A csónakot ide-oda hajigálták a hullámok, hol leejtették, hol ismét a tarajukon táncoltatták, Pinokkió pedig egy szikla tetejéről kiáltozott, s integetett a zsebkendőjével meg a sapkájával.

És mintha Dzsepettó is megismerte volna, pedig jó messze volt már a parttól, mert lekapta a sapkáját, és integetni kezdett, aztán kézzel-lábbal mutogatta, hogy szívesen visszafordulna, de akkora a hullámverés, hogy nem bírja használni az evezőjét, nem bír nekifordulni a partnak.

Ahogy így integetett, hirtelen fölhömpölyödött egy óriási hullám, és a csónak eltűnt. Várták, várták, hogy majd csak előbukkan. De hiába: nem látták többet.

- Szegény ember! - dünnyögték a halászok, akik a parton álltak, és lassacskán hazakészülődtek. Hanem akkor kétségbeesett kiáltás csapta meg a fülüket:

- Meg akarom menteni a papámat!

És látták, hogy egy szikla tetejéről egy fiúcska veti magát a tengerbe.

Pinokkió fából volt: fönt maradt a víz színén, s olyan fűgén úszott, mint a hal. Hol alábukott, hol újra fölmerült, hol a karját lehetett látni, hol a lábát, amint a habokat hasította.

Egyre messzebb járt a parttól, egyre kisebbedett, és végül is eltűnt a báméskodók szeme elől.

- Szegény gyerek! - mormolták a halászok, és most már valóban hazaszállingóztak.

Pinokkió a Munkás Méhek szigetére ér. Viszontlátja a Tündért

Pinokkió egész éjjel úszott. Remélte, hogy még idejében érzékel, és megmentheti a papáját.

Szörnyű éjszaka volt! Szakadt az eső, zuhogott a jég, mennydörgött, mintha ágyút sülögetnének, s akkorákat villámlott, hogy időnként nappali világosság támadt.

Hajnaltájt Pinokkió hosszú földcsíkot pillantott meg maga előtt. Egy sziget volt, nem messze tőle.

Megfeszített erővel igyekezett partot érni, de hiába, a vadul csapkodó habok minduntalan elsodorták, s úgy dobálták ide-oda, mint valami szalmaszálat. Addig labdázta vele, míg egy minden eddiginél hatalmasabb hullám a vállára nem kapta, és a parti homokra nem hajította.

Akkorát huppant, hogy csak úgy recseglek-ropogtak bele a bordái.

"Sebaj! - gondolta, és talpra ugrott. - Úgy látszik, ezt is megúsztam."

Közben lassacskán kiderült az ég, kiragyogott a nap, a tenger lecsöndesült, s elsimult, mint az olaj.

Pinokkió levetkőzött, kiterítette ruháját száradni a napra, s aztán kezdeti jobbra kémlelni, balra kémlelni, nem lát-e valahol a végtelen vízen egy parányi csónakot és benne egy parányi embert. De nem látott egyebet, mint határtalan eget, határtalan tengert s egy-egy vitorlát a távolban, olyan messze, hogy kisebbnek tetszett egy kicsi kis légynél.

"Csak tudnám, mi a neve ennek a szigetnek - gondolta. - Meg hogy miféle emberek laknak rajta. Nem holmi útonállók-e, akik azzal szórakoznak, hogy gyerekeket lógatnak föl a faágakra? Meg kellene kérdezni valakitől; de kitől kérdezzem, ha sehol egy teremtett lelket se látok?"

Itt áll hát egyes-egyedül ezen a lakatlan vidéken: ettől a gondolattól úgy elszontyolodott, hogy már-már sírva fakadt. De aztán mégse kezdett pityeregni, mert váratlanul megpillantott egy hatalmas halat: ott úszott el szép lassan a sziget mentén, fejét a víz fölé tartva.

A bábu nem tudta, hogyan szólítsa meg. Nagyot kiáltott, hogy meghallják a hangját:

- Hé, Hal úr! Nem lenne szíves megállni egy szóra?

- Akár kettőre is - felelte a hal.

Udvarias Delfin volt, olyan jól nevelt, hogy tán párja sem akadt a világ tengereiben.

- Azt szeretném tudni, hol lehet ezen a szigeten enni, de anélkül, hogy megennék az embert.

- Akár itt a közelben is.

- És hogyan lehet odajutni?

- Indulj el bal kéz felől ezen a kis ösvényen, és menj egyenesen az orrod után, míg oda nem érsz.

- De még valamit kérdeznék. Te éjjel-nappal a tengerben úszkálasz, nem találkoztaél véletlenül egy kis csónakkal és benne a papámmal?

- Ki a papád?

- A legjobb papa a világon, mint ahogy én a világ legkomiszabb kölyke vagyok.

- Amilyen vihar az éjszaka tombolt, az a csónak réges-régen elmerült - felelte a Delfin.

- És a papám?

- Nyilván elnyelte a cápa. Ez a szörnyű jószág itt garázdálkodik pár napja a vizeinken, és mondhatom, alaposan megkeseríti az életünket.

- Mekkora az a cápa? - kérdezte Pinokkió, és máris reszketett a félelemtől.

- Hogy mekkora? - felelte a Delfin. - Elképzeld, ha azt mondom, nagyobb egy ötemeletes háznál, a szája pedig akkora, hogy egy egész vonat befér, mozdonyal együtt.

- Egek ereje! - kiáltott föl elképedve a bábu. Lóhalálában fölötözött, és elköszönt a Delfintől.

- A viszontlátásra, Hal úr! Elnézést a háborgatásért, és köszönet a szívességéért.

Azzal nekivágott az ösvénynek, és szedte a lábát, ahogy csak bírta; olyan gyorsan szedte, hogy már nem is lépkedett, hanem inkább szaladt. És valahányszor neszt hallott, riadtan hátrapillantott, nem nyomakszik-e mögötte az ötemeletes cápa, szájában egy egész vonattal.

Fél óra múlva egy kis faluba ért; úgy hívták: a Munkás Méhek Falva. Az utcákon csak úgy nyüzsgött a nép, mindenki a dolga után járt, mert itt mindenkinek volt valami dolga, és mindenki dolgozott. Sehol egyetlen naplopót nem lehetett látni.

"Hohó - mondta magában Pinokkió -, látom, hogy ez a falu nem nekem való: én nem születtem munkára!"

Közben erősen gyötörte az éhség, hiszen több mint huszonnégy órája egy falatot, de még egy szem búkkönyt sem evett.

Most aztán mitévő legyen? Csupán két mód volt rá, hogy abbahagyja a keserves böjtölést. Az egyik: valami munkát kérni; a másik: koldulni pár fillért vagy egy falásnyi kenyeret.

Koldulni szégyellt, eleget magyarázta neki a papája, hogy ép, egészséges ember nem fogad el alamizsnát; azért van a két keze meg az esze, hogy dolgozzék, munkával keresse meg a kenyerét. Ha pedig nem akar dolgozni, ne is egyék.

Ahogy így töprenkedett, látja, hogy elmegy mellette egy ember, és szakad róla a verejték, mert két szenestargoncát húz maga után. A fizimiskájáról ítélve jószívú ember lehet, gondolta Pinokkió; hát odalépett hozzá, és nagy szégyenlősen és szemlesütve ugyan, de mégis megszólította:

- Nagyon éhes vagyok, kérem szépen; ha tetszenék egy krajcárt adni...

- Szívesen akár négyet is, ha segítesz elhúzni ezt a két targoncát - felelte a szenesember.

- Nem vagyok én számár, hogy targoncát húzzak! - mondta Pinokkió sértetten.

- No, akkor csak nyeld tovább az éhkoppot! - felelte az ember. - Aztán ha meguntad, szelj egy karajt a kevélységedből, kend meg a gögöddel, és fogyaszd el jó étvággal. Csak vigyázz, nehogy megfeküdj a gyomrodra!

Pinokkió nyelt egyet, és várta tovább a jó szerencsét. Jött is csakhamar egy kőműves, nagy kosár mésszel a vállán.

- Nem adna uraságod egy krajcárt? - állt elébe a bábu. - Majd kieszi a gyomromat az éhség.

- Adok én ötöt is - felelte a kőműves -, csak segítsd ezt a meszet vinni.

- Igen ám, de a mész nehéz, nekem pedig nem szabad megerőltetnem magamat.

- No, akkor csak rágjon tovább az éhség, és jó mulatást hozzá!

S így ment ez tovább, jó félórán át: jöttek még vagy húszan, és Pinokkió mindegyiket megszólította egy kis alamizsnáért; de mind ezt felelték:

- Nem szégyelled magad? Ahelyett, hogy az utcán kéregetnél, nézz gyorsan munka után, és keresd meg magad a kenyeredet, ahogy a többi tisztességes ember.

Utoljára egy takaros fiatalasszony jött, egy-egy korsó vízzel a kezében.

- Ihatnám egy korty vizet abból a korsóból? - kérdezte tőle Pinokkió, mert már majd elepedt a szomjúságtól.

- Igyál csak, fiacskám - mondta nyájasan a fiatalasszony, és letette a két korsót a földre.

Pinokkió nekiesett, teleszívta magát, akár a spongya, aztán a száját törülgetve azt dünnyögte:

- A szomjamat eloltottam; bárcsak elverhetném az éhemet is!

Akármilyen halkán mondta, a fiatalasszony meghallotta.

- Ha segítesz hazavinni az egyik korsót, kapsz egy jókora karaj kenyeret - mondta.

Pinokkió végigmérte a korsót, és nem mondott se igent, se nemet.

- És adok hozzá egy adag ecetes-olajos kelvirágot - tette hozzá a fiatalasszony.

Pinokkió megint végigmérte a korsót; megint nem mondott se igent, se nemet.

- És a kelvirág után - mondta a fiatalasszony - kapsz még egy szem rumos meggyet is.

Ennek Pinokkió már nem bírt ellenállni. Nagyon fohászzkodott és kijelentette:

- Jól van, hazaviszem a korsót.

Irgalmatlanul nehéz volt, nem is bírta másként, csak úgy, hogy a fejére tette.

Mikor hazaértek, a fiatalasszony leültette egy szépen megterített asztalkához, és elébe rakta a kenyeret, kelvirágot, rumos meggyet.

Pinokkió pedig nekilátott, és nem is evett, hanem úgy falt, mintha feneketlen hordó lenne a gyomra.

Lassanként elcsöndesedett benne a háborgó éhség. Akkor végre fölnevezett a tányérjából, hogy köszönetet mondjon jótevőjének. De alighogy az arcára pillantott, nagyon kiáltott meglepetésében:

- Óóóó! - És mintha megbűvölték volna: szeme kimeredt, villája megállt a levegőben, és még a szája is tátva maradt, pedig tele volt kenyérrel, kelvirággal.

- Min csodálkozol? - kérdezte nevetve a fiatalasszony.

- Hogy... hogy... - hebegte Pinokkió - annyira hasonlítani tetszik valakire... a hangja... a szeme... a haja... igen, igen, még a haja is ugyanolyan kék... Ó, kedves Tündérem! Te vagy az? Igazán te vagy az? Mondd meg gyorsan, ne várákóztass, ne kelljen megint sírnom... Hiszen annyit sírtam, annyit bánkódtam utánad...

És bizony most is sírva fakadt, s odaborult a jószívű fiatalasszony ölébe.

Megígéri a Tündérnek, hogy jó lesz, és tanulni fog. Elege van már a bábúsorsból, szeretne végre olyan gyerek lenni, mint a többi

A fiatalasszony eleinte szabadkozott, hogy ő bizony nemhogy nem Tündér, de még csak nem is hallott semmiféle Tündérről; Pinokkió azonban addig sírt-rítt az ölében, míg végül is megszánta.

- Furfangos kis jószág! Miből tudtad meg, hogy én vagyok az?

- A szívem szeretetéből...

- Emlékszel? Amikor otthagytál, félig-meddig még gyermek voltam; most meg már felnőtt nő vagyok, akár az anyád is lehetnék.

- Nagyszerű! Így legalább a mamámnak hívhatlak. Úgyis olyan régóta szeretném már, ha nekem is lenne mamám, mint a többi gyereknek... De hogy nőttél meg ilyen gyorsan?

- Az titok.

- Árudd el! Én is szeretnék már egy kicsit nőni. Hogy ne legyek mindig csak ilyen pöttömnyi!

- De te nem nőhetsz - mondta a Tündér.

- Miért nem?

- Mert a bábuk nem szoktak nőni. Amekkorának születtek, akkorák maradnak egyszer s mindenkorra.

- Jaj, elegendem van már ebből a bábúságból! - kiáltott föl Pinokkió. - Legfőbb ideje, hogy végre belőlem is olyan ember legyen, mint a többi.

- Hiszen lennél is, ha megérdemelnéd.

- Igazán? És hogyan lehet azt megérdemelni?

- Mi sem egyszerűbb. Igyekezzél jó gyerek lenni!

- Most talán nem vagyok az?
- Egyáltalán nem. A jó gyerekek engedelmesek, te viszont...
- Én viszont engedetlen vagyok.
- A jó gyerekek szeretnek tanulni meg dolgozni, te viszont...
- Én viszont egész álló évben a napot lopom és csavargok.
- A jó gyerekek mindig igazat mondanak...
- Én meg folyton hazudozom.
- A jó gyerekek szívesen járnak iskolába...
- Belém meg már az iskola hallatára is belém áll a fájás. De mától fogva megváltozom.
- Megígéred?
- Megígérem. Én is jó gyerek akarok lenni, öröme és vigasza szegény apácskámnak... Vajon hol van most a papám? Viszontláthatom még? Megölelhetem, megcsókolhatom valaha is még?
- Azt hiszem. Sőt biztos vagyok benne.

Erre Pinokkió úgy megörült, hogy megragadta a Tündér kezét, és összevissza csókolta.

- Mondd, anyácska, ugye, mégsem haltál meg?
- Úgy látszik, nem - felelte nevetve a Tündér.
- Ha tudnád, hogy elszorult a szívem, amikor megláttam azon a márványtáblán, hogy: *Itt nyugszik...*
- Tudom, és ezért bocsátottam meg neked. A bánatod őszinteségéből láttam, hogy azért mégiscsak jó szíved van. És ha egy gyereknek jó a szíve, akármilyen komisz kis vadóc is egyébként, még mindig lehet belőle valami. Hát ezért nem hagytalak végképp magadra. Mostantól fogva a mamád leszek...
- Pompás! - rikkantotta Pinokkió, és boldogságában ugrálni kezdett.
- ...föltéve, ha engedelmes leszel, és mindig megteszed, amit mondok.
- Meg, meg, persze hogy megteszem! - bólogatott Pinokkió.
- Holnaptól kezdve majd szépen iskolába jársz...

Pinokkiónak egyszerre megcsappant a jókedve.

- ...aztán majd választasz magadnak valami kedvedre való mesterséget...

Pinokkió végképp elkomorodott.

- Mit morogsz? - kérdezte bosszankodva a Tündér.

- Csak azt mondtam - dühnyögte a bábu -, hogy szerintem már kicsit késő van ahhoz, hogy iskolába járjak.

- Ne felejtsd el, barátocskám, hogy tanulni sose késő.

- De nekem semmiféle mesterséghez sincs kedvem.

- Ugyan miért?

- Azért, mert engem a munka fáraszt.

Aki így beszél, előbb-utóbb koldusbotra jut. Jegyezd meg: akár jómódban születik valaki, akár szegény, egyformán kötelessége, hogy dolgozzék, és ne csak úgy ingyen szívja a levegőt. Nincs rútabb betegség a lustaságnál; idejekorán el kell kezdeni a gyógyítását, különben belepusztul az ember. Milyen felnőtt lesz abból, aki már gyermekkorában semmirekellő?

Pinokkió megilletődött a szigorú szavaktól. Elszántan fölneézett és kijelentette:

- Jól van, tanulni fogok, dolgozni fogok, mindent megteszek, amit csak mondasz, mert már nagyon eluntam bábunak lenni; szeretném, ha igazi kisfiú lenne végre belőlem, úgy, ahogyan megígérted. Mert megígérted, ugye?

- Megígértem, és most már csak tőled függ.

Pinokkió iskolatársaival kimegy a tengerpartra, megnézi a rettentő cápát

Pinokkió tehát másnap elment szépen az iskolába.

Csaptak is nagy zenebonát a lurkók, amikor a fabábu belépett az osztálytermükbe! Vége-hossza nem volt a nevetésnek. Ugratták, tréfáltak vele; az egyik a sapkáját kapta ki a kezéből, a másik a kabátját rángatta meg hátulról; volt, aki tintával hatalmas bajuszt akart rajzolni az orra alá, s volt, aki zsineget próbált kötni a kezére-lábára, hogy annál fogva táncoltassa.

Pinokkió egy ideig békén tűrte a dolgot. Hanem aztán végül is elunta a sok bosszantást.

- Vigyázzatok, fiúk! - mordult rá azokra, akik a legjobban lármáztak, és a legkevésbé fértek a bőrükbe. - Nem azért jöttem ide, hogy a bolondját járassátok velem. Én senkit nem bántok, de engem se bántson senki!

- Huhú, ördögadta! Mintha könyvből olvasta volna! - ordították a rakoncátlan fickók. Dülöngéltek a nevetéstől, s aki a legszemtelenebb volt köztük, hirtelen kinyúlt, hogy megragadjon Pinokkió orrát.

Vesztére tette: egy kicsit elkésett a mozdulattal; Pinokkió észrevette a szándékát, és alaposan bokán rúgta a pad alatt.

- Jaj, de kemény a lábad! - nyögte a fiú, és keserves képpel tapogatta a kék foltot, ami Pinokkió rúgása nyomán támadt a lábán.

- Hát még a könyöke! - jajgatott egy másik, akit Pinokkió ostoba tréfáiért gyomorszájon bökött.

Ezzel aztán Pinokkió nemcsak a tekintélyét alapította meg, hanem iskolatársai rokonszenvét is elnyerte. Attól fogva nem csúfolták, és igyekeztek a kedvében járni.

Megszerette és büszke volt rá a tanítójuk is, mert látta, hogy figyelmes, szorgalmas, értelmes tanuló, elsőnek érkezik az iskolába, és tanítás végeztével utolsónak távozik.

Egyetlen hibája volt: válogatás nélkül, füvel-fával összebarátkozott, olyan fiúkkal is, akik hírhedt iskolakerülők voltak, és akiknek sehogy sem fűlt a foguk a tanuláshoz.

Emiatt aztán minduntalan figyelmeztette is a tanítója, és a Tündér is újra meg újra elmondta neki:

- Vigyázz, Pinokkió! A rossz pajtások előbb-utóbb elveszik a kedvedet a tanulástól, és ki tudja, még valami szerencsétlenségbe is belekevernek.

- Attól nem kell félni - vonogatta Pinokkió a vállát, és ujjával a homlokára bökött, mintha azt mondaná: "Van itt ész!"

Hanem egy szép napon, amint éppen iskolába igyekezett, szembetalálkozott ezekkel a vásott cimboráival.

- Tudod-e, mi újság? - kérdezték tőle.

- Nem.

- Cápa van a tengerben, itt a part közelében, akkora, mint egy hegy!

- Csak nem az, amelyik akkor járt itt, amikor szegény papám a vízbe veszett?

- Megyünk a partra megnézni. Jössz te is?

- Nem, én iskolába megyek.

- De nagyra vagy azzal az iskolával! Ráér az holnap is. Nem mindegy, egy leckével több vagy kevesebb? Így is, úgy is ugyanolyan számár marad az ember.

- De mit szól a tanító bácsi?

- Szóljon, amit akar! Azért fizetik, hogy morogjon.

- És a mamám?

- A mamáknak nem kell mindent az orrukra kötni.

- Nem lehetne megnézni iskola után a cápát?

- Ó, te tökfilkó! Egy ekkora cápa majd éppen azt fogja megvárni, míg te kegyeskedel lesétálni hozzá! Egyszer csak elunja magát, és fölszedi a sátorfáját, te meg ütheted bottal a nyomát.

- Mennyire van ide a part?

- Oda-vissza egy óra.

- Hát akkor gyerünk! - rikkantotta Pinokkió.

Hónuk alatt a könyveikkel, füzetekkel, nekivágtak a mezőnek; nyargaltak árkon-bokron át, s legelől, mintha szárnya nőtt volna, Pinokkió. Időnként hátrafordult a többiek felé, akik elmaradoztak, izzadtak, lihegtek, nem bírták a versenyt.

- No, mi az, pajtik? - csúfolta őket. - Ólomból van a lábatok? Azzal ugrott egyet, és futott tovább. Nem tudta a boldogtalan, hogy a veszébe rohan.

Nagy csata Pinokkió és pajtásai közt. Egyikük megsebesül. Pinokkiót letartóztatják

Kiértek a partra. Pinokkió körülnézett: nyomát se látta a tengeren semmiféle cápának. A víz sima volt, akár egy tükör lapja.

- Hol a cápa? - kérdezte a többiektől.

- Biztos elment reggelizni - mondta az egyik gyerek.

- Vagy lefeküdt az ágyába, és alszik egyet - tette hozzá vihogva egy másik.

A válaszokból meg a röhögésből Pinokkió megértette, hogy pajtásai alaposan fölültették.

- Hát ez meg mire volt jó? - kérdezte dühösen. - Miért bolondítottatok el ezzel a cápamesével?

- Hogy észre térj! - felelték kórusban a semmirekellők.

- Hogy észre térjek?

- Úgy bizony! Most végre velünk jöttél, ahelyett hogy az iskolában páváskodnál. Nem szégyelled magad, hogy mindig tudod a leckédet? Nem szégyelled, hogy olyan szorgalmasan tanulsz?

- Mit izgat az titeket, ha én szorgalmasan tanulok?

- Persze hogy izgat! Te vagy az oka, hogy mindig ránk jár a rúd.

- Ugyan miért?

- Mert a tanító úrnak te vagy a *bezzeg*! Egyebet se hallunk tőle, mint hogy mi haszontalan naplopók meg hanyag semmittevők vagyunk. *Bezzeg* a Pinokkió! Ő szorgalmas, igyekvő, engedelmes, példát vehetnétek róla és így tovább. Mit gondolsz, bennünk talán nincs önérzet?

- És hogyan tehetnék a kedvetekre?

- Úgy, hogy utáld az iskolát, a tanulást, a tanítót, és sose felejtse el, hogy ezek a mi esküdt ellenségeink.

- De ha én tanulni akarok?

- Akkor rád se nézünk többet. És légy elkészülve rá, hogy az első adandó alkalommal úgy ellátjuk a bajodat...

- Csak szórakozzatok! - vágott közbe Pinokkió fitymálva.

- Hallod-e! - ugrott elé az egyik kamasz, valamennyiük közt a legnagyobb. - Ne ugrálj itt nekem! Érted? Szállj le arról a magas lóról, míg baj nem lesz! Az lehet, hogy nem félsz tőlünk, de mi sem félünk ám tőled! És te magad vagy, mi meg heten!

- Heten, mint a gonoszok - jegyezte meg Pinokkió.

- Hallottátok? - kiáltotta méltatlankodva a kamasz. - Hallottátok? Azt mondta ránk, hogy gonoszok vagyunk!

- Pinokkió, kérj bocsánatot ezért a sértésért, különben jaj neked!

- Majd legközelebb - mondta a bábu, és fűgét mutatott a fiúknak.

- Pinokkió! Vigyázz, megjáród!

- Majd ha fagy!

- Elrántjuk ám a nótádat!

- Az enyémet aligha.

- Meglásd, betörik az orrod!

- Előbb a tiéd!

- Azt szeretném látni! - rikkantott az egyik fiú. Pinokkióhoz ugrott, és fejbe vágta. - Nesze, foglalónak!

Pinokkió se volt rest: gyors ökölcsapással válaszolt a támadásra, s egyetlen szempillantás alatt kitört az általános verekedés.

Igaz, hogy heten voltak egy ellen, de Pinokkió olyan derekasan küzdött, és olyan ügyesen dolgozott a két falábával, hogy a támadókat tisztes távolban tudta tartani magától. Aki mégis közelebb merészkedett, hamarosan lógó orral kullogott vissza, jókora kék foltokkal a lába szárán.

Egykettőre belátták, hogy így bizony nem bírnak Pinokkióval. Haditervet változtatják: elhatározták, hogy messzebről fogják megdobálni. Gyorsan lecsatolták könyveikről a szíjat, és nekiláttak az ostromnak. Röpültek az olvasókönyvek, nyelvtanok, számtanok, földrajzok, akár az ágyúgolyók. Pinokkió azonban ügyes is volt, fürge is volt, idejében kitért a lövedékek elől. A könyvek mind elzúgtak a feje fölött, és a tengerbe pottyantak.

Óriási öröme a halaknak. Mert a sok papírt először ennyivalónak nézték, és mohón nyeldesni kezdték a lapokat. De hamarosan ráeszméltek, hogy ez a lakoma meglehetősen ízetlen; amit bekaptak, utálkozva kiköpködték, s még a szájukat is elhúzták, mintha azt mondanák: "Ez bizony nem nekünk való, ennél mi jobbhoz szoktunk."

Közben egyre vadabbul dúlt a harc. Lärmájára kimászott a vízből egy hatalmas Rák, és vastag trombitahangon rádörgött a tusakodókra:

- Hagyjátok abba, gézengúzok! Az ilyen verekedéseknek többnyire rossz vége szokott lenni!

De mintha csak az üres levegőnek beszélt volna. Ráadásul a mihaszna Pinokkió még meg is fordult, és gúnyosan oda is szólt neki:

- Unom a locsogásodat, te Rák! Jobban tennéd, ha ágyba feküdnél, mert a rekedt hangodból ítélve alaposan megfáztál.

A fiúk közben mind ellövöldözték a könyveiket; már csak Pinokkió iskolatáskája hevert sértetlenül a homokon. Diadalmas üvöltéssel rávetették magukat, és kiszórták belőle a könyveket. Legjobban egy kemény kötésű, vaskos számtankönyv tetszett nekik. A főkolompos fölkapta, megcélozta vele Pinokkiót, és - *zutty!* - elhajította. Szállt a nehéz könyv, csak úgy zúgott röptében, aztán lecsapott, csakhogy nem Pinokkióra, hanem az egyik fiúra, aki támadásra készen ott ólálkodott a közelében.

Pontosan a fején találta, úgyhogy a szerencsétlen csak annyit mondott:

- Jaj, mamám, végem van! - Azzal mint a zsák, eldőlt a homokon.

A fiúk közt nagy riadalom támadt; csapot-papot ott hagytak, és lábukat a nyakukba kapva, hanyatt-homlok eliszkoltak onnét, a következő percben már a poruk se látszott.

Pinokkió azonban ott maradt, és bár ő is iszonyúan megrémült a váratlan balesettől, mégis összeszedte magát, a tengerhez szaladt, megnedvesítette a zsebkendőjét, s úgy borogatta vele pörül járt pajtása halántékát.

- Jaj, kedves kis barátom, nyisd ki végre a szemedet - sírdogálta közben. - Ne haragudj rám, hiszen tudhatod, hogy nem én voltam. De úgy kell nekem, oktalanságommal, szófogatatlanságommal mindig csak bajt zúdítok magamra. Most aztán hogy menjek haza, hogy kerüljek a mamám szeme elé? Megmondta, ezerszer megmondta, hogy óvakodjam a rossz barátoktól, elvetemült cimboráktól; én meg ismét közéjük keveredtem, ahelyett hogy

iskolába mentem volna. És ráadásul kicsúfoltam azt a bölcset Rákot is, pedig mennyivel jobban járok, ha megfogadom a figyelmeztetését! Jaj, jaj, még mindig nem nézel rám, kedves kis pajtásom, még mindig úgy teszel, mintha nem is élnél! Mi lesz velem... mi lesz velem...

Ahogy így siránkozott, egyszer csak lépéseket hallott; hátrafordult: két csendőr állt mögötte.

- Hát te mit csinálsz itt a földön? - kérdezték.

- Segíték ennek az iskolatársamnak.

- Valami baj érte?

- Úgy látszik.

Az egyik csendőr lehajolt, megvizsgálta a fekvő fiút, fölfedezte halántékán a sebhelyet.

- Hát ez bizony nem gyerekjáték - dünnyögte. - Ki vágta halántékon ezt a fiút?

- Én nem! - rebbent Pinokkió reszketve, mint a nyárfalevél.

- Ha nem te, akkor ki?

- Én nem... - ismételte a bábu.

- Mivel dobták meg?

- Ezzel a könyvvel - mutatott Pinokkió a kemény kötésű számtanra, mely ott hevert mellettük a homokon.

- Úgy? - mondta a csendőr. - És kié ez a könyv?

- Az enyém.

- Szóval a tiéd. Ez elég is. Egy-kettő, kelj föl és gyere!

- De én...

- Ne fecsegj, hanem gyere!

- De én ártatlan vagyok!

- Gyerünk!

Épp egy halászbárka kötött ki a parton. A csendőrök rábízták a sebesült fiút a halászkocsi, aztán közrefogták Pinokkiót, és ráfordultak:

- *Alómars!* És szedd a lábad, ne kelljen nógatni!

Pinokkió mukkanni se mert többet, csak lépegetett szaporán előre a faluba vivő úton. Olybá tűnt neki, mintha álmodná az egészet; de milyen keserves álom volt! Ám mikor eszébe jutott,

hogy ez az út a Tündér háza előtt visz el, s ő a két csendőr közt a Tündér ablaka alatt fog elhaladni, egyszeriben fölébredt, mintha jéghideg vízzel öntötték volna nyakon. Nem, inkább meghal, de ezt nem bírja elviselni!

Már a falu szélén jártak, mikor hirtelen kis szél támadt, és lekapta Pinokkió fejéről a sapkát.

- Érte mehetek? - kérdezte a csendőröktől.

- Ugorj, de szaporán!

A szél ott sodorta a sapkát a földön vagy tíz-tizenöt lépésnyire. Pinokkió utána szaladt, elcsípte, de ahelyett, hogy szépen visszakullogott volna a csendőrökhöz, teljes erejéből loholni kezdett a tenger felé.

A csendőrök látták, hogy sosem érnék utol; hát utána uszították a kutyájukat. Hét határban nem volt ennél gyorsabb jószág; akárhogy futott Pinokkió, az eb egyre közelebb került hozzá. Az utcán megálltak, a házakban az ablakokba tódultak az emberek, úgy lesték a versenyfutást, ameddig leshették; mert a futók akkora port vertek, hogy felhőjében rövidesen eltűnt a menekvő is, üldözője is.

Pinokkió újabb veszedelme: hálnak nézik, és majdnem megsütik

Pinokkió loholt, loholt, ahogy csak bírt, de közben fogyton fogyott a reménye, hogy megmenekülhet: már hallotta maga mögött a Burkus kutya fűjtató lihegését, már szinte a fogát is a lábikrájában érezte.

Akkor, alig pár lépésnyire, feltűnt előtte a tenger.

Egy percet se habozott: hatalmas lendülettel a vízbe ugrott.

A boldogtalan Burkus nem tudott úszni; amint meglátta a tengert, megvetette volna a lábát; csakhogy már késő volt: a laza homok is megcsúszott alatta, meg a rohanás lendülete is továbbvitte, úgy hogy - *zsupsz!* - ő is a tengerbe pottyant. Kétségbeesetten kapálódzni kezdett, de minél jobban kapálódzott, annál nagyobbakat nyelt; teste már egészen elnehezült, alig bírta fejét a víz fölé emelni, prüszkölt, fűjtatott, aztán egyszer csak eltűnt egy hatalmas hullám alatt.

Mikor végre fölbukkant, rémülettől kidülledt szemmel, levegő után kapkodva, csaholni kezdett:

- Megfulladok! Megfulladok!

- Csak rajta! - szólalt meg Pinokkió; nem messze onnét vígan lubickolt a habokban, mert úgy érezte, most már nem fenyegeti semmiféle veszedelem.

- Segíts rajtam, Pinokkió! - könyörgött neki Burkus. - Ments meg a pusztulástól!

Pinokkiónak megesett rajta a szíve.

- Megígéred, hogy ha megmentelek, nem zaklatsz többé, és nem leselkedel a sarkamban?

- Ígérem, hogyne ígérném! De kérlek, siess, mert egy fél perc, és végem!

Pinokkió még tétovázott egy kicsit, de aztán eszébe jutott, amit annak idején a papájától hallott: "Jótett helyébe jót várj"; odaúszott hát Burkushoz, két kézzel a farkába kapaszkodott, s annál fogva kihúzta a partra.

Szegény jószág lábra se bírt állni; csak elnyúlt a homokon, és hasa a sok sós víztől, amit lenyelt, úgy domborodott, mint a dob. A bábu azonban még így sem igen bízott benne. Gyorsan visszaugrott a tengerbe, s onnét, a habok közül kiáltott vissza neki:

- Ég veled, Burkus! Jó utat, és minden jót az otthonvalóknak!

- Ég veled, Pinokkió! - nyögte a kutya. - Köszönöm, hogy megmentettél. Remélem, lesz alkalmam rá, hogy megháláljam a jószágodat.

Pinokkió továbbúszott, párhuzamosan a parttal, mindaddig, míg úgy nem találta, hogy biztonságos helyre jutott. A parton ugyanis, a sziklák közt, barlangot pillantott meg: hosszú füstcsík tekergeti ki belőle.

"Abban a barlangban valaki tüzet rakhatott - gondolta. - Pompás: legalább megszáritkozom és megmelegszem. Aztán... lesz, ahogy lesz."

Egyelőre csak annyi lett, hogy a szikla alá úszott, s éppen nekifohászott, hogy kikapaszkodjék a vízből; ám ekkor valami megmoccant alatta, kezdett emelkedni, és őt is kezdte emelni, egyre magasabbra és magasabbra, ki a vízből, föl a levegőbe. Mire észbe kapott, már késő volt: nagy ámulatára egy hatalmas háló kellős közepén találta magát, egy sereg mindenféle formájú és nagyságú hal társaságában.

Még jóformán föl se eszmélt ebben a nyüzsgő, csapkodó sokadalomban, mikor fönt a barlang szájában megjelent egy rettentően rút halász. Nem is annyira halász volt, mint inkább valamiféle különös szörnyeteg, mert tetőtől talpig zöld volt, zöld a torzonborz haja meg a térdig érő szakála is, és a szeme szintén zölden izzott.

Fölhúzta a hálót, és örömeiben nagyot kiáltott:

- Ez aztán jó fogás volt! Ma is telefalhatom magamat hallal.

"Milyen szerencse, hogy én nem vagyok hal!" - gondolta Pinokkió, és egy kicsit nekibátorodott.

A halász a teli hálót bevonszolta a barlangba. Sötét, füstös odú volt ez a barlang, közepütt tűz égett, rajta serpenyő, a serpenyőben sístergő olaj; olyan sűrű büzt árasztott, hogy az embernek a lélegzete is elakadt tőle.

- Lássuk csak, milyen halacskákat fogtunk! - dünnyögte a zöld halász, és lapátnyi kezével beletúrt a hálóba, kivett belőle egy marék márnát, szagolgatta, mustrálgatta, aztán egy hordóba dobta. - Ez aztán fogamra való falat! - mormolta elégedetten.

Többször is megismételte ezt a műveletet. Minél több halat szedett elő, annál jobban összefutott a szájában a nyál, és annál örvendezőbb lett a dörmögése: - Ez csak a finom tőkehal!... Ez ám a remek pérhal!... Micsoda pompás tengerinyelv!... Soha szebb tengeripókot!... Milyen aranyos kis szardellák!

És tőkehalak, pérhalak, tengerinyelvek, tengeripókok, szardellák sorra mind a hordóba kerültek a márna mellé.

Végül már csak Pinokkió maradt a hálóban.

A halásznak, mikor aztán őt is kiszedte, elkerekült a szeme az ámulattól.

- Hát ez meg miféle hal? Nem emlékszem, hogy valaha is ettem volna effajta.

Alaposan megszemlélte, majd miután megszemlélte jobbról is, balról is, kijelentette:

- Most már sejtem. Nyilván tengerirák. Pinokkiót halálosan sértette, hogy ráknak nézik.

- Rák, nem rák, tessék velem tisztességesen bánni! - mondta bosszúsan. - Különben sem rák vagyok, hanem bábu.

- Bábu? - csodálkozott el a halász. - Megvallom, soha életemben nem talákoztam még bábuhallal. Mindegy, így annál jobb étvággyal foglak megenni.

- Megenni, engem? Hát nem érted, hogy nem vagyok hal? Nem látod, hogy ugyanúgy beszélek, ugyanúgy gondolkodom, akárcsak te?

- Igaz, ami igaz - bólíntott a halász. - És mivel látom, hogy olyan hal vagy, amelyik beszélni és gondolkodni tud, magam is kellő méltánylással kívánok bánni veled.

- És ha szabad tudnom, miféle méltánylással?

- Barátságom és különleges megbecsülésem jeléül rád bízom a választást: te dönts el, hogyan készítelek el. Serpenyőben süsselek meg? Vagy inkább lábasban akarsz megfőni, paradicsomszószban?

- Őszintén megmondom - felelte Pinokkió -, ha rajtam áll, jobb szeretném, ha szabadon engednél, és hazamehetnék.

- Ugyan ne tréfálgj! Azt hiszed, elszalasztani az alkalmat, ha egyszer ilyen ritka halat ehetem? Nem mindennap fog az ember bábuhalat ezen a parton! Bízd csak rám: serpenyőbe teszek a többi hallal együtt, az ellen nem lehet kifogásod. Társaságban sülni mindig jobb, mint egyedül. Szegény Pinokkiónak erre már eltörött a mécsese. Elkezdett siránkozni, jajveszékélni:

- Mennyivel jobb lett volna, ha iskolába megyek! Hallgattam a rossz pajtásokra, s most aztán keservesen megadom az árát! Jaj nekem, jaj nekem!

És mert vonaglott, mint egy angolna, és hihetetlen erőfeszítéseket tett, hogy kiszabaduljon a zöld halász kezéből, végül is kezét-lábát hánccsal keményen megkötözték, s úgy dobták be a

többi hal mellé a hordóba. Aztán pedig a halász elővette a lisztes szakajtóját; sorra meghengergette a halakat a lisztben, és a serpenyőbe vetette őket, a forró olajba. Elsőnek a márnák kezdtek sülni, aztán jöttek sorjában a tőkehalak, pérhalak, tengerinyelvek, tengeripókok, szardellák; és végül Pinokkió következett.

A szerencsétlen, látva, hogy elérkezett a vége, méghozzá milyen nyomorúságosan, úgy elkezdett remegni rémületében, hogy beleszorult a lélegzet, és már ahhoz se volt ereje, hogy az életéért rimáncodjon.

Csak a szemét méregette kétségbeesetten, de a zöld halász nem törődött vele: ötször-hatszor jól megforgatta a lisztben, úgyhogy a boldogtalan olyan fehér lett tetőtől talpig, mintha nem is fából, hanem gipszből lett volna, aztán megfogta a fejénél, és...

Visszatér a Tündérhez. Megígéri, hogy másnapról fogva igazi kisfiú lesz. Habos kávéval akarják megünnepelni a nagy eseményt

...hajította volna őt is a többi hal mellé, a serpenyőbe, mikor a barlang bejáratában váratlanul megjelent egy hatalmas kutya. Nyilván a sült hal szaga csalta oda.

- Takarodj innét! - mordult rá a halász, kezében a csupa liszt Pinokkióval.

De a kutya nagyon éhes volt; nem tágított a küszöbről, hanem megcsóválta a farkát, és így szólt:

- Adj egy darab sült halat, és békén hagylak.

- Nem érted, hogy takarodj?! - kiáltott dühösen a halász, és a kutya felé rúgott.

Azzal azonban, ha éhes volt, nem nagyon lehetett kukoricázni. Vicsorogva szembefordult a halással.

Ebben a pillanatban cérnavékony hang szólalt meg a barlangban:

- Ments meg, Burkus! Ments meg, különben megsütnek!

A kutya nyomban megismerte Pinokkió hangját. Nagy csodálkozással azt is észrevette, hogy a hang a halász kezéből jön, abból a lisztes valamiből, amit a markában szorongat. S amint ezt észrevette, már ugrott is, kikapta a halász kezéből azt a lisztes holmit, óvatosan tartotta a fogai közt, és kirohant vele a barlangból.

A halász rettentő méregbe gurult. Éppen azt a falatot lopták el tőle, amelyikre a legjobban fente a fogát! A kutya után vetette magát, de a nagy méregtől úgy elfogta a köhögés, hogy meg kellett állnia. Bosszúsan legyintett egyet, és visszabaktatott a barlangba.

Burkus pedig rohant, rohant, amíg csak a faluba vezető útra nem ért. Ott aztán letette Pinokkiót a földre.

- El sem tudom mondani, milyen hálás vagyok neked - mondta a bábu.

- Sose hálálkodj - felelte a kutya. - Megmentetted az életemet, és tudhatod, hogy jótettért jót várj. Úgy van az rendjén, hogy segítsünk egymáson, ahol tudunk.

- De hogyan kerültél a barlangba?

- Még mindig a parton hevertem, inkább holtan, mint elevenen, amikor a szél egyszer csak finom sültszaggal csiklandozta meg az orromat. Mi, kutyák, az ilyesminek félholtan se szoktunk ellenállni; föltápáskodtam hát, és elindultam a szag irányába. Ha egy perccel később érkezem...

- Ne is mondd! - borzongott meg Pinokkió. - Ha egy perccel később érkezel, akkor engem már régen megsütöttek, megettek, meg is emésztettek volna. Brrr! A pusztá gondolatára is borsószik a hátam.

Burkus nevetett. Mellső jobb lábát fölemelte, Pinokkió felé nyújtotta; nagy barátsággal kezét ráztak, azzal elváltak egymástól.

A kutya hazafelé kocogott. Pinokkió, ahogy egyedül maradt, körülnézett, s elindult egy közeli kunyhó felé. A küszöbön egy öregember süttette magát a nappal.

- Bácsi kérem - állt elébe Pinokkió -, nem tetszik tudni véletlenül, mi történt azzal a fiúval, aki ma reggel megsebesült itt a parton?

- Éppen ide hozták a halászok - felelte az öreg. - Hanem aztán...

- Meghalt? - vágott közbe Pinokkió rémulten.

- Dehogy halt! Vidáman él; azóta már régen otthon van.

- Igazán? - kiáltott a bábu megkönnyebbülten. - Eszerint nem is volt súlyos a seb?

- Súlyosnak azért súlyos volt, és rosszabbul is járhatott volna - mondta az öreg -, mert egy nagy, nehéz könyvvel vágták halántékon.

- Kicsoda?

- Az egyik iskolatársa. Valami Pinokkió.

- Tessék mondani, ki az a Pinokkió?

- Úgy hírlík, holmi haszontalan gézengúz, megrögzött iskolakerülő, elvetemült naplopó, kártékony csavargó.

- Rágalom! Szintiszta rágalom!

- Te talán ismered ezt a Pinokkiót?

- Hát... csak úgy látásból.

- És neked mi a véleményed róla?

- Az, hogy fölöttébb derék fiú, szorgalmas, szófogadó, nagyon szeret tanulni, öröme és vigasza a papájának és az egész családjának.

Miközben ezt a szép hazugságot sorjázta, Pinokkió furcsa zsibongást érzett az orrában. Odakapott, és elhült a megrökönyödéstől: egy arasznyival megnőtt az orra!

- Jaj! Jaj! - kiáltotta ijedten. - Egy szót se tessék elhinni abból, amit mondtam. Nagyon jól ismerem Pinokkiót, és szavamra mondhatom, hitvány pernahajder, világ csavargója, restség mintaképe! Ahelyett, hogy iskolába menne, a komisz cimboráival lődörög napestig.

Alighogy kimondta, orra visszazsugorodott a természetes nagyságára.

- És te miért vagy ilyen fehér tetőtől talpig? - kérdezte az öregember.

- Miért? Mindjárt megmondom, kérem... Az úgy volt... Igen, úgy volt, hogy volt egy frissen meszelt fal, és én véletlenül nekimentem, tetszik tudni, és ilyen fehér lettem tőle.

Mert azt azért mégis szégyellte volna bevallani, hogy lisztbe hengergették, és meg akarták sütni, mint egy halat.

- Aztán se kabátod, se nadrágod, se sapkád. Hova tetted?

- Rablókba botlottam, és kifosztottak. Nem volna a bácsinak valami fölösleges, ócska ruhája, amiben hazamehetnék?

- Nincs énnekem, édes fiam, csak egy öreg baboszsákom; ha az megfelel, szívesen neked adom.

Pinokkió nem mondatta kétszer magának: nagy örömmel elfogadta a zsákot, s nyomban három lyukat vágott rajta, egyet a fejének, kettőt a két karjának, azzal már bújt is bele, mint valami ingbe, s indult tüstént a falu felé.

Egész úton rágta a nyugtalanság; úgy ment, hogy legszívesebben maradt volna, s ahogy lépegetett, így töprengett magában:

"Hogyan kerüljek a Tündér szeme elé? Mit fog szólni, ha meglát? Megbocsátja vajon ezt az újabb komizságomat? Nem, lehetetlen, hogy megbocsássa. Minek is bocsátana meg egy ilyen mihaszna fickónak, aki mindig mindent megígér, és soha semmit nem tart meg abból, amit ígér?..."

Mire a faluba ért, öreg este volt. Az ég beborult, szakadt az eső. Pinokkió egyenest a Tündér házához ment, azzal az elhatározással, hogy bezörget, és ajtót nyittat magának.

Ám amikor a kapuhoz ért, egyszeriben elpárolgott a nagy bátorsága. Nemhogy bekopogott volna, hanem sarkon fordult, és vagy húszlépésnyit visszazaladt. Ott aztán állt egy ideig, megint összeszedte a bátorságát, megint a kapuhoz lopakodott, és megint csak visszahőkölt. Ugyanígy harmadszor is. Negyedszerre végül mégis megfogta a koppantót, és három aprócskát koppantott a kapun.

Aztán várt, várt, fél óránál is tovább várt. Végre a legfelső emeleten (négyemeletes volt a ház) kinyílt egy ablak, és megjelent egy jókora Csigabiga, kicsi mécsessel a feje búbján.

- Ki dörömböl ilyen késő éjszaka? - kérdezte.

- Itthon van a Tündér? - érdeklődött Pinokkió.

- A Tündér alszik, és ilyenkor nem lehet zavarni. Ki vagy te?

- Én.

- Ki az az én?

- Pinokkió.

- Miféle Pinokkió?

- A bábu, aki itt lakik a Tündérnél.

- Az más - mondta a Csigabiga. - Várj egy kicsit, mindjárt megyek, és kaput nyitok.

- Csak siess, kérlek, mert rettentően fázom!

- Édes fiam, én Csigabiga vagyok, és a csigák sosem sietnek.

Azzal az ablak becsukódott.

Csakhamar éjfél ütött a toronyóra, aztán elütötte az éjfél utáni egy órát, el a kettőt is, de a kapu még mindig zárva volt.

Pinokkió végül is türelmét vesztette. Megragadta a koppantót, és akkorát akart a kapura csapni, hogy az egész ház beledöndüljön. A vasszerszám azonban, alighogy hozzáért, síkos angolnává változott, kicsusszant a kezéből, és eltűnt egy pocsolyában az úton.

- Hát ha nincs koppantó - dühöngött Pinokkió -, majd kopogtatok a lábammal!

Összeszedte minden erejét, és hatalmasat rúgott az ajtóba. Az ajtó recsegett-ropogott, beszakadt, Pinokkió lába pedig beleszorult a résbe. Úgy beleszorult, mint a fába vert szög.

Most aztán töltheti fél lábon az éjszakát ebben a kalodában!

Szabadulni hiába próbált; így aztán mi mást tehetett: beletörődött a sorsába, s egyetlen változatosságul hol a lába hegyére ágaskodott, hol meg a talpán állt, míg csak meg nem virradt.

Akkor végre kinyílt az ajtó. Ennyi időbe telt, míg a Csigabiga leért a negyedik emeletről a földszintre. Bele is izzadt szegény a sietségbe és az igyekezetbe.

Mikor meglátta a fél lábon ágaskodó bábút, elnevette magát.

- Hát veled mi történt? - kérdezte.

- Egy kis baleset - felelte Pinokkió röstelkedve. - Nem próbálnád meg, kedves Csigabiga, hogy kiszabadíts ebből a csapdából?

- Édes fiam, ehhez asztalos kell. Én ilyen mesterséggel sosem foglalkoztam.

- Akkor légy szíves, kérd meg a Tündért...

- A Tündér alszik, nem lehet zavarni.

- De hát egész nap itt gubbasszak a kapura szögezve?

- Számold a hangyákat az úton, hogy ne unatkozzál.

- Legalább hozz valamit ennem, mert bizony kilyukad a gyomrom!

- Jó, rögtön hozok.

A Csigabiga elment, majd jó három és fél óra múlva visszajött, ezüstitálcával a fején; a tálcán kenyér, sült csirke és négy szem barack.

- Tessék, itt a villásreggelid. A Tündér küldi.

Pinokkió egyszeriben megvigasztalódott. De nyomban megint el is kámpicsorodott, amint nekikezdett volna a falatozásnak. A kenyér ugyanis viaszból volt, a csirke papírból, a barack meg festett alabástrom.

Már-már sírva fakadt, már-már végképp kétségbeesett, már-már fogta volna az egész tálat, hogy mindenestül földhöz csapja; de hiába: lehet, hogy a keserűségtől, lehet, hogy az éhségtől, mindenesetre ájultan csuklott össze.

Mikor magához tért, egy díványon találta magát, és mellette ott állt a Tündér.

- Értem - rebegte Pinokkió még félálomban. - Ez az étel éppolyan volt, mint az én ígéreteim. Egyikben sem lehet hinni... És újra pityeregni kezdett.

- Jól van, elég már, ne itasd az egereket - mondta mosolyogva a Tündér. - Nem bánom, megbocsátok. De jaj neked, ha még egyszer...

- Nem, nem! - tiltakozott Pinokkió. - Sose lesz többé még egyszer!

Év végéig állta is, amit ígért.

Díszre lett az iskolának, kitűnően tanult, és a viselkedése ellen sem volt semmi kifogás. A tanítója nem győzte dicsérni, a Tündér pedig így szólt hozzá:

- Látom, hogy megjavultál; holnap végre teljesül a kívánságod.

- Milyen kívánságom?

- Eddig bábu voltál, holnaptól fogva igazi kisfiú leszel.

El sem lehet mondani, mennyire megörült Pinokkió a Tündér szavainak. Az örvendetes esemény alkalmából valamennyi iskolatársát meg akarta hívni. Űgy gondolták, nagy uzsonnát rendeznek, és közösen ünneplik meg Pinokkió életének ezt a nevezetes fordulát. A Tündér kétszáz csésze habos kávét rendelt, s hozzá négyszáz szelet vajás kalácsot, bőven meghintve mazsolával. Gyönyörű, vidám napnak ígérkezett a másnap, hacsak...

Sajnos, Pinokkió életében mindig volt egy ilyen *hacsak*, ami aztán mindent elrontott.

Pinokkió, ahelyett hogy igazi kisfiúvá változnék, barátjával, Kanóccal titokban útra kel Játékszországba

Pinokkió természetesen nyomban arra kérte a Tündért, hadd hívhassa meg ő maga a vendégeket.

- Nem bánom, elmehetsz - mondta a Tündér. - De vigyázz, itthon légy, mire beesteledik! Megértetted?

- Egy órán belül itthon leszek - fogadkozott Pinokkió.

- Csak nehogy ez is olyan üres szó maradjon, mint a többi!

- Ha én mondok valamit, akkor állom is!

- Majd meglátjuk. Ha nem fogadsz szót, magad iszod meg a levét.

- Miért?

- Mert azokat a gyerekeket, akik nem hallgatnak az okosabbakra, előbb-utóbb mindig baj éri.

- Ezt én a saját bőrömön tapasztaltam - jegyezte meg nagy bölcsen a bábu. - No de nem is fog előfordulni többet!

- Mondom, majd meglátjuk.

Azzal Pinokkió elköszönt a Tündértől, és táncolva-dalolva kipenderült a kapun.

Még le se telt az egy óra, és már mind meghívta a barátait. Egyesek tüstént és örömezt elfogadták a meghívást; mások egy kicsit kérették előbb magukat; de mikor megtudták, hogy mazsola is lesz a vajás kalácsban, végül is egytől egyig mind kijelentették: "Hát ha ezzel a kedvedre lehetünk, elmegyünk mi is."

Tudni kell, hogy Pinokkiónak volt egy igen-igen szívbeli barátja; valamennyi pajtása közt ezt szerette a legjobban. Rómeó volt az igazi neve, de társai csak Kanócnak hívták, mert olyan vékony volt, és hozzá olyan hórihorgas, mint egy igazi, lámpába való kanóc. Lustább és rakoncátlanabb gyerek nem is akadt az egész iskolában; Pinokkió azonban sülve-főve együtt

volt vele. Elsőnek most is hozzájuk szaladt, de nem találta otthon; másodszor is visszament, de ismét hiába; harmadszor is csak ugyanúgy járt.

Most aztán hogyan kerítse elő? Kereste itt, kereste ott; végül egy parasztház tornáca alatt bukkant rá.

- Hát te mit csinálsz itt? - kérdezte tőle.

- Az éjszakát várom, hogy útnak indulhassak.

- Hová?

- Messze. Nagyon messze.

- Én meg már háromszor is kerestelek otthon.

- Mit akartál?

- Hát nem tudod a nagy eseményt? Nem hallottad még, milyen szerencse ért?

- Milyen?

- Holnaptól fogva én is ugyanolyan gyerek leszek, mint a többi!

- Egészségedre!

- Holnap akkor téged is várlak uzsonnára.

- De ha egyszer mondom, hogy elmegyek!

- Mikor?

- Éjfélkor.

- Hová?

- Elköltözöm egy olyan országba... A legszebb országba a világon...

- Mi a neve?

- Játékszág. Nem jönnél velem?

- Dehogyan megyek!

- Kár. Hidd el nekem, előbb-utóbb megbánod. Nincs annál gyerekeknek valóbb ország sehol a földön. Nincsenek ott se iskolák, se tanítók, se könyvek. Tanulásnak meg még a hírére se hallották. Minden áldott nap szünet van, kivéve a vasárnapot, amikor úgyse kell iskolába menni; a nagyvakáció meg január elsején kezdődik, és december harmincegyedikéig tart. Ez aztán a fogamra való ország! Így kellene lennie másutt is.

- De hát akkor mivel töltik az időt abban a Játékországban?
- Játékkal! Reggeltől estig egyebet se csinálnak, mint játszanak és szórakoznak. Este lefekszenek, jól kialusszák magukat, és másnap reggel kezdik előlről. Mit szólsz hozzá?
- Hm... - dünnyögte Pinokkió. - Nem rossz...
- Akkor meg mért nem jössz velem? Vagy mégis? Határozz gyorsan: igen vagy nem?
- Nem, nem és nem. Megígértem a Tündérnek, hogy rendes gyerek leszek, és meg akarom tartani az ígéretemet. Különb is alkonyodik, haza kell mennem. Kellemes utat kívánok!
- Hová rohansz?
- Haza. A Tündér meghagyta, hogy napszállat előtt legyek otthon.
- Várj még egy percet!
- Elkésem.
- Csak egy percet.
- Megszid a Tündér.
- Hadd szidjon! Ha megunta, úgymint abbahagyja - mondta a mihaszna Kanóc.
- Egyedül indulsz útnak? Vagy többen lesztek?
- Több mint százan!
- És gyalog mentek?
- Éjfélkor jön erre a kocsi, amelyik fölszedi annak a pompás országnak az utasait.
- Mit nem adnék érte, ha most éjfél volna!
- Miért?
- Mert láthatnám, amint elutaztok.
- Maradj itt, és meglátod.
- Nem, nem, haza akarok menni.
- Várj még egy percet!
- Eleget időztem már. A Tündér még aggódni fog miattam.
- Szegény Tündér! Nyilván attól fél, hogy megesznek a denevérek. Tudod, azért én nem sokat gondolkodnék a helyedben.

- Hiába is csalogatsz. Ha egyszer megígértem, hogy jó leszek, jó is maradok.
 - Hát akkor csak menj! Ég veled, Pinokkió!
 - Ég veled, Kanóc! Jó utat, és gondoldj néha a barátaidra! Azzal a bábu lépett egyet, lépett még egyet, de a harmadik lépés helyett megállt és visszafordult.
 - Egész biztos, hogy abban az országban reggeltől estig mindenki csak játszik? - kérdezte.
 - Egész biztos - felelte Kanóc.
 - Szép ország, jó ország - bólogatott Pinokkió elismerőleg. - No, ég veled!
 - Ég veled!
 - Mikor is indultok?
 - Két óra múlva.
 - Kár.
 - Miért?
 - Mert ha csak egy órát kellene várni, esetleg itt maradnék.
 - És a Tündér?
 - Már úgyis elkéstem. Most már mindegy, egy órával előbb vagy később megyek-e haza.
 - De mi lesz, ha megszid a Tündér?
 - Hadd szidjon! Majd abbahagyja, ha megunta.
- Közben beesteledett, és leszállt a sűrű sötétség. Egyszerre csak fény lobbant a távolban, imbolyogva közeledett; csengők csilingeltek és trombita is szólt, de csak mintha szúnyog döngicsélne.
- Itt vannak! - mondta izgatottan Kanóc.
 - Mi van itt? - kérdezte suttogva Pinokkió.
 - A kocsi! Jössz, vagy nem jössz?
 - Üsse a kő, megyek! - mondta a bábu.

Pinokkió öt hónapig gyöngyéletet él. Az ötödik hónap végén kínos meglepetés éri

A kocsi jött, jött, s végül is hozzájuk ért, de úgy, hogy semmi zajt sem ütött, mert kerekeit kócba-rongyba bugyolálták.

Tizenkét pár csacsi húzta; egyforma nagyok voltak, de mindnek más színű a szőre. Az egyik szürke, a másik fehér, a harmadik tarka, meg kék-sárga csíkos is volt köztük.

De ez még hagyján; mert volt ennél nagyobb furcsaság is: a tizenkét pár, tehát összesen huszonnégy csacsi lábára nem vertek patkót, ahogy az igás állatok patájára szokták; mindegyiken fehér bőrcsizma volt, olyan, amilyet az emberek viselnek.

Hát még a kocsis. Az volt csak fura figura! Apró kis ember, széle-hossza egy, olyan puha, olyan zsíros, mint egy vajból gyúrt golyóbis, arca pirosposzsgás, a szája mindig nevetésre állt, a hangja pedig a gazdájának hízelgő macska hangjánál is hízelgőbb volt. A gyerekek bolondultak érte, és versenyt kapaszkodtak föl a kocsijára, vigye őket minél előbb a semmittevésnek abba az országába, amelynek a térképen Játékország a neve.

A kocsi már tele volt, egy sereg nyolc-tizenkét év közti fiú meg lány zsúfolódott rajta egymás hegyen-hátán; szinte levegőt se kaptak; de nem panaszkodott, nem nyögött senki; boldogok voltak, hogy hamarosan megérkeznek abba az országba, ahol nincs se könyv, se iskola, se tanító; nagy örömben nem éreztek se éhséget, se szomjúságot, se fáradtságot, se álmoságot.

A kocsi megállt, és a kocsis nagy hajbókolással Kanóchoz fordult.

- Jó estét, kedves kis barátom! Ugye, te is velünk akarsz jönni a világ legkellemesebb országába?

- Úgy bizony - felelte Kanóc. - Mégpedig azonnal.

- Meg kell mondanom, drága barátocskám, hogy a kocsin már nincs hely. Amint látod, dugig vagyunk.

- Annyi baj legyen! Jó lesz nekem odakint a rúdon is. Azzal ugrott egyet, és máris ott lovagolt a kocsirúdon.

- És te, aranyom? - nézett az ember nyájasan Pinokkióra. - Neked mi a szándékom? Jössz vagy maradsz?

- Maradok - felelte Pinokkió. - Haza akarok menni, tanulni akarok, és díszére akarok válni az iskolámnak.

- Váljék egészségedre!

- Pinokkió! - szólt közbe Kanóc. - Hallgass rám: gyere velünk, meglátod, vidám életünk lesz!

- Nem, nem! - tiltakozott Pinokkió.

- Gyere velünk, meglátod, vidám életünk lesz! - üvöltötte vagy száz hang a kocsiból.

- De mit szól a Tündér, ha veletek megyek? - motyogta Pinokkió, és már erősen ingadozott benne az állhatatosság.

- Mit töröd rajta a fejedet? Inkább arra gondolj, hogy olyan országba megyünk, ahol reggeltől estig azt csináljuk, amit akarunk.

Pinokkió nem felelt. Sóhajtott egy nagyot, aztán egy még nagyobbat, aztán egy még annál is nagyobbat.

- Hát nem bánom, megyek - mondta végül. - Szorítsatok egy kis helyet...

- Hely, az nincs - mondta a nyájas ember. - De hogy lásd, milyen szívesen fogadlak, átengedem neked a helyemet a bakon.

- És uraságod?

- Én majd gyalog megyek a kocsi mellett.

- Nem, azt már nem! Akkor inkább felülök valamelyik csacsira.

Előreszaladt az első csacsipárhoz, és föl akart ugrani az egyiknek a hátára. A csacsi azonban hirtelen farolt egyet, és úgy gyomron taszította, hogy kapálódzva nagyot bukfacezett a levegőben.

A gyerekek visítottak neveltükben; a kocsis azonban nem nevetett. Szép szelíden odasétált a lázongó csacsihoz, úgy tett, mintha meg akarná csókolni, és nagyot harapott a fülébe.

Pinokkió közben fölkászálódott a földről, és hogy kiköszörülje a csorbát, egyetlen kecses ugrással a csacsi hátán termett. Ez már tetszett a gyerekeknek, abbahagyták a nevetést, és lelkesen kiabálni kezdtek:

- Éljen Pinokkió! Éljen Pinokkió!

És lelkesen megtapsolták.

A csacsi már kevésbé lelkesedett a dologért. Váratlanul fölrúgta a két hátsó lábát, és Pinokkió máris ott hempergett az út szélén egy kavicsdombon.

Erre még harsányabb hahota harsant, de a kocsis most sem nevetett. Mintha nem bírna parancsolni a szeretetének, ismét odasétált a csacsihoz, megölelte a nyakát, s úgy hajolt hozzá, mintha meg akarná csókolni; közben pedig még az előbbinél is nagyobbat harapott a másik fülébe.

- Ül csak rá, és egy csöppet se félj! - mondta Pinokkiónak. - Az előbb egy kicsit bolondozott, de súgtam neki valamit, attól egyszerűen megjött az esze.

Pinokkió felült a csacsira. A kocsi elindult. Kértek az országútra. A csacsik ügetni kezdtek, a kocsi robogott; Pinokkió pedig mintha valami alig-alig érthető hangot hallott volna:

- Ó, te boldogtalan bikfic! Megint a saját fejed után mentél, de be is török a kobakod!

Ijedten nézett erre is, arra is, vajon honnét jön ez a hang, s ki szól hozzá ilyen fenyegetően. De nem látott sehol senkit. A csacsik ügettek, a kocsi robogott, a gyerekek egymás hegyen-hátán aludtak a kocsiban. Kanóc is hortyogott, akár a medve, a kocsis meg a bakon ült és énekelt:

Alszik mindenki éjszaka,
de én nem alszom ám soha...

Mentek vagy egy fél kilométert; akkor Pinokkió megint hallotta a vékonyka hangot:

- Jól jegyezd meg, ostoba tökfilkó: azok a gyerekek, akik rühellik a tanulást, sutba dobják a könyveiket, és egyebet sem akarnak, mint folyton csak játszani meg szórakozni, végül is keservesen megadják az árát! Nekem elhíheded: tapasztalatból beszélek. Egy szép napon majd te is ugyanúgy fogsz sírni, ahogyan én most; csak hogy akkor már késő lesz.

Pinokkió rettentően megijedt ettől a baljós suttogástól. Leugrott a csacsiról, eléje szaladt, és megfogta az orrát. Akkor vette észre, hogy a csacsi sír... éppen úgy sír, mint egy gyerek!

- Hé, kocsis uraság! - kiáltott föl a bakra. - Tetszik tudni, hogy ez a csacsi sír?

- Hadd sírjon! Majd ha megjön a jókedve, nevetni is fog.

- De talán beszélni is meg tetszett tanítani?

- Magától tanult meg pár szót az alatt a három év alatt, míg az idomított kutyáknál volt.

- Szegény jószág!

- Gyerünk, gyerünk! - mondta a fura kis ember. - Ne vesztegessük az időnket bőgő szamarak bámulásával. Üljetek föl, és induljunk: az éjszaka hűvös, és hosszú még előttünk az út.

Pinokkió nem vitatkozott tovább. A kocsi újra elindult; hajnalra szerencsésen megérkeztek Játékországba.

Nem hasonlított ez a világ egyetlen más országára sem. Csupa gyerek lakott benne, a legidősebbje tizennégy éves, a legfiatalabbja alig nyolc. Az utcák harsogtak a vidámságtól, lármától, zenebonától. Játék játékot kergetett: labdázta, karikáztak, kerékpároztak, falovon lovagoltak, hintalovon hintáztak, fogócskázta, kergetődztek, bohóckodtak, énekeltek, bukfenceztek, táncoltak, cigánykerekeztek, játék karddal, játék puskával masírozta, kacagta, kiabáltak, ordítottak, üvöltöttek, tapsoltak, füttyültek, kukorékoltak, kotkodácsolta; olyan iszonyatos láрма volt, hogy az embernek be kellett fognia a fülét, ha nem akart megsüketülni. A tereken mindenütt sátrak álltak, bennük színelőadás folyt, gyerekek voltak a színészek, gyerekek a közönség is; reggeltől estig folyt az előadás, és reggeltől estig valamennyi színház zsúfolva volt.

Pinokkió, Kanóc meg a többiek, akik a kocsival érkeztek, nyomban elvegyültek a forgatagban, és pillanatokon belül mindenkivel megbarátkoztak. Kezdődött a gyöngyélet.

- Ez aztán igen! - mondogatta Pinokkió, valahányszor Kanóccal találkozott.

- Ugye, hogy igazam volt? - felelte Kanóc. - Ha meggondolom, hogy el se akartál jönni! Vissza akartál menni a Tündéred házába, hogy továbbra is tanulásra fecsérelj az idődet! Remélem, hálás vagy nekem, hogy megszabadultál a könyvektől meg az iskolától, és elismered, hogy egyedül nekem, az én okos tanácsomnak köszönheted. Ebből is láthatod, milyen igazi jó barátod vagyok.

- Úgy van, Kanóc! Valóban egyedül csak neked köszönhetem, hogy végre igazán jól megy a sorom. Pedig a tanító úr... Tudod, mit mondott nekem rólad? Mindig azt hajtogatta: "Ne barátkozz azzal a haszontalan Kanóccal. Mihaszna fickó, csak rosszat tanulsz tőle."

- Szegény tanító! - mondta Kanóc, és sajnálkozva a fejét csóválta. - Tudom, hogy, nem nagyon kedvelt, és kígyót-békát kiabált rám, de én nagylelkűen megbocsátok neki.

- Micsoda nemesség! - mondta Pinokkió. Szívélyesen megölelte és homlokon csókolta a barátját.

Telt-múlt az idő; ötödik hónapja éltek Játékszországban; ötödik hónapja egyebet se tettek, mint játszottak, szórakoztak. Könyvet nem is láttak, iskolának hírére se hallották.

Hanem az ötödik hónap végén Pinokkiót olyan kínos meglepetés érte, amitől nyomban megcsappant a jókedve.

Szamárfüle nő, majd hamarosan igazi számárrá változik

Hogy mi volt ez a kínos meglepetés? Kínosabb már nem is lehetett volna.

Az ötödik hónap végén egy reggel fölébredt, és meg akarta vakarni a feje búbját. Fölemelte a kezét, és a keze beleütődött valamibe. "Hát ez meg mi?" - gondolta, és megrökönyödve tapogatni kezdte azt a szőrös-bőrös valamit a fején. El nem tudta képzelni, mi lehet. Hogy is képzelhette volna, hiszen...

Ugye, emlékeztek még, kedves olvasóim, Pinokkió legelső szökésére, amikor a rendőr lába közt akart eliszkolni, de a rendőr elkapta az orránál fogva, és kiszolgáltatta Dzsepettnak, Dzsepettő pedig büntetésből jól meg akarta húzni a rakoncátlan bábu fülét? Nos, akkor arra is emlékeztek, hogy csak húzta volna, ha lett volna mit; de nem volt mit, mert elfelejtett fület fāragni a csemetéjének.

Pinokkiónak tehát eddig nem volt füle. Most viszont, amikor a feje búbját akarta megvakarni, éppen ott ütődött bele valamibe a keze, ahol az emberek a fülüket hordják. Érthető, ha az volt az első kérdése: "Hát ez meg mi?"

A kérdést tett követte: fölállt, és belenézett a tükörbe. Kis híja, hogy holtta nem lett rémületében. Jobbról-balról egy-egy hatalmas számárfül ékeskedett a fején!

Először iszonyúan megijedt, s próbálta leszedni, de persze nem ment. Aztán a szégyentől, az elkeseredéstől, no meg a fájdalomtól, amit az újdonsült füle dühös cibálásával okozott magának, keserves sírásra fakadt.

Addig sírt, addig jajveszékelt, míg siránkozását meg nem hallotta a Mormota, aki a fölötté levő lakásban lakott. Azt hitte, valami baj történt, lesietett hát, és benyitott Pinokkióhoz.

- Csak nem beteg, kedves szomszéd?

- De bizony - nyöszörgött Pinokkió. - Mégpedig úgy érzem, súlyosan. Pedig úgy félek a betegségtől! Nem néznéd meg a pulzusomat?

És már nyújtotta is a Mormota felé a csuklóját.

Az megtapintotta, fejét csóválta, sóhajtott.

- Haj, haj, itt valóban nagy a baj.

- Miért? - kérdezte Pinokkió szorongva.

- Lázad van. Mégpedig jókora lázad.

- Megfázástól? Gyomorrontástól?

A Mormota tovább csóválta a fejét, egyre aggodalmasabban.

- Se megfázás, se gyomorrontás. Ezt úgy hívják, hogy szamárláz.

- Fogalmam sincs róla, miféle láz lehet az - mondta Pinokkió, pedig hát tudta, nagyon is jól tudta.

- Akkor megmagyarázom - mondta a Mormota. - Két-három órán belül, sajnos, át fogsz változni. Nem leszel többé se bábu, se gyerek...

- Hanem?

- ...hanem szabályszerű szamár. Pontosan olyan, amilyen a targoncát húzza, és a salátát meg a zöldséget viszi a piacra.

- Jaj nekem! Jaj nekem! - jajongott Pinokkió, és két kézzel tépte a szamárfület, mintha nem is a sajátja volna.

- Nézd, kedves barátom - csillapította a Mormota -, ez már mind hiábavaló; ezen már nem lehet változtatni. Egyszer s mindenkorra meg van írva, hogy azokból a gyerekekből, akik utálják az iskolát, a könyvet és a tanulást, előbb-utóbb címeres szamár lesz.

- Igazán? - kérdezte Pinokkió.

- Igazán. És most már hiába jajveszékelsz. Előbb kellett volna meggondolnod.

- De ha egyszer nem én vagyok a hibás, hanem a Kanóc!

- Ki az a Kanóc?

- Az iskolatársam. Haza akartam menni, engedelmes gyerek akartam lenni, tanulni akartam, meg akartam becsülni magamat... és akkor Kanóc azt mondta: "Csak nem állsz neki tanulni? Csak nem fogsz iskolába járni? Gyere velem Játékszországba, ott nem kell az eszünket koptatni, ott reggeltől estig egyéb sincs, mint játék és mulatság."

- És te miért hallgattál a haszontalan pajtásod szavára?

- Miért? Mert én is haszontalan vagyok, ostoba, oktalan tökfilkó! És ráadásul szívtelen is; mert ha lenne bennem csak egy parányi szív is, nem hagytam volna ott a Tündért, anyácskámat és jóakarómat... és most nem bábu volnék, hanem igazi kisfiú, olyan, mint a többi... Csak találkozzam Kanóccal, ellátom a baját, el én, de úgy, hogy megemlegeti!

Azzal már indult is kifelé; a küszöbön azonban eszébe jutott, hogy számárfüle van, s így aligha mutatkozhatik ország-világ előtt; fogott egy gyapjúsapkát, föltette a fejére, és behúzta az orra hegyéig, így indult útnak, hogy megkeresse Kanócot.

Kereste az utcákon, kereste a tereken, kereste a színházakban: sehol se akadt a nyomára. Akivel útközben találkozott, mindenkitől megkérdezte, nem látták-e; de nem látta senki.

Akkor végül elment Kanóc lakására, és bekopogtatott.

- Ki az? - kérdezte Kanóc odabentről.

- Én - felelte a bábu.

- Várj, mindjárt ajtót nyitok.

Jó félóra múlva valóban kinyílt az ajtó. Pinokkió belépett, és alaposan elcsodálkozott: ott állt előtte Kanóc, az ő fején is gyapjúsapka, behúzva egészen az orra hegyéig!

Erre a látványra mintha egy kicsit megkönnyebbült volna Pinokkió. Azt gondolta magában:

"Lehetséges volna, hogy a barátomnak is ugyanaz a baja, mint nekem? Neki is számárláza lenne?" De úgy tett, mintha nem vett volna észre semmit.

- Hogy vagy, öregem? - kérdezte mosolyogva.

- Remekül. Mint sajtkukac a sajtban.

- Komolyan mondod?

- Miért ne mondanám komolyan?

- Csakhogy ez a gyapjúsapka rajtad...

- Az orvos rendelte. Kimarjult ugyanis a térdem. De rajtad, kedves bábum, rajtad miért van gyapjúsapka?

- Nekem is az orvos rendelte. Kibicsaklott ugyanis a bokám.

- Szegény Pinokkió!

- Szegény Kanóc!

Utána hosszan hallgattak mind a ketten, és amíg hallgattak, fürkészve mustrálgatták egymást. Végül is Pinokkió szólalt meg elsőnek.

- Mondd csak, egyetlen barátom - mondta mézesmázosan -, neked még sose fájt a füled?

- Soha! Hát neked?

- Nekem se. Ma reggel azonban... Borsódzik a hátam, ha csak rágondolok!

- Hát... Velem is valahogyan így van.

- Veled is? És melyik füled fáj?

- Mind a kettő. Hát neked?

- Nekem is. Eszerint ugyanaz a bajunk van?

- Attól tartok, hogy igen.

- Mondd, Kanóc, ha megkérlek, megteszel nekem valamit?

- Szíves örömet!

- Mutasd meg a füledet.

- Miért ne? De előbb te mutasd meg a tiédet.

- Nem, először te mutasd, kedvesem.

- Nem, nem, csak teutánad, barátom.

- Tudod mit? Kössünk egyezséget.

- Hogyan?

- Egyszerre mutassuk meg. Mind a ketten egyszerre kapjuk le a sapkáinkat. Rendben van?

- Rendben.

- Helyes. Akkor: figyelem!

És Pinokkió nagy hangon számolni kezdett:

- Egy... kettő... há-rom!

A *-rom!*-ra mind a ketten lerántották, és a levegőbe hajították a sapkájukat.

Ami most következett, hihetetlen lenne, ha nem lenne színigaz. Pinokkió és Kanóc ugyanis, amint meglátták egymást mindketten szamárfülesen, ahelyett, hogy kétségbeesve jajgattak volna, úgy elkezdtek hahotázni, hogy majd beleszakadtak.

Csak úgy vonaglottak a kacagástól - *hihihi! hahaha!* -, vihogtak, pukkadoztak, gurguláztak, heherésztek, mígnem Kanóc egyszer csak üvöltöni kezdett:

- Segítség! Segítség! Pinokkió, segítség!

- Mi bajod? - kérdezte a bábu.

- Jaj, jaj, nem bírok tovább két lábon állni!

- Jaj, jaj, én se! - jajdult föl Pinokkió.

És már mindketten négykézlábra álltak, és kezdtek négykézláb körbe-körbe keringeni a szobában. És ahogy így keringtek, a kezük lassan átváltozott lábbá, arcuk megnyúlt, átváltozott szamárfejjé, bőrük pedig csíkos szőrű szamárbőrré keményedést és vastagodott. De még ennél is borzasztóbb és szégyenletesebb volt, amikor érezniük kellett, hogy hirtelen igazi szamár farkuk is nő. Ez már több volt a soknál, ez ellen már tiltakozni akartak; de bár ne akartak volna, mert ahogy szólani kezdtek volna, szájukból nem emberi hang jött ki, hanem valami keserves, fűrészelő ordítás, ilyesformán: *ia! ia! ia!*

Akkor odakintről keményen megzörgették az ajtót.

- Nyissátok ki! Én vagyok itt, a kocsis, aki Játékországba hoztalak benneteket. Gyorsan, gyorsan, mert jaj nektek!

Pinokkiót vásárra viszik, eladják. Egy cirkuszigazgató veszi meg; megtanítja táncolni, karikát ugrani. Egy este megsántul; erre továbbadják. Új gazdája dobra akarja húzni a bőrét

Amikor a kocsis látta, hogy hiába kiabál, nem engedik be, nekifeszült vállával az ajtónak, és beroppantotta. Szokásos nyájas mosolyával így szólt a két, gyerekből lett szamárhoz:

- Bravó, bravó! Pompásan bőgtetek, fiúk! Nyomban megismertem a hangotokat.

A két csacsi abbahagyta az iázást; csak álltak, álltak nagy búsán, lehorgasztott fejjel, fülük is, farkuk is lekókadott a szomorúságtól.

A kocsis megsimogatta őket, megveregette a nyakukat, aztán elővette a kaparót, és pucolni kezdte a szőrüket, míg tükörfényes nem lett. Akkor kötőféket vetett rájuk, és kivezette őket a piacra; remélte, jó árat kap értük.

Nem is kellett sokáig vevőre várni.

Kanócot egy környékbeli gazda vette meg, akinek előző nap múlt ki a szamara; Pinokkió pedig egy cirkuszigazgatóhoz került, s az mindjárt tanulásra is fogta: táncolni, meg karikát ugrani tanította, a társulat többi állatjával egyetemben.

Hogy Kanóccal mi lett, nem tudom; csak azt tudom, hogy Pinokkióra keserves napok következtek. Azzal kezdődött, hogy bevezették az istállóba, és egy nyaláb szalmát vetettek elé a jászolba. De Pinokkió éppen csak belekóstolt; szájába vett egy szálát, és nyomban ki is köpte.

Új gazdája, dühösen morgott, odavetett neki egy nyaláb szénát. De Pinokkiónak az se tetszett.

- No, mi az, a szénát se szereted?! - kiabálta dühösen a cirkuszigazgató. - Úgy látszik, nagyon fõnt hordod az orrodát. De majd kiverem a fejedbõl a bogaraidat!

Azzal végigvágott az ostorral Pinokkió lába szárán.

Az újdonsült szamárnak fájt az ostor csípése; elkezdett keservesen jajgatni.

- *Iá, iá!* - bögte. - Nem bírom megemészteni a szalmát!

- Akkor egyél szénát!

- Attól meg, *iá, iá*, megfájdul a hasam!

- Hát mit gondolsz, sült csirkén foglak tartani?! - kiáltotta az igazgató, és újra végigvágott rajta.

Erre a második ostorcsapásra megjött az esze. Elhallgatott, és többet egy szót se szólt.

Az istállóajtó dõrdülve becsapódott, s õ egyedül maradt. Régóta nem evett már, egyre jobban gyötörte az éhség, s éhében egyre nagyobbakat ásított; ásítás közben pedig akkorára nyílt a szája, akár a nagykapu.

Addig-addig éhezett és ásítózott, míg végül rá nem fanyalodott a szénára. Elõbb csak egy vékonyka szálát vett a szájába, nyámmogva rágcsálta, ide-oda forgatta, aztán mikor már jól megrágta, nekifohászkozott és lenyelte.

"Nem is olyan rossz - mondta magában. - De mennyivel jobb lenne, ha tisztességesen tanultam volna! Most nem szénát rágnék, hanem vajjas kenyeret ennék, szalámmal a tetején."

Azzal lefeküdt és elaludt. De álmában is le-lehúzott egy-egy szál szénát a jászolból, úgyhogy reggelig mind megette, így aztán, mikor másnap fölébredt, szénának nyoma se volt már, és csak a tegnapi nyaláb szalmát találta a jászolban.

Mi mást tehetett: rágni kezdte a szalmát. Elég keserves ételnek találta; ám ha nincs más, gondolta, ez is megteszi. Ette, ette hát a szalmát; de nem ehette sokáig, mert máris jött a gazdája.

- Mit képzelsz, te szamár - kiáltotta -, azért vettelek meg, hogy egész nap csak egyél-igyál?! Gyerünk, dolgozz, mert ebbõl nem élünk meg!

És kezdődött a napi lecke: tánc, abroncsugrás, két lábon keringés. Akár volt hozzá kedve, akár nem, most aztán tanulnia kellett Pinokkiónak. Három hónap múlva úgy-ahogy tudta a mesterségét.

Akkor végre eljött a nap, amelyre a cirkuszigazgató rendkívüli előadást hirdethetett a közönségnek. A falakat teleragasztották színes plakátokkal; ezek a plakátok a következőket tudatták a város aprajával-nagyjával:

MA ESTE
DÍSZELŐADÁS
VILÁGHÍRŰ TÁNCOK ÉS UGRÓSZÁMOK,
PÁRATLAN AKROBATAMUTATVÁNYOK
ELŐADJÁK A TÁRSULAT ARTISTÁI ÉS LOVAI,

AZONFÖLÜL
ma este lép fel
ELŐSZÖR
PINOKKIÓ
CSODASZAMÁR ÉS TÁNCFENOMÉN!

RENDKÍVÜLI KIVILÁGÍTÁS!!

A cirkusz természetesen már órákkal az előadás kezdete előtt dugig megtelt. Nem lehetett kapni egyetlen páholyt, egyetlen zsölyt, egyetlen zártszéket; minden jegy elkelt, az utolsó darabig. És zsúfolásig voltak elől a padok is, gyerek gyerek hátán, fiúk-lányok vegyesen, akik mind látni akarták, hogyan táncol Pinokkió, a csodaszamár.

Amikor az előadás első fele véget ért, kilépett a porondra az igazgató. Fekete kabát volt rajta, fehér térdnadrág és térden fölül érő, finom csizma. Meghajolt, és ünnepélyesen szónokolni kezdett:

- Nagyérdemű közönség! Hölgyeim és uraim!

Alázatos szolgájuk híres-nevezetes városukon átutaztában kiváló szerencsésének tartja, hogy bemutathatja önöknek azt a kiváló csodaszamarat, aki azzal dicsekedhetik, hogy Európa valamennyi udvarát és uralkodóját és valamennyi fővárosának műértő közönségét ámulatba ejtette táncával.

Ezúttal is és általam is kéri szíves érdeklődésüket és jóakarató biztatásukat.

Nagy nevetés és lelkes taps fogadta a formás beszédet. A tetszésnyilvánítás után nemcsak hogy megduplázódott, hanem valóságos orkánná erősödött, amikor a porondon megjelent Pinokkió. Ünnepi díszben volt, fényes, vadonatúj kantárral, aranyos csatokkal, csillogó karikákkal, füle mellett fehér kaméliával, sörénye befonva vörös selyemmel, hátán ezüstös-aranyos hám, farka földíszítve kék és zöld pántlikákkal.

Az igazgató megvárta, míg elül a taps. Akkor ismét meghajolt, és ismét szónokolni kezdett:

- Igen tisztelt közönség, kedves hallgatóság!

Nem akarom untatni önöket: nem fogom rendre elbeszélni, mennyi gondomba és fáradozásomba került, s mennyi nehézséget kellett leküzdenem, míg sikerült végre megértetnem magamat ezzel a jámbor jószággal, mely azelőtt szabadon kószált a hegyekben, és kedvére barangolt a forró síkságokon. Csak pillantsanak rá, kérem, és nyomban látni fogják, mennyi vad tűz lobog még most is a szemében. Mivel hiába próbáltam szelíd eszközökkel, rábeszéléssel, meggyőzéssel rávenni arra, hogy műveltebben viselkedjék, végül is kénytelen voltam ostrom nyomósabb érveihez folyamodni. De bármilyen szívélyesen bántam vele, minden jószágomat dühödt ellenségességgel viszonzta. Már-már le kellett tennem a reményről, hogy tisztességre taníthatom; ám ekkor fölfedeztem egy kis dudort a koponyáján; egy dudort, mely a híres-neves párizsi egyetem orvostudományi karának megállapítása szerint a táncra való hajlandóság csalhatatlan jele, és a táncra való készség székhelye. Ezen a becses nyomon elindulva kezdtem Pinokkió barátomat táncra tanítani, és ránevelni arra, hogy karikákon ugráljon át. Nem volt könnyű ez sem, de az eredmény megérte a munkát; erről a nagyérdemű közönségnek rövidesen alkalma lesz személyesen is meggyőződni. Ezzel be is fejezem mondandómat, és megköszönöm irányomban tanúsított szíves türelmüket. Egyben tisztelettel meghívom önöket holnap esti előadásunkra is, melyet, ha netalán elmosná az eső, holnapután délelőtt fogunk megtartani.

Azzal harmadszor is meghajolt; majd Pinokkióhoz fordult, és így szólt:

- Hallod-e, Pinokkió! Mielőtt bemutatnád a tudományodat, légy szíves, üdvözd a hölgyeket és urakat és gyerekeket!

Pinokkió nyomban engedelmeskedett: szépen letérdelt, s mindaddig úgy maradt, térdre ereszkedve, míg az igazgató meg nem pattintotta ostorát, és rá nem kiáltott:

- Rajta! Tánc-lé-pés!

Erre ismét négy lábra állt, és elkezdett tánc lépésben körbejárni a porondon.

- Ü-ge-tés! - kiáltotta egy idő múlva az igazgató.

Pinokkió ügetni kezdett.

- Vág-ta!

Pinokkió vágására váltott.

- Haj-rá! - kiáltotta az igazgató, és Pinokkió még sebesebben vágatott.

Javában loholt, mintha tatár kergetné, mikor az igazgató hirtelen magasba lökte a kezét. Pisztoly dörrent. Pinokkió megdermedt, eldőlt, mint egy zsák, s elnyúlt a homokon, akár a holt.

De a közönség még föl sem ocsúdhatott meglepetéséből, máris újabb vezényszó harsant:

- Hopla! Talp-ra!

Pinokkió föluggrott, és loholt tovább.

Hatalmas tapsvihar, eget verő éljenzés méltányolta a mutatványt. Pinokkió fölnézett futtában, s ahogy fölnézett, az egyik páholyban... igen, az egyik páholyban egy gyönyörű hölgyet látott; a hölgy nyakában vastag aranylánc, a láncon finom aranykeretben elefántcsont medália, s arra ráfestve egy arckép: egy bábu arcképe.

Pinokkió azonnal magára ismert a képben, és a hölgyben is nyomban ráismert a Tündérré. Hirtelen előntötte a boldogság, olyan erővel, hogy fölkiáltott. Azt akarta kiáltani:

- Ó, Tündér! Kedves Tündérem! - Ehelyett azonban csak keserves szamárdítás tört ki a torkán. Erre a hangra az egész közönség hahotázni kezdett, de leginkább a gyerekek: azok szinte visítottak a nevetéstől.

Az igazgatót fölháborította ez a rendkívüli mutatvány; hogy figyelmeztesse rá, milyen nevetlenül viselkedett, alaposan orron csapta az ostora nyelével.

Szegény csacsi legalább öt percig nyalogatta az orrát, így próbálta csillapítani a fájdalmát. Aztán végre fölnézett, egyenesen a páholy felé, hogy legalább egy szomorú pillantással elpanaszolja nehéz sorsát a Tündérnek. A páholy azonban akkorra már üres volt.

Pinokkió úgy érezte, nyomban megszakad a szíve bánatában. Könnybe lábadt a szeme; de senki nem vette észre, hogy sír: se a közönség, se az igazgató, aki nagyot pattintott az ostorral, és így kiáltott:

- Hóha, Pinokkió! Következik az abroncsugrás. Mutasd meg az igen tisztelt közönségnek, mit tudsz!

Fölemelték a karikát; Pinokkió vagy háromszor nekirugaszkodott, de ugrás helyett mindig lesunyta a fülét meg a fejét, és átszaladt alatta. Hanem az igazgató olyan fenyegetően suhogtatta az ostort, hogy negyedszerre már nem mert tétovázni: nekifutott, behunyta a szemét, és nyújtott lábbal ellökte magát a porondról. Derékig át is jutott a karikán, a hátsó lába azonban beleakadt, úgyhogy egyenesen az orrára bukott.

Csak nagy nehezen bírt föltápászkodni. S az egyik lábára rá se bírt állni: megsántult. Nagy nehezen bebicegett az istállóba, és nyögve dőlt le a szalmára.

- Pinokkió jöjjön ki! Pinokkió jöjjön ki! - kiabálták kórusban a gyerekek. Látni szerették volna a csacsit, nagyon a szívükre vették a balesetét. De hiába kiabáltak, a csacsit aznap este már nem láthatták.

Másnap reggel eljött hozzá a felcser, vagyis állatorvos, és miután alaposan megvizsgálta, kijelentette, hogy ez a csacsi bizony egész életére sánta marad.

Akkor az igazgató így szólt az istállófiúhoz:

- Mit csináljak egy sánta számmal? Hasznát többé úgyse vehetjük, ételpusztítóra meg semmi szükségünk. Vidd ki a piacra, és add el!

A lovászfíú kivitte a csacsit a piacra, megállt vele a sarkon, és árulni kezdte.

Csakhamar jelentkezett is egy vevő.

- Mit kérsz ezért a sánta szamarért? - kérdezte.

- Hús lírát - felelte a lovászfű.

- Tudod mit - mondta az ember -, adok érte egyet. Nekem egy árva fityinggel sem ér többet, hiszen pusztán csak a bőréért venném meg. Látom, jó ruganyos bőre van, éppen jó lesz a falusi zenekarunk dobjára.

Képzeltetni, hogy elkeseredett Pinokkió, amikor hallotta, hogy milyen sorsra szánják, és a végén nagydob lesz belőle. A fiú ugyanis nem sokat tétovázott, örült, hogy túladhát a hasznavehetetlen jószágán.

A vevő kifizette az egy lírát, aztán a tengerparton egy szikla tetejére vezette a szamarát, ott követ kötött a nyakába, kötelet hurkolt az egyik hátsó lábára, nagyot taszított rajta, és belelökte a vízbe.

Pinokkió, nyakában a súlyos kőkolonccal, azonnal lemerült. Az ember, aki megvette, a kötél végét a csuklójára tekerte, és leült a sziklára. Várta, hogy a szamár megfulladjon; úgy számított, akkor majd kihúzza, és lenyúzza a bőrét.

Pinokkiót megeszik a halak. Visszaváltozik fabábuvá. Menekülés közben elnyeli a cápa

A szamár már vagy ötven perce víz alatt volt. Akkor az ember, aki megvette, azt mondta magában:

"Ennyi idő alatt csak megfulladt már az a szegény sánta szamár. Húzzuk ki, készítsük ki dobnak a bőrét."

Elkezdte hát húzni a kötelet. Húzta, húzta, addig húzta, míg végül meg nem jelent a végén a víz fölött - döglött szamár helyett egy bábu. Olyan vígan fickándozott, akár egy angolna.

A jámbor ember azt hitte, álmodik. Tátott szájjal, kimeredt szemmel bámulta a bábút.

- Hová lett a szamaram? - kérdezte siránkozó hangon, mikor végre fölcúsodott megrökönyödéséből.

- Én vagyok az a szamár! - felelte a bábu nevetve, mintha csiklandoznák.

- Te?

- Én.

- Ugratni akarsz, ebadta?

- A világért sem, kedves gazdám; nagyon is komolyan mondom.

- De hát hogy lehet, hogy az előbb még szamár voltál, most meg egyszeriben bábu lettél a vízben?

- Nyilván a tengervíz hatása. Csinál néha ilyen tréfákat a tenger.

- Vigyázz a nyelvedre, te bábu! Ne akard a bolondját járatni velem, mert ha kihozol a sodromból, jaj neked!

- Jól van, gazdám. Akarod tudni a történetet elejétől végéig? Akkor oldozd le, kérlek, a kötelet a lábamról, és rendre elmesélem az egészet.

A jámbor ember kíváncsi volt a történetre, leoldozta hát Pinokkió lábáról a kötelet; Pinokkió pedig, mihelyt szabadnak érezte magát, nekikezdett a mesének.

- Tudd meg tehát, hogy olyan fabábunak születtem, amilyenek most látsz, és már-már ott tartottam, hogy igazi gyerekké változom, és át is változtam volna, ha nem utálok annyira a tanulást, nem keveredem vásott kölykök társaságába, és nem szököm meg hazulról, így azonban nem igazi gyerekké változtam, hanem igazi szamárrá. Vásárra vittek, cirkuszba kerültem, ott mindenféle mutatványra tanítottak, táncoltam, karikát ugrottam, míg végül orra nem estem, és meg nem sántultam. Mi hasznát vehette volna az igazgató egy bicegő szamárnak? Megint vásárra vittek, és a többit már tudod.

- Ó, én szerencsétlen! - jajveszékelt a gazda. - Egy ilyen jószágért adtam egy egész lírát! Jaj nekem, ki adja vissza a pénzemet?!

- Én ugyan aligha - felelte Pinokkió. - Elsősorban azért, mert nincs egy lírám. Másodsorban pedig azért, mert csak nem fogok még fizetni is érte, hogy dobra akartad húzni a bőrömet.

- Az igaz - tűnődött el az ember. - Most aztán honnét szerzek másik bőrt?

- Van még elég szamár ezen a világon! - felelte Pinokkió.

Hanem erre már megmérgeződött az ember, akármilyen jámbor volt is, mert magára vette a megjegyzést. Pinokkió után kapott, de a bábu ügyesen félreugrott; ott állt a szikla legszélén, csúfondárosan fintorogva, onnét folytatta a történetét:

- Szóval követ kötöttél a nyakamba, és belöktél a tengerbe, ami nem volt éppen barátságos cselekedet a részedről, és aligha dobra nem kerülök, ha nem jön segítségemre a Tündér. Mert ki más küldte volna köré az a rengeteg halat! Nekiálltak, lerágták rólam a szamárbőrt fülestül-farkastul, aztán lerágták a szamárhúst, mégpedig csontig, akarom mondani fáig, mert amint látod, fából vagyok, mégpedig jó keményfából!

- De föl is hasogatlak gyújtósna, gézengúz bábu! - kiáltott elkeseredetten a gazda, és Pinokkió felé ugrott; csakhog ugrott egy nagyot Pinokkió is, le a szikláról, bele a tengerbe, és nagy csapkodással úszni kezdett befelé.

- A viszontlátásra! - kiáltotta. - Gondolj rám jó szívvel, valahányszor ráversz a dobodra!

A gazda a szikla szélén állt, és öklével Pinokkió felé fenyegetett, Pinokkió meg a hátára fordult a vízben, s úgy, háton úszva nézte a tehetetlen mérgében hadonászó embert a sziklán.

- De gondolhatsz rám akkor is - csúfolódott -, ha gyújtóst hasogatsz a kályhádba!

Hanem abban a pillanatban mintha elkapták és sebesen pörgetni kezdték volna: hiába csapkodott, hiába próbált úszni, elragadta az ár, és ellenállhatatlanul sodorta és forgatta valami hirtelen nyílt sötét barlang felé. Pinokkiónak még arra sem volt ideje, hogy rémületében fölkiáltson, máris becsukódott a barlang. Sebesen zuhant lefelé valami feneketlen sötétségben, olyan sebesen, örvényről örvényre zuhanva, hogy a nagy forgásban és zuhanásban egy percre eszméletét veszítette.

Mikor föleszmélt, tapogatózni kezdett a sötétben. Egy biztos: már nem vízben volt, hanem valami langyos, süppedős talajon.

Teli torokból kiabálni kezdett:

- Segítség! Segítség!

- Mi bajod? - kérdezte egy vékonyka hang a sötétben.

- Ki az, ki *beszél* itt? - rebegte ijedtében Pinokkió.

- A Tonhal - hallatszott a válasz. - Veled együtt nyelt el engem is a Cápa. Hát te ki vagy?

- Pinokkió.

- Ki az a Pinokkió?

- Egy élő bábu.

- Egyelőre - jegyezte meg a Tonhal.

- Hogyhogy egyelőre?

- Úgy, hogy egyelőre élő vagy, amíg a Cápa szép lassan meg nem emészt.

- Engem ugyan nem! - pattant föl Pinokkió ültéből. - Hogyan lehet kijutni ebből a sötétségből?

- Sehogyan sem - felelte a Tonhal. - A Cápa bendőjébe csak bejutni lehet.

- Én pedig kijutok belőle, ha török, ha szakad!

- Próbáld meg - mondta a Tonhal, és bizonyára olyan oktalannak vélte Pinokkió szavait, hogy eztán nem is mondott többet egy árva szót sem.

Pinokkió egy ideig még szölongatta; aztán, mert nem kapott választ, találmra elindult a sötétben. Csúszós, süppedős volt az út a Cápa belsejében, és enyhén lefelé lejtett. Pinokkió ment, ment a nyirkos éjszakában, megcsúszott, orra pottyant, fölállt, ment tovább; már órák óta vándorolt, és kezdte azt hinni, ennek a Cápának egyáltalán nincs is vége. Hanem akkor mintha valami halvány derengést vett volna észre a messzeségben, gyarló kis pislákolást, olyasfélét, mint amilyen a fátylas égen egy parányi csillagocska bátortalan csillogása.

Akármilyen fáradt volt is, ez a csöppnyi csillogás újra lelket öntött belé. Reménykedve ment tovább, a messzi kis fény felé.

Örvendetes találkozás a cápa bendőjében

Minél tovább haladt, annál inkább erősödött a fény. Néha meg-megimbolyodott, aztán megint egyenletesen sütött tovább. Pinokkió egyre csak azt nézte, pedig nézhetett volna akár a lába elé is, mert a sötétség sem volt már áthatolhatatlanul sűrű; kezdett olyan lenni, mint éjszakák vége felé, egy órával hajnal előtt. Pinokkió azonban csak a messzi derengésre szegezte a szemét, és nem sokat törődött vele, hogy időnként pocsolyákon gázol át, máskor meg egész halszákahalmokba botlik. Ment, ment: egyre jobban kivehette a fényt, és egyre kevésbé hitt a szemének. Mert a távolban mintha egy szoba bontakoznék ki előtte; de nem szoba volt, hanem csak egy terített asztal, az asztalon zöld kristálytartóban gyertya, mellette pedig egy ősz hajú öregember ült, és szardíniát evett.

Pinokkió, ahogy meglátta, eszeveszetten futni kezdett, kitérte a karját, és lélekszakadva kiáltozta, ahogy csak a torkán kifért:

- Apácskám! Drága jó papám! Csakhogy végre megvagy! Soha-soha nem hagylak el többé!

- Valóban jól látom, amit látok, vagy csak káprázat játszik velem? - dűnnyögte az asztalnál Dzsepettó, mert ő volt a falatozó öregember. - Valóban te lennél az, kedves kis Pinokkióm?

- Én, én! - ugrott a nyakába boldogan Pinokkió. - Ugye, nem haragszol rám? Ugye, már régen megbocsátottál nekem? Ó, milyen kétségbeesetten integettem utánad, s hívtalak, hogy gyere vissza! De hiába, nem fordultál meg, talán észre se vetted...

- Észrevenni észrevettem - felelte Dzsepettó -, és szívesen vissza is fordultam volna, ha bírok. A hullámok azonban elragadták a csónakomat, s addig dobáltak, míg föl nem fordították. Azt hittem, végem, befulladok a tengerbe; de ez a retentő Cápa hirtelen odaúszott, kitérte azt a kapunagy száját, és bekapott, mint kutya a legyet.

- És azóta itt vagy a Cápa gyomrában?

- Itt bizony. Maholnap két esztendeje. Amint látod, a szép sárga parókámnak nyoma veszett, viszont kinőtt helyette a nagy várakozásban és unalomban a hajam.

- De hát honnét szereztél asztalt, gyertyát, ennivalót?

- Az úgy történt - mondta Dzsepettó -, hogy a viharban nemcsak az én kis csónakom borult föl, hanem egy nagy hajó is. A Cápa elnyelte, de a matrózok szerencsére megmenekültek...

- Egy egész hajót elnyelt?

- Szőröstül-bőröstül, illetve bordástul-fedélzetestül, kivéve az árbocát: az megakadt a szájában, hát csak kettéroppantotta, aztán kiköpte. De a többi mind lenyelte, és én ennek köszönhetem az életemet. Arról a hajóról való az asztalom, arról a gyertyatartóm; a lenyelt rakományban bőven volt gyertya meg ennivaló: kétszersült, konzerv, még borocska is. Azon

éltem mostanáig. Hanem mostantól fogva vége a jómódnak. Látod, ez a gyertyaszál itt az utolsó gyertyám, ez a szardínia az utolsó doboz a rakományból, s ez a kétszersült is az utolsó szelet. Következik az éhkopp meg a sötétség; és hogy aztán mi következik, arról ne is beszéljünk! De mit lehet ellene tenni? Legalább megértem azt a nagy örömet, hogy viszontláthattalak, mielőtt mind a kettőnket megemészt a Cáva.

- Dehogyan emészt! - tiltakozott Pinokkió. - Most emésszen meg, amikor végre megtaláltalak, és jóvátehetem, amit ellened vétettem? Belőlünk ugyan nem eszik a Cáva!

- De ha egyszer nincs kiút a bendőjéből?!

- Majd keresünk! - kiáltotta Pinokkió. - Kimászunk valahogyan a Cávából; megkeressük a torkát, lesbe állunk a szájában, valamikor csak kinyitja, utóvégre neki is kell néha ásítania; akkor, mihelyt ellátja a száját, beugrunk a tengerbe, s ütheti bottal a nyomunkat!

- A tiedet esetleg - csóválta a fejét szomorúan Dzsepettó -, de én, édes fiam, öreg is vagyok, úszni se tudok, nem bírom én már az ilyen megerőltető kalandokat.

- Hát mit gondolsz, miért vagyok én itt? - vágott a mellére a bábu. - Úszni is tudok, a kalandokat is bírom; neked nincs egyéb teendő, mint erősen belém kapaszkodni, aztán lesz, ami lesz.

Nem is magyarázott többet, hanem megragadta a gyertyát, és Dzsepettónak, ha nem akart sötétben maradni, követnie kellett.

Órákig vándoroltak fölfelé a cápabendő kaptatóján, annak a kis gyertyának a világánál, míg föl nem értek a Cáva torkába. Onnét fenyőfának beillő szálkák és fűrészfogak közt óvatosan kimásztak a szájába. Éppen ideje volt: a gyertya a végét járta, még egy utolsót lobbant, aztán kialudt.

Álltak a sötétben szorosan egymás mellett, és várták, mikor nyitja ki végre a Cáva a száját. Erre azonban a szörnyeteg semmi hajlandóságot nem mutatott.

- Hiába - suttogta Dzsepettó -, mondtam én neked, édes fiam, hogy innét nincs szabadulás.

- Én pedig megmutatom, hogy van! - mondta Pinokkió, és haragosan toppantott egyet. A Cáva ínyét megcsiklandozta ez a toppantás, hogy hirtelen megrázkódott, és egy hatalmasat tüszentett, akkorát, mintha ágyút sütnének el. Dzsepettó meg a bábu önkéntelenül is egymásba kapaszkodtak. A következő pillanatban már repültek is, vitte őket a tüszentés fergeteges sűrűlégnomása. Egymás kezét fogva pörögtek a levegőben, aztán hatalmas csobbanással belepottyantak a tengerbe.

Pinokkió nyomban fölmerült, és első érzése a megkönnyebbülés volt: legalább egy kilométerre voltak onnét, ahol a víz susterogva, fröcskölve a magasba csapott, mert a Cáva éktelen dörrenéssel másodszor is tüszentett egyet. De megkönnyebbülését máris fölváltotta az aggodalom: hol lehet a papája? Mert amikor a vízbe pottyantak, elengedték egymás kezét.

- Papám! - kiabálta, és körülnézett a víz fölött. - Édes jó apácskám!

Valami bugyborgásféle hang volt a válasz; és nem messze valami fehér moszatféle lengett a vízen: Dzsepettó szakálla.

Pinokkió néhány erőteljes csapással oda úszott, szakállánál fogva kihúzta a víz alól a fuldokló öregember fejét.

- Kapaszkodjál föl a hátamra! - kiáltotta. - Fogd át erősen a nyakamat, és csak arra vigyázz, hogy ha utolér a hullám, le ne sodorjon!

Mert fenyegető sustorgással közeledett feléjük az a hegymagasságnyi hullám, melyet a Cápá második tüsszentése vert föl.

Dzsepettó megkapaszkodott; a hullám elérte, megemelte, a magasba dobta őket, aztán tovamorajlott, s ők, mintha lejtőn csúsztak volna le, úgy ringatóztak újra az elsimuló tengeren.

Pihentek egy kicsit a hullám ijedelmére, aztán Pinokkió fohászkozott egyet:

- No, apácskám, induljunk arrafelé, amerre a *partnak* kell lennie.

Pinokkió partra úszik, kenyeret keres, és bábuból végre igazi kisfiúvá változik

Úszott, úszott Pinokkió, hátán az öreg Dzsepettóval, de hogy merre kell lennie a partnak, arról, az igazat megvallva, fogalma sem volt. Csak mutatta, mintha tudná, nehogy szegény öreg apácskája végleg elveszítse a bátorságát, hiszen máris egész testében reszketett, még a foga is vacogott hozzá, talán mert fázott, hiszen a két esztendő alatt melegebb időjáráshoz szokott a Cápá gyomrában, de talán még inkább azért, mert félt a sivatagnál is sivatagabb tengeren.

Tehát úsztak, úsztak, illetve Pinokkió úszott, Dzsepettó pedig a nyakába kapaszkodva didergett a hátán. A szemhatár lassan világosodni kezdett; a nap először csak sugárküllőket vetett szét az égen, aztán maga is megjelent, mindjobban kiemelkedett a tengerből, mint egy óriási vérnarancs, végül elvált a víztől, egyujjnyira, kétujjnyira, egyarasznyira, kétarasznyira, s elkezdte napi útját a mennyboltozaton. De partnak sehol semmi nyoma.

- Jaj nekem! - mondta Dzsepettó a bábu hátán. - Fáj a derekam, zsibbad a karom; jobb lesz, édes fiam, ha magamra hagysz engem, és csak a magad sorsával törődöl. Én már úgylis csak egy haszontalan öregember vagyok, nem kár értem, ha megesznek a halak.

- Édes apácskám, ilyesmit ne is mondj nekem! - kiáltotta Pinokkió, és igyekezett minél virgoncabban kiáltani, pedig már nagyon fáradt volt, s úgy érezte, mintha ólom súlyosodnék a testében, és húzná mind ellenállhatatlanabban a mélység felé. - Vagy mind a ketten megmenekülünk, vagy mind a ketten elpusztulunk. De miért pusztulnánk el? Én akár három napig elúszom egyfolytában, neked meg egyéb dolgod sincs, mint kapaszkodni. Különben is, én már látom a partot. Persze a világon semmit nem látott, csak biztatásul füllentette, amit mondott.

Úsztak megint vagy egy órát, de egyre lassabban, egyre lankadtabban. Akkor Pinokkió mintha a nevét hallotta volna: mintha egy vékony hang szólította volna a víz alól.

Azt hitte, hogy az egész csak káprázat és a végkimerülés jele; ki is szólhatna itt hozzá, ráadásul a tenger mélyéről?

De a vékonyka hang másodszor is megismételte:

- Pinokkió! Szervusz, Pinokkió!

És vagy egy méternyire előtte kibukkant egy halfej a vízből.

- Hát te ki vagy? - kérdezte Pinokkió elfulladva.

- Nem emlékszel rám? Én vagyok a Tonhal, akivel a Cáva bendőjében találkoztál. Igazad volt: az ember sose hagyja el magát, még akkor se, ha csak hal. Láttam, ahogy jöttetek kifelé, és utánatok lopakodtam; akkor már én is azt gondoltam magamban, amit te: "Én pedig kijutok, ha török, ha szakad!" Nektek az első tüsszentésre sikerült; de a Cáva olyan gyorsan becsukta utána a száját, hogy bent rekedtem. Sebaj, gondoltam, ha egyet tüsszentett, tüsszenthet egy másodikat is. És ha magától nem akar, majd segítünk neki. Addig-addig csiklandoztam, míg másodszorra is el nem prüszkölte magát. Akkor már ügyesebb voltam; még jóformán ki se látottá a száját, s én máris ugrottam kifelé. Pinokkiót egészen fölvidította a történet.

- Azóta is egyfolytában kereslek - folytatta a Tonhal -, és nagyon örülök, hogy végre megtaláltalak. Akaratlanul is te tanítottál meg bátorságra és leleményességre; szeretném meghálálni neked. Nem segíthetnék rajtatok valamiben?

- Hát, ami azt illeti - dünnyögte Pinokkió -, ha például lennél szíves megmutatni, merre van a part...

- Az olyan messze van, hogy sose érnétek el - felelte a Tonhal. - De ha hajlandó vagy belekapaszkodni a farkamba, és az a bácsi is a hátadon, egykettőre kivihetlek benneteket.

- De nem leszünk túl nehezek? - aggodalmaskodott a bábu.

- Nehezek, nekem?! - nevetett a Tonhal. - Bízd csak rám, és kapaszkodjatok!

Azzal már indultak is. A Tonhal vidáman hasította a vizet, és nem telt bele fél nap, föltűnt előttük a part. Még egy óra, és kiértek. Pinokkió kitámogatta Dzsepettót a homokra.

- Igazán nem is tudom, hogy köszönjem meg neked - mondta a Tonhalnak -, hogy megmentetted az életünket.

- Sehogy - felelte fickándozva a Tonhal. - Nekem éppen elég busás jutalom az az öröm, hogy segíthettem rajtatok.

Azzal alámerült, és már csak a víztükör fodrozása mutatta, merre suhan vissza a mélytenger felé.

Pinokkió visszatért Dzsepettóhoz. Föltámogatta a kimerült öreget.

- Gyerünk - mondta.

- Hová, édes fiam? - kérdezte siránkozva Dzsepettó.

- Keresünk valami házat vagy kunyhót, ahol kaphatunk egy falásnyi kenyeret, és ahol megpihenhetünk.

Találtak is csakhamar egy utat. Rátértek, és mentek, mendegéltek, szépen, lassacskán, mert az öreg Dzsepettó alig bírta emelni a lábát, annyira elcsigázták a vízben töltött hosszú órák.

Ahogy így mentek, a fordulóban egy fa alatt, az útszélen két ütött-kopott alakot pillantottak meg. Pinokkió azonnal megismerte őket: az egyik a Róka volt, a másik a Kandúr, a két cimborá, akivel együtt vacsorázott annak idején a Vörös Rák fogadóban, a két jópípa, aki a Csodák Mezejére csalta, és elszedte a pénzét.

Megismerték nyomban azok is, illetve csak az egyik, a Róka, mert a Kandúrnak vastag kötés volt a szemén.

- Jaj, Pinokkió - kiáltott siránkozva a Róka -, bocsáss meg nekünk, ne állj bosszút rajtunk; légy könyörületes, hiszen láthatod, hogy nem bírunk menekülni, kényre-kegyre ki vagyunk szolgáltatva!

- Miért? - kérdezte Pinokkió. - Hogy újra rászédjete?

Azt hitte, ez is csak színlelés, és most is csak tettetik magukat, mint régen: sántának a Róka, vaknak a Kandúr.

- Dehogyan szédünk! - jajongott a Róka. - Nem látod, hogy én már igazán sánta vagyok, ez a szerencsétlen Kandúr meg igazán vak?

- Igazán vak - ismételte búsan a Kandúr.

- Velünk is úgy történt, ahogyan a közmondás tartja: addig jár a korsó a kútra, míg el nem törik. S most még ráadásul te is elvered rajtunk a port...

- Attól ne féljete! - mondta Pinokkió. - Sokkal jobban sajnállak benneteket, semhogy kezet emelnék rátok. Én is tudok egy közmondást, a saját bőrömmön próbáltam ki: mindenki a maga szerencséjének a kovácsa. Elég baj nektek, hogy ilyen szomorú szerencsét kovácsoltatok magatoknak, és végül koldusbotra jutottatok, kéregetőknek az útfélre. Hát csak kéregezzete békén; még adnék is nektek valamit, ha volna miből; de nekem sincs egyelőre egyebem, mint a pusztá életem meg a jó szándékom, hogy eztán megemberem magamat.

Azzal mentek tovább, de még sokáig hallották maguk mögött az útonállóból lett koldusok siránkozását.

Nemsokára szalmatető kis kunyhóhoz értek.

- Ebben a takaros kis kunyhóban bizonyára lakik is valaki - mondta Pinokkió. - Próbáljunk szerencsét! Bekopogtattak.

- Ki az? - kérdezte egy cingár hangocska odabent.

- Egy szegény apa a szegény fiával. Se kenyérünk, se hajlékunk.

- Fordítsátok meg a kulcsot, és kinyílik az ajtó. Pinokkió fordított egyet a kulcson, és az ajtó valóban kinyílt. Beléptek, de sehol nem láttak senkit.

- Hol a gazda? - kérdezte Pinokkió jó hangosan.

- Itt fönt.

Fölnéztek: a mestergerendán ott ült a Szóló Tücsök.

- Ó, te vagy az, kedves Tücsök?! - mondta Pinokkió meglepődve, és illendően meghajolt.

- *Kedves* Tücsök? Úgy emlékszem, nem mindig voltam kedves neked, barátom. Volt idő, amikor kalapácsot vágtál hozzám.

- Igazad van - mondta Pinokkió bűnbánó hangon. - És ha akarsz, kergess el, vagy vágj hozzám, ha tetszik, kalapácsot, csak szegény jó papámhoz légy jó szívvel.

- Jó szívvel vagyok az apához is meg a fiához is; éppen csak emlékeztetni akartalak a gorombaságodra, hogy megtanuld: ha másoktól jót vársz, neked is jót kell tenned másokkal.

- Megtanultam, és nem is felejttem el soha többé - mondta Pinokkió. - De ha már ilyen szíves vagy hozzánk, nem tudnál legalább egy pohárka tejet adni szegény papámnak?

- Én, sajnos, nem élek tejen, és az én étkeimtől aligha laknátok jól. De lakik itt a szomszédban egy kertész, annál kaphattok.

Pinokkió már szaladt is.

- Mennyi tejet akarsz? - kérdezte a kertész.

- Egy pohárral a papámnak.

- Egy pohár egy krajcár. Előbb lássam a krajcárt.

- Egy árva fillérem sincs - dadogta Pinokkió.

- Nagy baj - mondta a kertész. - Ha nincs krajcár, nincs tej. Hacsak...

- Hacsak? - kérdezte reménykedve Pinokkió.

- Hacsak meg nem dolgozol érte. Ha fölhúzol száz vödör vizet a kútból, kapsz egy pohár tejet.

- Rendben van.

Kerekes kút volt, és Pinokkió nyomban nekiállt a munkának. Forgatta körbe a kereket; még a felénél se tartott, máris csuromvíz volt a teste. Azt hitte, beleszakad, de azért mégis fölhúzta a száz vödört.

- Nem mondom, nem könnyű munka - jegyezte meg a kertész. - Eddig a szamaram hajtotta a kereket, de ma reggel kidőlt, s aligha fogom valaha is hasznát venni már, ha a bőréért meg nem veszi valaki.

- Megnézhetem azt a szamarat? - kérdezte Pinokkió.

- Hát, ha nincs jobb dolgod...

A kertész megmutatta, hol az istálló. Bent a szalmán egy jól megtermett szamár feküdt, olyan ernyedten, mintha a végét járná. Pinokkió nézte, nézte, és egyre ismerősebbnek találta. Letérdelt a szalmára, a füléhez hajolt, és szamárnnyelven belesúgta:

- Ki vagy te?

- Ka-nóc - nyögte bágyadtán a szamár.

- Ó, te szerencsétlen! - suttogta Pinokkió, és gyöngéden megsimogatta a csacsi fejét. Lehúzott a jászolból egy marék szénát, és odatette az orra elé. - Legalább egyél, te szegény - mondta, és könnyes szemmel kioldalgott az istállóból.

- No, csak nem azt a hitvány szamarat siratod? - kérdezte a kertész, amikor Pinokkió visszament hozzá a tejért. - Mit szóljak akkor én, aki keserves pénzt adtam érte?!

- Nekem a barátom volt.

- A barátod?

- Igen. Egy iskolába jártunk...

- Nem mondom, szép iskola lehetett! - nevetett a kertész.

Pinokkió erre nem felelt, csak fogta a pohár tejet, és ment vele a kunyhóba Dzsepettóhoz.

Ettől fogva öt hónapon át mindennap hajnalban kelt, és ment a kertészhez vizet húzni; így kereste meg a pohár tejet, amire az öreg Dzsepettónak nagy szüksége volt. Megtanult azonfölül kosarat fonni; szép kosárcákát font, akadt is a piacon mindig vevő az árujára. Ebből a pénzből tartotta el a papáját, s még félre is tudott tenni. Megtakarított filléreiből először is könyveket vett, s estéit azzal töltötte, hogy írni, olvasni, számolni tanult.

Dzsepettó a jó koszon napról napra erősödött; de napról napra duzzadt az a kis szütyő is, amiben Pinokkió a pénzét tartotta. Mikor aztán kellően kövérré dagadt, egy reggel azt mondta papájának a bábu:

- Kiszaladok a piacra, veszek valami rendes ruhát magamnak.

Ahogy a piac felé igyekezett, az egyik bokorból valaki a nevéen szólította. Odanézett: egy csigabiga ült a fűvön egy levél alatt.

- Nem ismersz meg? - kérdezte a Csigá.

- Úgy rémlik, valahol már láttalak...

- Nem emlékszel a Tündér szobalányára? Amikor beszorult a lábad az ajtóba?

- Jaj, Csigácskám, hogyan emlékezni! - kiáltott föl Pinokkió. - Hol van a Tündér? Mi van vele? Haragszik még rám?

- A Tündér beteg, és ráadásul úgy elszegényedett, hogy egy falat kenyérré sincs pénze. Kórházban fekszik...

- Édes, kedves anyácskám, drága Tündérem! Megyek, meglátogatlak...

- Ilyenkor nincs látogatás - mondta a Csigabiga.

- Te se mehetsz be hozzá?

- Én igen...

- Akkor megkérlek, vidd el neki gyorsan ezt a pár fillért...

Ruhát akartam venni rajta, de az ráér; most az a legfontosabb, hogy a Tündér semmiben se lásson szükségét.

A Csigabiga elvette a pénzt, és futni kezdett vele, olyan gyorsan, mintha nem is csiga lenne, hanem nyúl vagy őzike.

- Várj még! - kiáltott utána Pinokkió. - Nem mondtad meg, mikor mehetek be hozzá!

- Holnap! - kiáltott vissza futtában a Csiga, és egykettőre eltűnt.

Dzsepettnak az volt az első kérdése, ahogy Pinokkió hazaért:

- Hát az új ruha?

- Egyetlenegy sem találtam, ami rám illett volna - felelte a bábu. - Majd legközelebb...

S aznap este kétszer annyi kosarat font a tanulás után, mint amennyit egyébként szokott, mert most már nemcsak Dzsepettóról kellett gondoskodnia, hanem a Tündérről is.

Mikor végzett a kosárfonással, lefeküdt, és nyomban elaludt.

Azt álmodta, hogy nyílik az ajtó, belép a Tündér, leül az ágya szélére, és azt mondja:

- Derék gyerek vagy, Pinokkió. Jó szíved van, és én megbocsátom érte minden eddigi komisszágodat. Azok a gyerekek, akik nem hagyják el a szüleiket, hanem szeretettel ragaszkodnak hozzájuk, és ha kell, gondoskodnak róluk, megérdemlik, hogy boldogok legyenek. Te is megérdemled, légy hát te is boldog!

Azzal a Tündér eltűnt, és az álom véget ért. Pinokkió fölébredt, és ahogy megdörgölte a szemét, egyszerre úgy érezte, a szeme is más, mint eddig volt, az arca is más, és a keze is.

Kiugrott az ágyból, gyertyát gyújtott, izgatottan a tükörhöz szaladt: szép, kedves, vidám arcú kisfiú nézett szembe vele.

- Papa! - kiáltotta ujjongva. - Papám! Apácskám! Ide nézz, mi lett belőlem!

- Igazi kisfiú - mondta az öreg Dzsepettó mosolyogva. - Az én igazi kisfiam.

Közben megvirradt; és csak most vették észre, hogy a kunyhó is szép kis házzá változott, az ágy mellett a széken vadonatúj ruha fekszik kiterítve, a ruha tetején pedig egy erszény: benne ugyanannyi arany, ahány fillért előző nap Pinokkió a Csiga útján a Tündérnek küldött.

A szobából ajtó nyílt egy pompásan berendezett asztalosműhelybe, és Dzsepettó már fogta is a gyalut, már dolgozott is, mintha soha semmi baja sem lett volna; arca frissebb, pirosabb volt, mint valaha, és csak az ősz haja meg az ősz szakálla mutatta, hogy bizony eljárt fölötte jócskán az idő.

- Apácskám! - lelkesedett Pinokkió a vadonatúj ruhájában. - Milyen szép lett itt minden! És te is meggyógyultál, te is milyen jókedvű vagy!

Az öreg letette, egy percre a gyalut.

- Így van ez, fiam - mondta. - A jó gyerekek körül minden otthon megszépül, és minden arc csupa mosolygás.

És tovább dolgozott, vidáman füttyürészve.